SYMBOLORVM ET EMBLEMATVM EX AQVATILIBVS ET REPTILIBVS Desūmptorum

Centūria Quarta

A

Joachimo Camerario Medi. Nor:
coepta: abſolūta poſt eiūs obitum
a
Lūdouico Camerario JC.^to
Joach. Fil.

In quia itidem res memorabiles plurimæ exponuntur.

FRANCOFURTI.
Impensis Ioh: Ammonij
1654

Digitized by Google

IN QVARTAM CENTVRIAM.

TRes olim numero fueramus amice libelli,
Lector, habes quarti nunc nova dona tibi.
Tres equidem partu CAMERARIVS edidit uno,
Et pede felici miſit in ora virûm.
Quartus adhuc fuerat rudis indigeſtaq; moles,
Principiumque operis linea ſola fuit.
Cum Lacheſis jam fila ſecat properata parenti,
Et nondum natos patre carere facit.
Nil quam componi tumulo reſtabat eodem,
Et cœpta in mediis membra perire rogis.
Dum tamen erramus trepidi, totiesq; vocamus
Quærentes aliqua conditione mori.
Tu LODOICE venis CAMERARI candida proles,
Et facis hoſpitii tecta ſubire tui.
Nosq; foves teneris amplexibus, & modo cernens
Incompacta ſuo corpore membra mori.
Luſtrali nos ſpargis aquâ, Neptuniaque arva,
Et maris undoſi jam ſimul æquor aras.
Quicquid adhuc deërat componis, & aurea dicta
Colligis, in tepido pergis habere ſinu.
Inſpirasq; animam mira pietate, trahisque
E Phlegetontaîs corpus inane vadis.
Inſuper enixis felici fratribus aura,
Qui dudum volitant docta per ora virûm,
Nos quoque conjungis famæque emittis in oras,
Vis ubi nunc nobis nulla nocere queat.
Quas tibi reddemus grates? quam qui modò frater,
Nunc frater nobis & pater unus eris.

HELIAS PVTSCHIVS.

I.

IMMANVS *illos Oceani alumnos, quales ſunt cete, orcæ, phyſeteres, priſtes & alii, (de quibus poſt Plinium alioſque veteres, ampliſſ. ex recentioribus Gu. Rondeletius, Conr. Geſnerus, & Olaus M. ſcripſerunt) cum ob vaſtitatem corporum in vadis periclitantium, oculorumque caliginem, tum etiam ob bella inter ipſosmet, & fraudes inſidiantium, duce uti exiguo piſciculo, quem* ἡγεμόνα *&* ἡγητῆρα *vocant, ejusque ope & vigilantia ſecuritatem illis, ſed capto eo, exitium adferri, Oppianus, Aelianus & Plutarchus ſcribunt, & elegantiſſ. verſibus expreſſit Claudianus quoque II. in Eutr. Quidam piſcem illum Ariſtotiles* μυςικητὸν, *quem Gaza Plinium ſecutus muſculum vertit, cujusque etiam Phile meminit in Iambis, faciunt. Ad rem autem hunc typum ipſe Oppianus pulcerr. mehercle ſententia accommodat:*

ἀλκὴ δ' ἀνεμώλιος ἄφρων.
Καί τε μέγα βρίαοντα κατέσβεσεν, ἠδ' ἐσάωσε
Βαιὸς ἀνὴρ εὔμητις.

robur mentis expers, res inanis eſt.
Et vel potentiſſimum viribus perdat ſervetve
Parvus vir, qui valet conſilio.

Nec incongrue huc referri poſſit Xenophontis illud in παιδ: τὸν ἄρχοντα χρὴ οὐ τῷ ῥᾳδιουργεῖν διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν καὶ φιλοπονεῖν: *Principem ſubditas anteire debere, non luxu & otio, ſed providentia & induſtria. Nam, ut Plutarchus inquit in vita Lycurgi:* ἡ πειθαρχία μάθημά μέν ἐστι ἄρχοντος. ἐμποιεῖ γὰρ ὁ καλῶς ἄγων, τὸ καλῶς ἕπεσθαι: *Vt populus ſit dicto audiens, hoc diſcit à principe. Nam qui bonum præbet ducem, is facit, ut alii benè ſequantur. Sed hanc quidem hujus ſymboli explicationem pluribus verbis exornavit CL. V. Io. Leunclavius, in proœmio in Greg. Nyſſeni de hominis opificio librum, ad Illuſtriſſ. Chriſtophorum Palatinum Principem. Elogia autem boni Principis apud ſcriptores cuivis ſunt obvia.*

QVAM

Digitized by Google

I.

QUAM BENE CONVENIVNT.

Hoc balæna ſuo tuta eſt ductore per undas,
Principe & eſt felix plebs vigilante ſuo.

Digitized by Google

II.

HIS ARTIBUS.

Vt te ipſum & navim ſerves, comitesq́; pericli,
In pontum cunctas abjice divitias.

Digitized by Google

III.

INTER *ſymbola Octavii Stradæ, Cæſaris antiquarii, hoc de balæna cum piſciculis colludente Edovardo* III. *Angliæ Regi, qui devicto Ioanne Gallorum Rege res maximas geſſit, tribuitur, quo forte innuere voluit, vel nocere hos grandiſſimæ belluæ, ſi nimis ſe indulgentem illis præſtet, vel certè ab illis allectam in minus tuta loca deferri, cum ejus certo exitio. Nobis enim & de inventore, & de inventionis argumento veritas nondum comperta eſt. Hoc igitur teneamus, etiam maximis quibusque animalibus, à minimis ſæpè paratam eſſe perniciem. Nam & Crocodilum, vaſtum illud Nili monſtrum, ichneumon, exiguum animalculũ interficit, ut Embl. pen.* II. *Centur. oſtendit. Nempe haud aliter adulatores, homines contempti, & quos nulla re lædere, ne dum Principibus damnum adferre aliquod poſſe putares, maximè tamen noxii ſunt, & ampliſſ. ſæpè imperia concutiunt ac evertunt. Argutè Antiſthenes malle ſe dixit* εἰς κόρακας, ἢ εἰς κόλακας *incidere: illos quippe mortuos, hos vero viventes devorare. Stobæus autem ex Phavorino citat.* ὥσπερ ὁ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν τρεφομένων ὑπ' αὐτοῦ κυνῶν ἀπέθανεν: οὕτως οἱ κόλακες τοὺς τρέφοντας καταλύουσιν. *Quemadmodum Actæon à canibus quos ipſe enutriverat, dilaceratus fuit: ita adulatores hos, qui ipſos alunt, evertunt. Sed Plutarchus pulcrè ait, adulatores more aucupum vocem ſuam ad imitationem Regum componere, itaq; eos ſubire ac decipere. Mellitum enim illis venenum eſt, ut Plinius loquitur, & rectiſſ. Diogenes orationem adulatoriam* μελιτίνην ἀγχόνην, *melleam præfocationem, appellavit quod aſſentatione quidem delectaret, ceterum mendacio ſtrangularet admittentem. Gravis etiam eſt Ariſtonymi apud Stobæũ ſententia:* τὰ μὲν ξύλα τὸ πῦρ αὔξοντα, ὑπ' αὐτοῦ καταναλίσκεται. ὁ δὲ πλοῦτος ἐκτρέφων τοὺς κόλακας, ὑπ' αὐτῶν τούτων διαφθείρεται: *Ligna dum augent ignem, ab ipſo conſumuntur. Opes dum alunt adulatores, ab eis ipſis pereunt.*

Digitized by Google

III.

NOCET ASSEN-TATIO MAGNIS.

Vilis adulator blandè mentitus amicum
Se ingerit, admiſſus maxima damna dabit.

Digitized by Google

IV.

OMNIVM *totius piſcium generis minutiſſimi ſunt, quos Græci & Latini Aphyas, quidam Apuas appellant. Si paulo ſint remotiores, nihil præter oculos ferè conſpicitur, ut multitudo oculorum collecta videri queat, teſtante Aug. Nipho. Plinius illos ex pluuia: Ariſtoteles ex ſpuma: (Vnde & ἀφρὸς, quod Ionum eſſe nomen tradit Archeſtratus, is piſcis dicitur) Aelianus & Oppianus ex limo gigni narrant. Iniuriis & maris voracium piſcium inprimis expoſiti celerrimè intereunt. Subuenit tamen illis natura quoq; ad diuturniorem conſeruationem. Si enim Oppiano, Suidæ, aliisque credimus, in denſiſſima agmina conglomerati, & in ſe invicem veluti complicati, maximè ad maris ſcopulos circumnatant, & hoc modo ne magnis piſcibus præda fiant, præcauent: itaque in vnum coniuncti globum ſe tuentur, qui diſiuncti & diſſipati ne vnum quidem diem ſupereſſe poſſent. Sic ſcilicet eſt inuicta concordia, & periculi expers virium conjunctio, quamvis imbecillium, quos.*

Defendit numerus, junctæque umbone phalanges,

ut Iuuenalis cecinit. Quo etiam Homericum illud pertinet:

Συμφερτῆ δ' ἀρετὴ πέλει ἀνδρῶν καὶ μάλα λυγρῶν.

Coniuncti pollent etiam vehementer inertes.

Pulcrè etiam T. Quinctius apud Liuiũ: Aduerſus conſentientes nec Regem quemquam ſatis validum, nec tyrannum fore. Nec minus prudenter Micipſa moriens apud Salluſtium ad filios: Regnum vobis trado firmum, ſi boni eritis: ſi mali, imbecillum. Nã concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur. Evidentius vero Scilurus Scytha, uti Plutarchus refert, qui moriturus filiis ſuis, quos LXXX. *habuit, iaculorum faſciculum ſingulis porrexit, ac rumpere juſſit. Quod cum recuſaſſent, tãquam impoſſibile quid: ipſe ſingula jacula exemit, facilimeque confregit: concordes ſi fuiſſent, inuictos: diſiunctos animis, imbecilles futuros innuens. Referenda eſt huc & fabula Babriæ ſive Gabriæ* XXX. *de trib. bobus concordib. & diſcordib.*

Digitized by Google

IV.

TUTOS CONJUNCTIO PRÆSTAT.

Nos tamen hæc glomerata ſimul conjunctio ſervat,
Quos facile ſparſos perderet una dies.

Digitized by Google

V.

SOLERE ſæpenumero Balænas, vel procellarum vi in littora ejici, vel etiam dum ipſæ apricandi ſtudio terræ nimium propinquant & fidunt, ob refluxum maris aqua deſtitui, atque ita in ſicco relinqui, ut mole illa ſua corruant, experientia teſtis eſt, ſuntque ad Oceanum crebra ejus rei ſpectacula; & in Batavis inſigne ſuperiori anno M.D.LXXXIIX. contigiſſe meminimus. Balænam ſane nonnunquam è mari prodire, & ad ſolem apricari, ipſe Oppianus ſcribit. Vnde & Grammatici quidam volunt dictam: παρὰ τὸ πρὸς φῶς ἅλλεσθαι: eoq; hodie nomine cunctas ferè majores pelagi belluas vulgo intellegunt, cum veterum quidem balæna ex Rondeletio & Gesnero ſatis nota ſit. Emblema autem hoc ſe ipſum ex inſcriptione Horatiana ferè explicat: cum qua Iſocrates conſentiens, Robur prudentiæ conjunctum profuiſſe quidem, verum ea deſtitutum, magis fuiſſe habentibus detrimento, dixit. Et Neſtor apud Homerum idem penè pronunciat. Exemplo ſunt Milo Crotoniates ille, & Polydamas athleta: quorum ille dum quercum manibus inſertis divellere, hic ſpeluncam ruentem ſolus humeris ſuſtentare conatur, miſerè uterq; periit, ſicuti apud Valer. Max. legimus. Poſſit hoc etiam accommodari fortaſſis ingenti alicui imperio, quod ipſa magnitudine ſua laborat, minaturque ruinam. Illud enim, dum cuncta immenſæ duntaxat potentiæ ſuæ & tribuit & aſcribit, Dei omnipotentis manu & protectione merito tandem deſtituitur. quod ſi fit, magno cum fragore ſubito corruit. Vt enim Apollodorus Comicus ait:

> ὄγκυ μεγάλυ πτῶμα γίνεται μέγα.
>
> Ingentis molis ingens ruina erit.

Sapienter itaque Gr. Nazianzenus monuit:

> Μὴ ἐπαρθῇς μέγα, ἵνα μὴ μεῖζον κατενεχθῇς.
>
> Ne efferaris altè, ne deferaris altius.

Siquidem, ut pulcerrimus habet Claudiani verſiculus:

> Magna cadunt ſubito, ſumma repente ruunt.

V.

MOLE RUIT SVA.

Me mea ad interitum moles pertraxit acerbum.
Sic pereat, quisquis robore fidit atrox.

VI.

INTER *piſces marinos volantes etiom recenſentur hirundines, qui Ariſtotele, Oppiano, aliisque referentibus, ſublimes extra aquam evolant, cumq́; pinnas ſuas explicant, noſtris hirundinibus non ſunt abſimiles, uti Plinius innuit: & vivos ſe eos vidiſſe atteſtatur I. Cæſ. Scaliger. Evolant autem more avium gregatim, ut effugiant inſtantes ſibi in mari hoſtes, quemadmodum Oppianus & Aelianus ſcribunt: & oculatus teſtis eſt Ant. Pigafetta Vincentin. in deſcriptione ſuæ Navigationis circa univerſum orbem, ubi narrat ſe ſæpius hoc obſervaſſe non procul a freto Magellanico. Verum non in aquis tantum hæc illis parata pernicies, ſed in aëre etiam fugitivos excipiunt rapaces volucres, quæ miſerè captos enecant ac devorant. Et avium quidem iſtiusmodi marinarum, quæ è mari prædam pro victu habent, in Braſilia maximam eſſe copiam Io. quoq́; Lerius obſervavit. Alciatus ſimile commentatus eſt emblema de Sardis piſciculis, quos ſimul in mari hinc Aurata, hinc mergi fuliceſq́; perſequuntur. quod Claud. Minos in litigatores, qui fruſtra ab uno judice ad alium usq́; provocant, nec ad exitum litis pervenire unquam poſſunt, accommodat. Congruit autem hoc noſtrū generaliter in omnes, qui evitata, quod dicitur, Charybdi in Scillam incidunt. Quo pertinet Amos prophetæ illud: Quomodo cum fugiat homo è conſpectu leonis, & obviam ei fiat urſus, & inſiliat in domum ſuam, & innitatur manu ad parietem, & mordeat eum ſerpens? Referendum etiam huc eſt adagium:* Fumum fugiens in ignem incidi. *Item aliud:* De fumo ad flammam: *cum ſimilibus. Quosdam adeo affligit fatum, ut illis non parcat quamvis mortuis: Quod eleganter expreſſit Auguſti libertus Phædrus fabella* LIX.

NEC

Digitized by Google

VI.

NEC AURA, NEC VNDA.

In nos nempe omnis cæli pelagiq; rapina eſt:
Et fatale rapit, quem manet, exitium.

Digitized by Google

VII.

VT inter quadrupedes Leo Rex eſt: in volucrum genere Regina Aquila: Sic in pelago Delphines principatum obtinent, ut pulcerr. Oppianus in aureo ſuo de piſcat. Poëmate cecinit, qui & alibi ἐν ἁλὶ ἡγητῆρας *eos appellat, quaſi dicas marinos principes. Illos tranquillo mari laſcivientes, flatus ex qua veniunt parte præſagire, Plinius auctor eſt: Ejusq; rei cauſſam ex Th. Aquinate adfert Cæl. Rhodiginus in Ant. Lect. & de re tota eruditè Gu. Rondeletius in opere ſuo de Piſcibus diſſerit. Non igitur nec placido ac tranquillo mari, cæloque ſereno, quo max. colludere Delphines ſolent, nec fortunæ, quamvis mirè blandienti, benè creditur. Quo pertinet inprimis pulcerr. illa Palinuri in fin. V. Aen. cygnea cantio. Graviſſimè etiam Livius dixit: Maximæ cuique fortunæ minimè credendum eſſe. Et P. Syri illud in omnium ore fertur:* Fortuna vitrea eſt, quæ cum ſplendet, frangitur. *Sed & Ariſtoteles init. VIII. Ethic. pronunciat:* ὅσῳ γὰρ πλείων (εὐετηρία), τοσούτῳ ἐπισφαλεστέρα: *Quanto major eſt rerum proſperitas, tanto pluribus caſibus & periculis propoſita eſt. Elegantiſſimi etiam ſunt verſus Apollodori Comici:*

τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον,
Καὶ τὸ πάνυ λαμπρὸν οὐκ ἀκίνδυνον κυρεῖ,
Οὐδ' ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει,
Ὃ περιέτρεψεν ἢ χρόνος τὶς ἢ φθόνος,
Ἐπὰν ἐπ' ἄκρον τὶς τοῦ καλῶς πράττειν δυνάμῃ.
Habent perampla dona fortunæ metum,
Periculoque non carent præluſtria:
Nec ulla celſa tuta ſunt mortalibus,
Quæ evertere vel invidia, vel tempus ſolet,
Felicitatis culmen ubi quis attigit.

Exempla infinita in omni hiſtoria occurrunt, & notiſs. illud de Polycratis felicitate refertur Embl. X. hujus Cent. ubi plura in hanc ſententiam.

ME-

VII.

METUENDA PROCELLA.

Contrahe vela, licet ludant Delphines in alto,
Nam tunc tempeſtas non procul eſſe ſolet.

Digitized by Google

VIII.

ACHILLES *Bocchius Bononienſis in Symbolicis ſuis Quæſtionibus CL. V Berguncio inventionem hujus typi aſcribit, quo is ſignificare voluerit, acumine, ratione, diligentia quemvis beari poſſe: remque ipſam elegantiſſimis verſibus minutatim excutit ac perſequitur. Aſtrææ quidem ſeu Iuſtitiæ imago, quæ vulgo virginis decoræ bilancem manu geſtantis pictura repræſentatur, efficaciter nos adhortatur, ad cognitionem veritatis rei cauſſæq; cujusvis, tum eo cognita ad integram & circumſpectam diſtributionem, quæ in Geometrica proportione potiſſimum conſiſtit, ſuum cuiq; tribuit, præmia bene meritis conſtituit, pœnas nocentibus pro cujusq; delicto irrogat. Vnde convenienter admodum quidam dixit juſtitiam hanc, quam diſtributivam vocant, cujusq; propria ſunt Cognitio & Electio, admittere adhibereq; in conſilium Gratias & ἐπιείκειαν; & Plato tum demum beatas fore Reſp. prædicat, cum ad hanc juſtitiæ analogiam conſtituuntur. Delphinus vero, cum in perpetuo & conſtanti ſemper motu ſit, etiam cum dormit, neque ante movendi quam vivendi finem faciat, ut Plutarch. tradit in lib. de ſolert. an. veram & genuinam Iuſtitiæ notam adumbrat. Eſt enim ea conſtans ac perpetua voluntas jus ſuum cuiq; tribuendi, ex Vlpiani IC. definitione. Et juſtus vir ſemper juſtè agit, nec unquam juſtè agere ceſſat aut defatigatur, ſecundum deſcriptionem Ariſtotelicam. Delphinus etiam hieroglyphicè maris imperium denotat, ut docet Pierius. Atque ut in bello, ſic in navigationibus & maritimas negotiationibus juſtitia vel primum ſibi locum vendicat. Quo pertinet Rhodiorum navalis diſciplina, quam ad ſuam usq; ætatem perduraſſe ſcribit Cic. pro L. Manil. & quam Strabo εὐνομίαν admirabilem nominat, quamque omnes populi, etiam Romani ipſi, ſecuti ſunt, ut annotat doctiſſ. Iac. Cujacius in παρατ. Dig. ad tit. de L. Rhodia, de jactu.*

COGNO-

Digitized by Google

VIII.

COGNOSCE, ELIGE, MATVRA.

Quid virgo hæc delphino equitans in fluctibus errat?
Numquid & in vaſto juſtitia eſt pelago?

Digitized by Google

IX.

DELPHINUM *anchoræ circumplicatum, ad demonſtrandam ſalutarem illam in rebus maturitatem, quæ inter nimiam celeritatem & tarditatem media eſt, pro inſigni fuiſſe cum Auguſto, Titoque Impp. tum ſuperiori ſæculo Aldo Manutio, celeberrimo Typographo, res ſcilicet omnibus eſt notiſſima : & aurum quidem plane illud &* βασιλικὸν, τὸ σπεῦδε βραδέως, Feſtina lentè, *luculenter & copiosè enarrat Eraſmus in Chil Noſtrum hoc ex Alciato deſumptum eſt diverſo ſignificatu. Tradit enim Delphinum,* mare magnum turbantibus æquora ventis, *ut Lucretius loquitur, cum à nautis anchora jacitur, eam ſingulari erga homines pietate complecti, & quaſi humano quodam inſtinctu, ut eò tutius infigatur, dirigere. Nam peculiarem hanc Delphinis proprietatem ineſſe, ut tempeſtates veluti prænuncient, prox. præcedente Embl. retulimus. Anchora autem ſtabilimentum & ſecuritatem: Delphinus* φιλανθρωπίας *& incolumitatis ſimulacrum hieroglyphicè exprimit, ut videre eſt apud Pierium. Talis profectò eſt Rex bonus & prudens, qui non tantum prævidet imminentem Reip. motum, ſed tumultu etiam exorto ita dirigit conſiliorum ſuorum anchoram, ut tuto poſſit conſiſtere curæ ſuæ & tutelæ demādatus populus. Nam, ut verè Am. Marcellin. dixit: Imperium cura eſt ſalutis alienæ. Inter alia autem memorabile Cyri dictum refert Xenop.* παιδ. VIII. παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ, *Boni paſtoris & Regis boni opera eſſe conſimilia: ubi leguntur plura in eandem ſententiam, ſicut apud Ariſtotelem quoque, Ciceron. in Off & de rep. tum Embl.* XLIV. *Cent.* II. *& alibi.*

TUTIUS

IX.

TUTIUS UT POSSIT FIGI.

Auſpiciis noſtris tutum te littore ſiſtam,
Stabit & in portu veſtra carina ſuo.

Digitized by Google

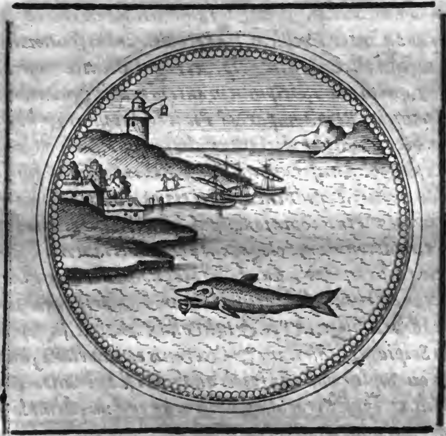
X.

OMNIBUS *ſcilicet eſt cognita portentoſa illa Polycratis Samii tyranni felicitas, qui ut ſuam perpetuam lætitiam mœſtitia aliqua temperaret, pretioſiſſ. ſibique cariſſ. anulum projecit in mare. Sed eum piſcis eximia magnitudine captus, fortunæ inſidiatis manu reddidit. Igitur paulo poſt à Perſarum Satrapa & ipſe dolo interceptus, ſuſpendio turpiter interemptus eſt. Tradunt eam hiſtoriam Herodotus, Strabo, Plinius, Val. Max. & alii. Admonet autem nos hic Polycratis piſcis cum Auſoniano hemiſtichio, quàm vanum & ridiculum ſit* τὸ διαπιςεύειν τῇ τύχῃ, καὶ μάλιςα κατὰ τὰς εὐπραγίας, *id eſt, ob res ſecundas & benè geſtas aliquam in fortuna ſpem ſitam habere, ut Polybius loquitur lib. 1. ubi ſingulari M. Attilii exemplo hoc comprobat. Et verè B. Nilus Epiſcopus, & Gregor. Theologus, quæ homini proſpera contingunt, rotæ, fumo ac umbræ comparant. Prudenter itaque etſi tectè, Tiberius apud Tacit. cuncta mortalium incerta jactabat, quanto plus adeptus foret, tanto ſe magis in lubrico dictitans. Sit igitur oraculi inſtar Senecæ dictum: Neminem eò fortuna provexit, ut non tãtum illi minaretur, quantum permiſerat. Noli huic tranquillitati confidere. Momento mare vertitur: eodem die, ubi luſerunt navigia, ſorbentur. Pulcrè etiam Iuſtin. de Xerxe ex Græcia fugiente diſſerit: Erat res ſpectacula digna, & ad æſtimationem rerum humanæ ſortis varietate miranda, in exiguo latentem videre navigio, quem paulo ante vix æquor omne capiebat: carentem etiam omni ſervorum miniſterio, cujus exercitus propter multitudinem terræ graves erant. Nempe, ut argutè Simonides ait in Threnis:*

> ὠκεῖα γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
> οὕτως ἁ μετάςασις:
> Fit enim citius, quam volucris muſcæ
> Status mutatio præſentis.

X.

FORTUNAM REVERENTER HABE.

Fortunam reverenter habe, cum ſumma tenebis,
Subtrahe venturis tum tua colla malis.

Digitized by Google

XI.

IN l.III. ἀνθολογ. Græcum Epigramma terſiſſ. legitur, in quo Delphin lamentatur, ſe è mari, quod tamen ſibi parens ſit & patria, eiectum in terram: ſed ſuſceptum ab hac, decorum inveniſſe tumulum. Oppianus verò Delphinem jam moribundum ſponte ad litus appellere, ut in terra exſpirans forte in ea ſepeliatur ab hominibus, dulciſſ. verſibus commemorat. Sed Epigramma illud ex Græco verſum Alciatus quoq; inter Emblem. ſua retulit, cuius ſententia per ſe ſatis manifeſta eſt. Cui enim Reip. vel regni alicuius vaſtum corpus potius, quàm mari, Delphinem autem magis, quàm bono vel civi vel principi Reip. compares? Fit itaq; ſæpiſſ. ut & hi, quamvis innocentes, indignè eiiciantur aliorum invidia & malevolentia ex patria in miſerum exilium. Athenienſium quidem Oſtraciſmus notus eſt, quo bene meriti cives, qui vel gloria rerum geſtarum, vel virtutis opinione, multitudinis invidiam provocaverant, in decennium relegabantur: Quo etiam Ariſtides condemnatus fuit, tantum, quod Iuſti cognomen cum applauſu illi tribueretur, uti hæc referuntur à Plutarch. in Ariſtide. Meminit & pœnæ illius Ariſtot. in Pol. & Iul. Pollux lib. VIII. In Rep. autem Romana Scipionis Africani & Ciceronis exilia clara ſunt: & exempla quamplurima alia facile quærenti ſe offerunt. Diodor. Siculus lib. XI. apud Syracuſios ſimilem quandam exemplo Athenienſium (qui tamen ipſi Oſtraciſmum illum ſuum, quamvis infamia carentem, tandem ſuſtulerunt) relegationem, quam πεταλισμὸν appellaverint, in uſu fuiſſe ſcribit, ſed fatetur correctionem eam talem eſſe, quam non adhiberi foret melius: ut in eo medicinæ genere hanc poni conveniat, quo malum interdum tollere conantur. Exilii deniq; miſerias & moleſtias etiam Siracides commemorat cap. XXIX.

XI.

QUEM GENUIT, PERDIT.

Crudeli ingratum mare Delphinem expulit æſtu.
Sæpè etiam Civis fert bonus exilium.

Digitized by Google

XII.

OPPIANUS, *divinus omnino poëta*, V *ἁλ. ſcribit, contra cœlitum fœdera impios Thraces delphinem audere inſequi, & tridente ad id parato configere, & primum quidem vulnerari ab ipſis teneram ejus ſobolem, quam miſera mater continuè ſubſequens, ita illi adhæreat, ut nulla vi, nullis ictibus inde queat abigi, quin ſimul & ipſa capiatur & interficiatur una cum filio, cum quidem ante alterum ex filiis, incolumem adhuc, ad effugiendum pænè adegerit. Quod ſimiliter Aelian. & Io. Tzetzes tradunt. eſtque adductum φιλοςοργίας exemplum ſimile in Embl.* LXII. *Cent.* III. *pertinentque huc etiã Embl.* LVIII. *Cent.* II. *& quæ de vulpanſere Orus Niliacus & Aelianus referunt. Quod ſi brutis animalibus tam ingentem φιλοτεκνίαν natura inſtillavit, quid non homines ratione præditos æquum eſt facere? Profecto enim pietatis & affectus plena eſt vox illa:*

Omnis in Aſcanio cari ſtat cura parentis.

Igitur non inepta eſt Angeli Aretini, celebris inter ICtos, doctrina: Amorem deſcendere, non aſcendere: Et, quod etiam vulgo dicitur, minore moleſtia patrem alere decem liberos, quàm decẽ liberos unicum parentem. Quo referenda eſt Ariſtot. diſputatio lib. VIII. *Eth. cap.* XII. *affectum parentum erga liberos tam vehementem ex eo eſſe aſſerentis, quod liberi ſint veluti ſanguis & radix eadem cum parentibus. Quamvis ejus ratio illa, cur videlicet mater ardentius amet ſobolem, quod nimirum & ſe genitam illam eſſe certo ſciat, quam tamen Homerus quoque, Menander, & juris civilis auctores tangunt, ſane videatur leviuſcula: cum tanta ſit ςοργὴ φυσικὴ erga prolem etiam in beſtiis, quantam hic expreſſimus, quarum tamen nulla eſt cogitatio, quid magis minusve ſuum ſit.*

HÆC

XII.

HÆC CURA PARENTVM.

Mirus amor ſobolis: mater quod comprobat ecce
Delphini, captæ quæ ſoboli immoritur.

Digitized by Google

XIII.

ANTHIARUM *diverſa genera cum veteres, tum recentiores ſcriptores recenſent, ut apud Conr. Geſnerum videre eſt. Sed Anthias à Græcis* ἱερὸς ἰχθὺς *dicitur, ſacer piſcis, teſte Ariſtotele. Quod cognomē et ſi cum multis aliis commune habet, Anthiæ tamen jure quodam peculiari tributum videtur, quòd quem locum in mari incolit, & belluarū expers, & urinatoribus tutus ſit, quodque ejus fiducia confirmati piſces ibidem audacter fetificent ac pariant, tanquam obſidem ſecuritatis nacti, ut Ariſtot. Aelianus, Plutarch. aliique tradidere, quibus tamen cauſſa in obſcuro eſt, fugiantne natantia illa monſtra anthiam, an præſentia ejus ſignum ſit locorum belluis iſtis carentium, quæ agnoſcat ille ac obſervet, ut calliditate & memoria præditus. Sed & Delphini hic tripudiantes conſpiciuntur, tanquam anthia præſente ſecuri à marinorum Theonum atque Cleonum immanitate. Vſus autem fuit hoc ſymbolo Illuſtris quidam & bellicoſus vir, in regno Neapolitano Marchio, quo innuere voluit, ſe exciſis communis tranquillitatis perturbatoribus ſecuritatem publ. peperiſſe patriæ ſuæ: nec inconcinnè addidit ex Horat.* I. *Carm. Od.* VII. NIL DESPERANDUM. *Quod elegantius apparet, ſi ſequentia iſtic verba memoria ſimul colligas. Et certe Principe bono, juſto ac forti, amanteque pacem & quietem pub. duce & auſpice, ſubditis nil deſperandum eſt. Hinc illa tot Romanorum Impp. qui urbi & orbi pacem ſecuritatemque præſtituerunt, in vetuſtis numis elogia:* SECURITAS PERPETUA. SECURITAS AUG. SECURITAS P. R. SECUR. ORBIS. SECURITAS REIP. *Quæ inter alios explicat Conſt. Landus, Complani Comes, in ſuis Numism. miſcell. Et pulcrè Seneca: Hi, inqnit, quibus ad propoſitum benè vivendi aditum confert ſecuritas publica, neceſſe eſt auctorem hujus boni ut parentem colant.*

NIL

XIII.

NIL DESPERANDVM.

Me duce ſquammigerum tutò genus ambulat undis,
Quoque loco verſor bellua nulla manet.

Digitized by Google

XIV.

XIPHIAS *piſcis, Latinis Gladius, inſigni corporis robore, & roſtri potiſſimum, quod in formam gladii & uſum à natura accepit, fretus, inſolenter in mari graſſari, ac obvios quosq; piſces fugare ſolet, adeo ut balænis quoq; ſit formidabilis. Tantæ enim duritiei & acuminis eſt eius* ἀχάλκευτον ὅπλον, *ut Aelian. vocat, ut illo etiam naves perforet cum ſubmerſionis periculo, quemadmodum Plinius ſcribit, ac idem Aelian. confirmat, qui viſum ait navigium, quod reparandum erat, cujus carinæ Xiphiæ caput roſtro impacto infixum remanſerat, & quod roſtrum, dum ad cetaceam magnitudinem Xiphias excreſcit, ſimul increſcat, adeò ut tandem* τριήρους ἐμβόλῳ, *tuiremis roſtro, comparari poſſit. Sed & Oppianus non minus accuratè illud deſeribit in* II. ἁλ. *Hic igitur piſcis tam ſævis armis inſtructus, ut maximis etiam pelagi belluis ſit formidabilis, à puſillo tamen hoſte ſuperatur & conficitur. Sub caniculæ enim exortum, ab æſtro ſive aſylo, inſecto vix aranei magnitudine, quod ſub pinnas ejus ſe inſinuat, percitus, adeò in rabiem agitur, ſæpè ut in naves vel terram exſiliat, donec tandem immenſos cruciatus cum morte commutet, veluti idem Oppianus ſcribit. & rem ex Ariſtot. confirmat Athenæus lib.* VII. *meminitque Euſtathius* ὀδυσ. X. *Exemplum me herclè evidens, quàm parum proſint arma absq; ratione & prudentia, imo & noxia illa ſæpenumero eſſe. Armis enim non cedunt omnia, ſed rationi potius & conſilio, quibus iſta regi neceſſe eſt. Igitur ex Comici ſcito:*

Omnia prius ſapientem experiri, quam armis decet.

Pulcrè etiam Q. Curt. lib. VII. *Nihil, ait, tam firmum eſſe, cui periculum non ſit, etiam ab invalido. Et idem lib.* IV. *Patere vel unius inſidiis Regem.*

XIV.

ARMIS NON OMNIA CEDVNT.

Piſcibus ipſe aliis formidabilis hoſtis,
Mox hoſtis miſerè me necat exiguus.

Digitized by Google

XV.

THUNNI, *ſive thynne, ut Dorion & Oppianus tradunt, ſoli ex Oceano migrant, & per fretum Gaditanum ingrediuntur in mare mediterraneum: Vere autem ſubeunt in Pontum Euxinum, nec alibi, quam in illo fetificant, uti Ariſtot. Plinius & Solinus aſſerunt. Illorum maximi ſoli ſemper & ſeparatim natant: minores vero gregatim, adeò ut horum agmen exercitui Oppian. comparet. Figuram enim ſemper Cubi efficiunt, & quadratum in natando ordinem obſervant, ut ſi thunniſpex eminentes thunnos probè numeret, ſtatim totius gregis numerum inire poſſit: quod facile colligat, altitudinem latitudini & longitudini æquali ordine reſpondere, ut Plutarch. refert lib. de ſol. anim. Igitur non ſolitariis illis, ſed totis gregibus piſcatores inhiant, ut quæſtus illis ſit uberior, ſicuti Gesnerus innuit. Fit etiam mentio piſcationis thynnariæ in l. venditor D. Commun. præd. &c. Varius autem hujus ſymboli uſus eſſe poterit. Satius enim eſt vel in ſolitudine tuto latere, quam temerè perire cum ſtolida multitudine. Sunt & juvenum mores illo luculenter expreſſi, qui multo gaudent, quamvis pernicioſo, conſortio: Sed ſenes, ut prudentiores, remoti à turbis & ſtrepitu, ſibi potius vivunt, & reip. vigilant, & ita cum privata, tum publica evitant pericula. Quo pertinent illi verſus Menandri, qui leguntur Embl.* LIII. *Cent.* III. *Præclarè etiam Euripides Menalippe:*

> τὸ γῆρας ὦ παῖ τῶν νεωτέρων φρενῶν
> σοφώτερον πέφυκε, κ' ἀσφαλέστερον.
> ἐμπειρία τε τῆς ἀπειρίας κρατεῖ,
> Senectus, ô fili, juvenilibus annis
> Sapientior eſt, atque tutior.
> Et experientia vincit imperitiam.

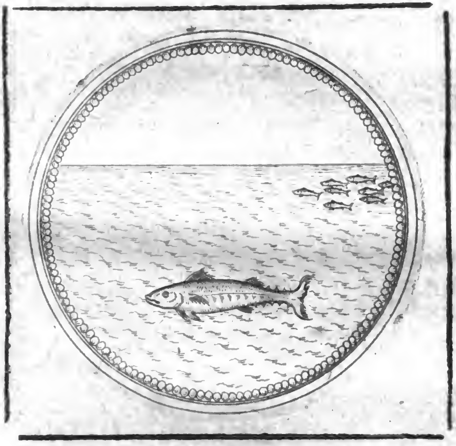
Videatur & Neſtor apud Q. Smyrn l. v, Paralip.

SOLVS

Digitized by Google

XV.

SOLUS JAM GRANDIOR ERRAT.

Turmatim juvenes, aſt gaudent æquore ſoli
Majores Thunni: dic mihi utri ſapiant?

Silu-

XVI.

SILURUM *veterum malè à Th. Gaza apud Ariſtotelem Glanim eſſe verſum, & imprudenter à Iovio aliisq; cum Sturione confundi, rectè notavit Rondeletius. Sed Auſonii Silurum in ejus Moſella non eſſe Silurum veterum & Plinii, verùm ipſum Sturionem, eruditè evincit Ios. Scaliger in Aus. Lect. Certè veterum Silurum in rerum natura non eſſe deſiiſſe, ſed hodieq; cum in mari, tum in Danubio aliisq; majoribus fluminibus reperiri, certum eſt, & Rondel. atq; Gesnerus latè de re tota diſſerunt: ejusq; veram effigiem Gesnerus exhibet, ad quam noſtræ quoq; conformata eſt. Graſſator eſt Silurus & voraciſſimus, piſcibus aliis ſine diſcrimine ſe explens, & omne animal appetens: ut ex Plinio conſtanter ferè omnes tradunt. Vnde & à Germanis ad Danubium* Schaid *dicitur, à damno, quod voracitate ſua dare ſolet. Silurus igitur ut omne animal appetit, ſic ipſe ab hominibus contra ad delicias epularum ſtudioſiſſimè appetitur. Variæ igitur à piſcatoribus ſtruuntur ipſi inſidiæ, & aliquot illum capiendi modos recenſet Gesnerus. Sic videlicet ex Rhadamanti lege, & ex talionis pœna, quæ & Decemviris & Moſi viſa eſt æquiſſima, merito quisq; patitur, quod fecit aliis. Nec refert, etiã ſi non ſtatim, ſed lento gradu vindicta veniat. Nam ut pulcerr. Heliodor. ait in Aeth. lib.* I. οὐ παντάπασιν ἐκλέλοιπεν ἡμᾶς ἡ δίκη, καθ' ἡσίοδον, ἀλλὰ μικρὸν μὲν ἄν τι καὶ παρίδοι ποτὲ, τῷ χρόνῳ τὴν ἄμυναν παρέλκουσα, τοῖς δ' οὕτως ἀθέσμοις ὀξὺ ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμόν: *Non omnino deſeruit nos juſtitia, ſecundum Heſiodum: Sed quamvis interdum aliquantisper, connixerit in ſceleribus hominum, in longum tempus ultionem protrahens, tamen in ejusmodi nefarios acrem injicit oculum. Lege Plutarch.* περὶ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένου: *Et in hac Centur. Embl.* LII. LXXIX. XCI, *& Similia.*

OMNI-

XVI.

OMNIBUS INFESTUS.

Appetit omne animal graſsator dente Silurus,
Hunc avidè contra luxurioſa cohors.

Digitized by Google

XVII.

URANOSCOPOS *piſcis eſt Græcis,(Latinum enim nomen non habet, unde & Plinius Græcum retinuit) qui iiſdem* καλλιώνυμος *dicitur, ut ex Athenæo & Plinio liquet. Oppiano* ἡμεροκοίτης *dicitur, Ejus oculi ſupra caput ſiti recta in cœlum ſemper erecti ſunt, unde & illi nomen, & Latinus interpres cæli ſpeculatorem vertit. Hinc argutè Galenus ridet eos, qui exiſtimant idcirco hominem erectum ſtare, ut cœlum prompte ſuſpiciat. Nam illos hunc piſcem nunquam vidiſſe ait, qui etiam invitus cœlum ſemper intueatur: hominem autem ſi contemplari illud velit, collum retorquere neceſſe ſit. Riderit igitur Galenus Ciceronem & Ovidium, huncq; ſequutos Claudianum, Silium Boët. & Manilium, Rideret multo magis ipſum Platonem in Cratylo, cui* ἄνθρωπος *eſt* ὁ ἀναθρῶν ὄπωπας: *& Etymologum, qui deducit* παρὰ τὸ ἄνω θρεῖν, *quod debeat.*

erectos ad ſidera tollere vultus.

Rideret deniq; B. Auguſtin. Ambroſ. Lactantium, & alios, & inprimis Lactant. qui toties idem inculcat, & lib. II. de orig. err. velut in ſublimi aliqua ſpecula conſtitutus, Perſianum illud proclamat:

O curuæ in terras animæ, & cœleſtium inanes!

Cœlum potius (inquit) intuemini: ad cujus ſpectaculum vos excitavit ille artifex verus Deus. Ille vobis ſublimem vultum dedit: vos in terram curvamini: vos altas mentes, & ad patrem ſuum cum corporibus ſuis erectas, ad inferiora deprimitis; tanquam vos pæniteat, non quadrupedes eſſe natos. Igitur tantum abſit ut Galeni nos impietas moveat, (quam etiam accuratè refellit. p. m. avus meus in Comment. in II. Tuſc. Ciceronis) ut potius ſemper in corde nobis ſit S. Pauli III. ad Coloſſ. τὰ ἄνω φρονεῖτε. *Iungenda autem ſunt cum hoc, Embl. LXXII. Cent. I. & LIII. Cent. II. & ſimilia.*

Digitized by Google

XVII.

AD SIDERA VVLTVS.

Surſum oculos, o Mens, vani obliviſcere mundi;
Te manet in cælis non peritura domus.

Digitized by Google

XVIII.

INTER *tot immenſi maris admiranda, non in poſtremis Miluus piſcis cenſendus eſt, quem Græcorum ἱέρακα, & Oppiani ἱέρηκα eſſe contendunt Hipp. Salvianus Tiphernas, & Gu. Rondeletius. Is cum linguam, palatum, & reliquas oris internas partes ſplendentes ac rubicundas habeat, tranquillis noctib. adeò relucet, ut ex ore ignem flammamq; evomere & eiaculari credi poſſit. Quæ etiam de cauſſa à Plinio Lucerna dicitur, qui tamen à quibusdam in eo erroris arguitur, quod vibratæ ex ore illius linguæ igneæ hunc ſplendorem tribuat, cum tamen ejus palato adeo hæc affixa ſit, ut nullo pacto poſſit eam exerere. Sane autem neſcio, an non etiã Gr. Nax. in* ὑποθήκαις παρθένοις, *hunc piſcem intellexerit, cum ait:*

Ἰχθὺς δ' ἔμπυρός ἐστι, καὶ οὐ πυρὶ δάμναται ἀπίστῳ
Ἔμπυρος, αἰθόμενος δὲ, μέσης διαλάμπεται ἅλμης:

Piſcis vero eſt igneus, qui non domatur ab infido igne,
Igneus, ardens autem per medium mare refulget.

Verum ut inventor hujus ſymboli ad amorum fortè ſuorum difficultates reſpexit: ita nos rectius & honeſtius tribuere poſſumus viro, cujus, ut Horatii verbis utar,

Pudor, & Iuſtitiæ ſoror
Incorrupta fides, nudaque veritas,

quascunq; etiam iniquioris fortunæ tenebras, & adverſitatum cæcos fluctus, adde etiam malignorum hominum fuſcas calumnias, ſplendore integritatis ſuæ adeo diſcutit ac diſpellit,

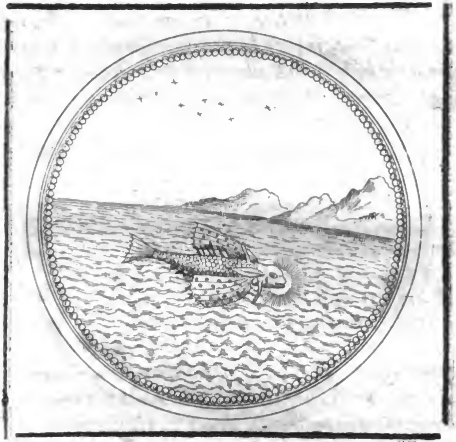
ſtellas exortus uti æthereus Sol,

ut Lucret. loquitur. Talis fuit in vita & morte divinus Socrates, lucidiſſimum virtutis & Conſtantiæ ſidus, quod nec adverſæ ſortis triſtia nubila obſcurare, nec indignum tandem ſupplicium extinguere potuit, quin ad omnem poſteritatem æternùm fulgeat. Talis nempe verè, ſecundum Ariſtot. ἀτυχῶν μεγαλόψυχος, *ut idem Horat. cecinit,*

Rebus anguſtis animoſus atque Fortis apparet.

XVIII.

FULGET IN VNDIS.

Sic lux veri inter mendacia fuſca refulget,
Piſcis ut in media nocte Lucerna micat.

Digitized by Google

XIX.

QVOD de Sciæna Oppianus refert eam cum caput & oculos ſaltem occultarit, totam ſe latere putare: idem mugili tribuitur à Plinio, fortè ex Ariſtot. lib. VIII. hiſt. an. Pierius Cephalo hoc aſcribit, quem & nos hic exhibemus depictum. Vt autem ſimiles inter ſe ſunt iſti piſces, ita ſæpè confunduntur. Ideoq; conſulendus hîc erit Geſnerus de Piſcibus. Similis eſt ſtultitia & avium quarundam, de quibus in Embl. LIII. Cent. III. & hyænæ inter quadrupedes, de qua lepidam narrat hiſtoriam Busbequius Ep. I. de Legat. Turcica. Eſt autem hæc imago illorum hominum, qui opinionis errore flagitia ſua occulta eſſe putant, Deiq; juſtam animadverſionem ſe effugere poſſe impiè arbitrantur. Fruſtra. Nam, ut habet Græcum Epigramma lib. I. ἀνθολ.

Ἀνθρώπους μὲν ἴσως λήσεις ἄτοπόν τι ποιήσας,
οὐ λήσεις δὲ θεοὺς, οὐδὲ λογιζόμενος.

Improba facta homines poſſis clam forſan habere;
Verum animi ipſa Deo ſingula ſenſa patent.

Quo & Propertii illud pertinet:

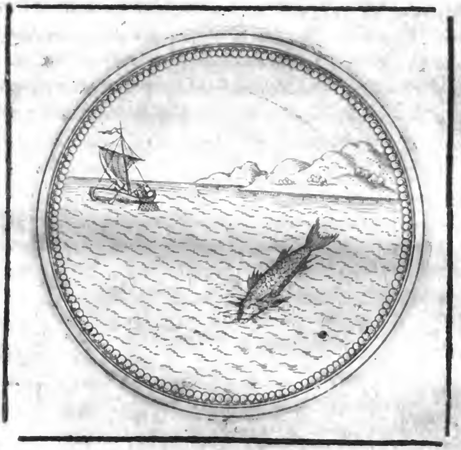
Ah miſer, etſi quis primo perjuria celat,
Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.

Pulcerrimè igitur Iſocrates dixit ad Demon: μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν· καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λήσῃς, σαυτῷ γε συνειδήσεις: Nunquam ſperare debes, ſi quid turpe feceris, te latitaturum. Quamvis enim lateas alios, tute tamen tibi conſcius eris. Etſi autem de Providentia inprimis divina Sacri libri pleni, & exempla, quibus Deus ſæpè mirabiliter ſceleſtos ex latebris ſuis ad ſupplicium & pœnam protraxit, ignota ſunt nemini, nihil tamen in hoc genere luculentius, nihil ad hoc ſymbolum illuſtrandum accommodatius modo mihi ſuccurrit, quàm Pſalmus Davidicus CXXXIX: quo Lectorem uno verbo remitto.

Digitized by Google

XIX.

ME MALUS AB-STVLIT ERROR.

Ridiculum ô caput abſcondis, credisq; latere,
Præcipitans toto corpore in inſidias.

ΦΩΛΑΪΣ.

Digitized by Google

XX.

ΦΩΛΙ`Σ *piſcis Heſychio & Varino dictus,* ἀπὸ τοῦ φωλεῖν *nomen accepit, quod intra ſuum mucum , veluti pholeum quendam, id eſt, latibulum ſe contineat: quod ex Ariſtot.* IX. *hiſt.* XXXVII. *palem eſt. Pierius in hieroglyph. ſubdubitat, an non idẽ hic piſcis ſit cum Tinca Auſonii, ſed cauſſam eum dubitationis non habere apparet, cum proculdubio diverſi ſint. Ceterùm idem Pierius lib.* XXX. *ſcribit, Aegyptios hominem, iis quæ ſudore proprio compararit fruentem, indicaturos, pholim (melius pholidem, ut notat Geſnerus) piſcem pinxiſſe. Eam enim mucorem, quem ipſa emittat, ad altam craſſitiem ſibi obducere, ut tota viſco delibuta videatur, eoque pro nutrimento uti. Partis igitur bonis & facultatibus modeſtè nos uti hic piſcis admonet. In quam rem ſunt tot præcepta Horat. inprimis* I. *Sat.* I. II. *Sat.* III. II. *Ep.* II. *Hæc ſi quis reſpiciat, facilè diſcet, ad vitæ uſum neceſſariũ homini frugi & ſorte ſua contento nihil deeſſe poſſe. Quo pertinent Euripidis verſus à Chryſippo philoſopho toties uſurpati , teſte Gellio* VII. *Noct.* XVI. *quib. Cereris munus, & aquæ poculum mortalibus ait ſufficere, quorumque nulla unquam ſit ſaties: In ceteris autem epulis verſari luxum, ut exemplis è Varrone petitis hoc Gellius illuſtrat. Certè enim, ut divinè Horatius cecinit* III. *Od.* XVI.

Benè eſt cui Deus obtulit
Parca, quod ſatis eſt, manu.

Pulcrè etiam Chryſoſt. ὁ μὴ δεόμενος τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλ᾽ ἐν αὐταρκείᾳ νομίζων εἶναι, πάντων ἐστὶν εὐπορώτατος: *Non indigens alienis, ſed ſua ſorte gaudens, omnium eſt ditiſſimus. Inſcriptio eſt ex Lucret. verſ. lib.* I.

Ipſa ſuis pollens opibus nihil indiga noſtri.

XX.

IPSA SUIS POLLENS OPIBUS.

Nobis noſtra ſatis: aliena haud indiga curæ:
Et Superûm nectar negligo & ambroſiam.

Digitized by Google

XXI.

SComeri, *ut & alii piſces non pauci, temeritatis & ſtultitiæ ſuæ pœnas luunt captivi. Nam cum alios Scombros vident reti aut naſſæ viminea incluſos, ad eos & ipſi ingredi cupiunt, ingreſſi, detinentur. Et dum naſſa ad litus trahitur, multos in illa ſcombros hærentes, ac inſtar cunei impactos videas utrinq; aliis adhuc ingreſſum, aliis verò exitum molientibus. Quod illorum ſane diverſum deſiderium elegantiſſ. carmine Oppianus deſcribit, & ſimilitudine à pueris ſumpta illuſtrat, qui ignis abblandientem fulgorem magno ſuo cum malo attingere geſtiunt. Quo referantur Bapt. Mantuani verſus:*

> Eſt facile incautos offendere: parvulus infans.
> Innocuos rutilum digitos extendit in ignem,
> Nec, niſi jam læſus, vires intelligit ignis.

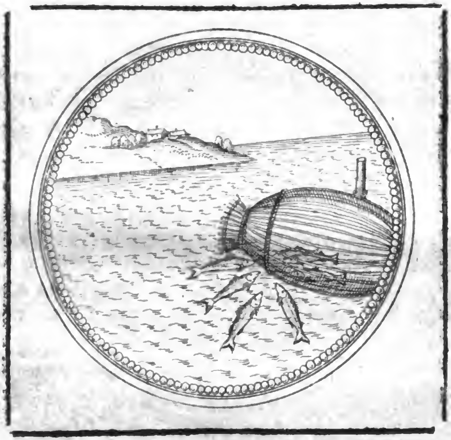
Et eodem pertinet uſurpatum à B. Hieronymo proverb. Prudens in flammam mitto manum. *Ad Symboli autem declarationem valde congrua eſt Socratis illa comparatio, qua dicebat, Iuvenes cœlibus ſimiles eſſe piſcibus, qui circum naſſam alludunt, in eamque ſe penetrare geſtiunt: contra, qui jam incluſi tenenter, exire, & priſtinam libertatem recuperare nituntur. Vnde idem Socrates interrogatus,* τίνες μεταμέλονται τῶν ἀνθρώπων, *quinam homines pœnitentiam incurrerent: reſpondit juxta Stobæum,* οἱ γήμαντες, *Qui uxorem duxerunt. Sic qui hoſtili prælio nunquã interfuerunt, aſpirant ad militiam. Nam ut eſt apud Pindar.* γλυκὺ δ' πόλεμος ἀπείροισιν, ἐμπείρων δέ τις ταρβεῖ προσιόντα νιν καρδίᾳ περισσῶς. *Dulce bellum inexpertis eſt, expertus quiſpiam horret ſi acceſſerit, corde ſupra modum. Quod & Vegetius tangit de re militari Sed de hoc plura egi poſſunt in Adagio:* Dulce bellum inexpertis: *& in aliis.*

ANIMVS

Digitized by Google

XXI.

ANIMUS NON OMNIBVS IDEM.

Iſti intrare volunt, aſt hi perrumpere naſſam,
Multi & cum Scombris deſipiunt pariter.

Digitized by Google

XXII.

SALMO *veteribus Græcis cum Oceano pariter ignotus, nominatur à Plinio, eumq́; in Moſell. eleganter deſcribit Auſonius. Pro diverſitate anni vel nomen hoc retinet, vel amittit, ut Eberus, G. Agricola, & Peucerus annotarunt. Hunc piſcem ob carnoſitatem hirudinibus valde obnoxium, atq́; ab iis adeo vexari & privari ſanguine tradunt, ut neq; in aquis, neq; in petris, neq; ſaltu, neq; fricationibus moleſtos hoſpites excutere unquam poſſit, donec tandem continuis cruciatibus fractus vel alicubi tabeſcens reperiatur, vel ad litora adnatans extinctus reperiatur. Sane etiam Ariſtot. docet, piſces à beſtiolis quibusdam, quales ſunt pulices & pediculi, frequenter exagitari, & de Oeſtro Xiphiam tandem etiam ad mortem adigente, exemplum ſupra vidimus. Non aliter improborum animi ultricib. furiis exagitantur, quo pertinent, quæcunq; apud Platonem, Ciceron. & utrumq́; Senecam paſſim, Iuvenal, aliosque de Cõſcientiæ morſib. differuntur: & vetus dictum:* συνείδησις πλήττει τὴν ψυχήν. *Nam ut Rhadamantus Luciani ait* κατάπλῳ: ὁπόσα ἄν τις ὑμῶν πονηρὰ ἐργάσηται παρὰ τὸν βίον, ἕκαστον αὐτῶν ἀφανῆ στίγματα ἐπὶ τῆς ψυχῆς περιφέρει: *Quæcunque quis malè in vita perpetraverit, eorum ſingulorum obſcura in anima ſtigmata circumfert. Graviter Cor. Tacitus de Tiberio* VI. *Ann. Si recludanter tyrannorum mentes, poſſe aſpici laniatus & ictus: quando ut corpora verberibus, ita ſævitia, libidine, malis conſultis animus dilaceretur. Quippe Tiberium non fortuna, nõ ſolitudines protegebant, quin tormenta pectoris ſuasque ipſe pœnas fateretur. Nempe, ſecundum Plautum:* Nihil eſt miſerius, quam animus hominis conſcius.

HÆRET

XXII.

HÆRET UBIQVE.

Non adeo Salomonem exſugit turpis hirudo,
Conficit ac ſontes conſcia mens ſcelerum.

Digitized by Google

XXIIII.

SALMONI *ad delicias noſtras nato variæ à piſcatoribus ſtruuntur inſidiæ, cum retibus majorib. tum machinis in fluminibus extructis. Eſt & hæc ejus capiendi ratio, cum alibi, tum præcipuè in Anglia. Salmonem viventem feminam funi alligant, inque flumen demittunt. Aſtat navicula aut ponticulo in aquis facto piſcator, obſervans, ſi quos fortè alios ſui generis alliciat hic proditor. Quod ubi fit, ille de longe adventantes proſpiciens, funem paulatim ad ſe retrahit, ſicque Salmones vel feminæ deſiderio, vel pugnandi cauſſa inſequentes incautos ex improviſo obruit, ſtimulisq; ad id paratis conficit, aut in caſſes optatam prædam conjicit. Non abſimile ferè Emblema Alciatus habet de anate allectatore, quod numero eſt L. ex quo & noſtram inſcriptionem deſumpſimus. Sane autem iſtiusmodi inſidiis omnis noſtra vita plena eſt, ut longè difficilius ſit amico non fidere nimium, quam hoſti manifeſto reſiſtere. Quotusquisque enim, cum moribus ſit improbiſſimis, amicitiæ tamen prætextu non & bonus videri vult, & alios reddere ſibi quam ſimilimos? Nam, ut Plautus dixit in Trinum.* Malus bonum malum eſſe vult, ut ſit ſui ſimilis. *Convenit etiam hoc in mulierum impudicarum blanditias, de quibus dicetur alibi inferius. Convenit & in proditores & Sycophantas, qui ſuis verſutiis & dolis incautos in diſcrimen adducunt, & non raro miſerè peſſundant: quibus voluptati etiam eſt, ubi contra ſanguinem ſuum inſidiantur, & in animas ſuas fraudem moliuntur, ut Salomon loquitur. Illorum igitur caſſes qui evitare volet, ſemper in animo Siracid. illud habeat: Ab inimicis tuis ſeparare, & ac amicis tuis attende. Quo & Martialis illi decantatiſſimi verſus pertinent:*

Si vitare voles acerba quædam, &c.

Digitized by Google

XXIII.

OFFICIOSA ALIIS, EXITIOSA SVIS.

Hoſtis apertè, aſt clam falſus nos perdit amicus,
Nec quisquam eſt ſtructis tutus ab inſidiis.

QVOD

Digitized by Google

XXIV.

QVOD ex *Plin. proœm. in lib.* VII *infra Embl.* XLIII. *adduximus, non ſævire piſces, niſi in diverſum à ſe genus, id cum ex Ariſtot.* IX *hiſt.* I. *falſi convincitur, tum ex Polyb. loco, quem Embl.* LXXVI. *hac Cent. aſcripſimus. Horapollo etiam ait, piſces non parcere ſuo generi. unde piſcem rei abominandæ fuiſſe ſymbolum Aegyptiis, Cl. Alex.* V. *ϛρωμ. & Plutarch. lib. de Iſide oſtendunt & ſacerdotes Aegyptios ejus eſu & uſu in ſacrificiis abſtinuiſſe, idem Plutarch. auctor eſt* VIII. *Symp. q.* VIII. *Lucium certè ſui etiam generis minuſculos & perſequi & vorare, docet experientia: Et Scaliger in Exerc. ad Cardan. ſe integrum Luciolum in Lucii ventre vidiſſe affirmat. Icon hæc eſt hominum in alios homines, etiam ſanguine aliisve neceſſitudinibus ſibi junctos crudeliter ſævientium, cum tamen, ut eſt in Proverb.* Lupus non voret lupum. *Veriſſimè B. Ambroſius: Avaritiæ, inquit, potentiorum ſubjecti ubique inferiores ſunt. Quo quisque infirmior, eo prædæ magis patet. Minor eſca majoris eſt. Rurſus ipſe major à validiore invaditur, & fit eſca alterius prædator alieni. Nam, ut Ovid.* I. *Met. cecinit:*

Vivitur ex rapto: non hoſpes ab hoſpite tutus, &c.

At ne putent iſti truces, quibus miſeros conculcare & conſumere jocus eſt, ſemper hoc ipſis impune fore. Nam, ut breviter, ſed verè Seneca, Thyeſte:

Omne ſub regno graviore regnum eſt.

Conſentit & alter Seneca graviſſima mehercle ſententia: Quod regnum eſt, cui non parata ſit ruina, & proculcatio, & dominus, & carnifex? Nec magnis iſta intervallis diviſa: ſed horæ momentum inter eſt inter ſolium & aliena genua.

PRO-

XXIV.

PROPRIIS NON PARCIT ALVMNIS.

Lucius in proprium ut ſua viſcera congerit aluum,
Sic ipſi ſeſe conficiunt homines.

Digitized by Google

XXV.

IANUS *Dubravius, qui poſtea Olumicenſis Epiſcopus in Moravia factus, Ioannem ſe nominavit, cujusq́ extat hiſtoria Bohemica, in libello ſuo de piſcinis & piſcibus lepidum mehercle duellum Lucii piſcis & Ranæ paluſtris commemorat, cuius ipſe & anteceſſor in Epiſcopatu ſuus, Stanislaus Turzonius, ſpectatores fuerint. Ranam in inſidiis latitantem in Lucii fortè ad inſidiarum locum deluti, ibique ſecurè apricantis caput inſiliiſſe, lateq́ divaricatis pedibus frontem piſcis circumplexam oculos potiſſimum eius invaſiſſe: at illum moleſtum inſeſſorem nulla vi, nec corporis rotatione, nec ad arundines attritu excutere valuiſſe, ſed victum tandem & viribus exhauſtum ſuccubuiſſe ſeq́ ranamq́ unà in ima gurgitis demerſiſſe. Exſiliiſſe paulo poſt ranam victricem miris modis tripudiantem, & tanquam opimis de hoſte ſpoliis receptis in palatia ſua ſe recepiſſe. Extractum vero continuo retibus & luciũ devictum, utroq́ lumine orbatum repertum fuiſſe, affirmaſſeq́ tum piſcatores, rem non novam hanc, ſed ſe certaminibus eiuſmodi aſſuetos ſæpenumero lucios à ranis excæcatos piſcari, quibus ad hunc modum amiſſis oculis piſcium captura adempta ſit. Sunt autem pulcerrimæ divini Oppiani de piſcium ἀλληλοφονίᾳ ſententiæ qua Deum illis, qui nec robore, nec armis præſtant, eò maiorem animi promptitudinem inſeviſſe canit, qua validiſſimos etiam hoſtes ſuos vincant ac ſuperent. Et eleganter Plin. ſcripſit; Callent in hoc cuncta animalia, ſciuntque non ſua modo, verum & hoſtium adverſa. norunt ſua tela, norunt occaſiones partesque diſſidentium imbellis. Generaliter uſurpari hoc poterit, cum ingenii ſolertiam corporis robori potiorem eſſe oſtendere volumus.*

Digitized by Google

XXV.

ASTU NON VI.

Lucius imbelli miſerè ſuccumbere ranæ
Cogitur: en vires vincimus ingenio.

Digitized by Google

XXVI.

BARBO *piſci, quo nullus eſt frequentior alius in præterfluente Nicro noſtro, nullum Græcum nomen eſt. Errat enim Raph. Volaterranus, qui τρίγλην, mullum, Barbum facit, cum ille marinus, hic aquæ dulcis alumnus ſit. Sed & inter Latinos veteres ſolus Auſonius Barbum & nominat, & immortalitati conſecrat in divina ſua Moſella, iis verſibus ex quibus & hoc Emblema, & inſcriptionem ejus accepimus. Dicit autem ibi Auſonius, Barbum, quo grandior natu & magis longævus ſit, eo meliorem eſſe. Quæ laus ceteris animantibus, ut etiam piſcibus non æquè convenit. Vnde manet in hunc usque diem celebre:* Piſcis nequam eſt, niſi recens. *Sic profectò ætas hominum etiam peior & declinans, melior eſt juvenilis incremento, & majori tum laude, tum honore digna. Solon quidem Athenienſis etiam lege vetuit, valdè juvenem magiſtratum gerere, vel conſulere, etiamſi opt. à mente conſtitutus eſſe videretur, ut ſcribit Iuncus lib. de Senect. apud Stobæum. Lycurgus etiam, referente Iuſtino, max. honorum in ſua Rep. ſenum eſſe voluit, quod & Cicero & Gellius laudant. Vnde proverb.* ἐν Σπάρτῃ μόνῃ λυσιτελεῖ γηράσκειν, In ſola Sparta expedit ſeneſcere. *Nec ceſſerunt hac in parte Romani Lacedæmoniis. Graviſſimè enim Calliſtratus in l. Semper D. de Iure immun. Semper, inquit, in civitate noſtra ſenectus venerabilis fuit. Namq; majores noſtri penè eundem honorem ſenibus, quem magiſtratibus tribuebant. Et Gellii cap.* XV. *lib.* II. *prorſus huc convenit. Et noti ſunt præterea Iuvenalis in hanc rem locus Sat.* XIII. *& verſus Ovidii. Agamemnon quoq; apud Homer.* ιλ. γ. *non optat Aiacis ſimiles decem, ſed Neſtoris: Quod & Cicero de Senect. tangit.*

NON

XXVI.

NON ILLAUDA-TA SENECTUS.

Auſonio vetus hic laudatur piſcis? An ergo
Perpetuam hanc laudem cana ſenecta tenet?

XXVII.

Ἐχενηΐς ἀπὸ τοῦ ἔχειν τὰς ναῦς, *unde etiam* ναυκράτης *Suidæ, à retinendis navibus, Latinis Remora dicitur. Non eundem vero piſciculum hac proprietate præditum veteres deſcripſiſſe, ex collatione Ariſtot. Oppiani & aliorum apparet. Oppian. enim* 1. ἁλιευτ. *videtur muſtelam marinam, Auſonii lampetram intellexiſſe, ubi Pindari imitatione pulcram ſententiam ſubjicit:*

αἰεὶ γὰρ ἀπειρήτων νόος ἀνδρῶν.
Δύσμαχος, οὐδὲ θέλουσι καὶ ἀτρεκέεσσι πιθέσθαι,

ſemper enim in expertorum mens virorum
Expugnata difficilis, neq; volunt etiam veris fidem adhibere.

Idem videtur Aelianus quoq; ſenſiſſe. Et muſtelam ſane ſeu lampetram noſtram eandem vim obtinere ipſe Rondeletius αὐτοψίᾳ *ſua evincit. Plinius limaci magnæ ſimilem facit, teſtimonio eorum, qui eam videre Caii Imp. quinqueremem inhibuiſſe, narratq; eandem pugna Actiaca Antonii properantis Prætoriam retinuiſſe. Quamvis vero Plutarch. & alii in perveſtiganda hujus tãti arcani cauſſa laborẽt, & Rondeletius ore huj⁹ piſciculi clavo aut gubernaculo puppis affixi id velit effici, nobis tamẽ ſũmi Scaligeri cãdidiſſ. placet judiciũ, qui nõ defugit hîc ſalutare illud aſylum occultæ proprietatis, & ad manifeſtas deducere omnia qualitates, ſummæ impudentiæ eſſe cenſuit. Hinc noſtra* ἐπιγραφὴ: CAVSA LATET. *Nam & Plin. ubi de adamante hircino ſanguine fracto, diſſerit: Nec quærenda, inquit, eſt in ulla parte naturæ ratio, ſed voluntas. Hoc igitur conſtet, ex Hippocratis præcepto:* τὸ μικρὸν μηδὲν παραφρονητέον, *cum etiam ſpreta omnib. maximas ſæpenumero mutationes afferant. Egregiè Pauſan. in Arcad.* ἔδωκε δ' ἄρα ὁ θεὸς τοῖς μάλιστα ἀπερριμμένοις κρατεῖν τῶν ὑπερηρκότων τῇ δόξῃ. *At enim vilioribus plerunque rebus Deus indidit, ut ea ſuperent, quæ max. erant inter homines æſtimationis.*

Digitized by Google

XXVII.

CAUSA LATET.

Siſtere currentem Remora alta per æquora navim
Fertur; ſic vis eſt maxima in exiguis.

Carpio

Digitized by Google

XXVII.

Εχενηῒς ἀπὸ τῦ ἔχειν τὰς ναῦς, *unde etiam* ναυκράτης *Suidæ, à retinendis navibus, Latinis Remora dicitur. Non eundem vero piſciculum hac proprietate præditum veteres deſcripſiſſe, ex collatione Ariſtot. Oppiani & aliorum apparet. Oppian. enim* I. ἁλιευτ. *videtur muſtelam marinam, Auſonii lampetram intellexiſſe, ubi Pindari imitatione pulcram ſententiam ſubjicit:*

ἀεὶ γὰρ ἀπειρήτων νόος ἀνδρῶν.
Δύσμαχος, οὐδὲ θέλουσι καὶ ἀτρεκέεσσι πιθέσθαι,
ſemper enim inexpertorum mens virorum
Expugnata difficilis, neq; volunt etiam veris fidem adhibere.

Idem videtur Aelianus quoq; ſenſiſſe. Et muſtelam ſane ſeu lampetram noſtram eandem vim obtinere ipſe Rondeletius αὐτοψίᾳ *ſua evincit. Plinius limaci magnæ ſimilem facit, teſtimonio eorum, qui eam videre Caii Imp. quinqueremem inhibuiſſe, narratq; eandem pugna Actiaca Antonii properantis Prætoriam retinuiſſe. Quamvis vero Plutarch. & alii in perveſtiganda hujus tāti arcani cauſſa laborēt, & Rondeletius ore huj⁹ piſciculi clavo aut gubernaculo puppis affixi id velit effici, nobis tamē ſūmi Scaligeri cādidiſs. placet judiciū, qui nō defugit hîc ſalutare illud aſylum occultæ proprietatis, & ad manifeſtas deducere omnia qualitates, ſumma impudentiæ eſſe cenſuit. Hinc noſtra* ἐπιγραφή: CAVSA LATET. *Nam & Plin. ubi de adamante hircino ſanguine fracto, differit: Nec quærenda, inquit, eſt in ulla parte naturæ ratio, ſed voluntas. Hoc igitur conſtet, ex Hippocratis præcepto:* τὸ μικρὸν μηδὲν παραφρονητέον, *cum etiam ſpreta omnib. maximas ſæpenumero mutationes afferant. Egregiè Pauſan. in Arcad.* ἔδωκε δ᾽ ἄρα ὁ θεὸς τοῖς μάλιστα ἀπερριμμένοις κρατεῖν τῶν ὑπερηρκότων τῇ δόξῃ. *At enim vilioribus plerunque rebus Deus indidit, ut ea ſuperent, quæ max. erant inter homines æſtimationis.*

XXVII.

CAUSA LATET.

Siſtere currentem Remora alta per æquora navim
Fertur; ſic vis eſt maxima in exiguis.

Carpio

XXVIII.

CARPIO, *ſolius Benaci lacus in Italia alumnus, (ut vult Bellonius, cum Hipp. Salvianus etiam in lacu quodam prope Aluitum Campaniæ opidum reperiri eum tradat) videtur eſſe piſcis ex truttarum genere, teretiori tamen eſt corpore, pedem raro excedẽs. Facit hujus mentionem Bembus in hiſt. Veneta, qui & ipſe affirmat, tantum in Benaco illum paſci. Cum vero optimi ſit nutrimenti, & propter raritatem magni pretii, lautioribus Italorum menſis plurimum expetitur, atq; ideo frixus & ſalitus, vel etiã aromatibus conſperſus ad longinquiora loca deferri ſolet. Hunc auri ſabulo veſci vulgo creditur, ut etiam de thymallis & aliis nonnullis piſcibus traditur: & Io. Pallazius in ſymbolis Italicis ſcribit ſe experientia obſervaſſe, rem ita habere. Alludit eodem & Hier. Fracaſtorius in terſiſſimo Carmine, quod inſcripſit,* Carpio. *Omnium autem optima erit hujus rei accommodatio ad animarum noſtrarum præſtantiſſ. pabulum, quod ex ſacris litteris illæ petere poſſunt & debent. Quo pertinet inſignis locus* CL. *Alexandr.* στρωμ. α. *ſub init. Operamini, inquit Dominus, non cibum qui perit, ſed qui manet in vitam æternam. Sumitur autem nutrimentum & per cibos & per verba &c. Sunt enim etiam animæ propria habentes nutrimenta, & aliæ quidem augentur per agnitionem & ſcientiam, aliæ vero per Græcam paſcuntur philoſophiam, cujus, quemadmodum nucum, non eſt quidvis eſculentum. Præclara etiam ſententia eſt* VIII. *Proverb.* λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ γνῶσιν, ὑπὲρ χρυσίον, *Accipite diſciplinam meam, & non argentum, doctrinam magis, quam aurum diligite, ut habet vetus verſio.*

PRE-

XXVIII.

PRETIOSA PA-SCITVR ESCA.

Scilicet eſt quovis doctrina potentior auro;
Has ergo ingenii collige divitias.

H Non

Digitized by Google

XXIX.

NOn *eſt uſitatior, nec jucundior, ut pote omnis penè laboris & periculi expers, piſcandi modus, quam, ut Martialis cecinit,* piſcem tremula ſalientem ducere dextra: *eumq; dulciſſ. verſibus graphicè deſcripſit Oppian. init* ἀλ. *ubi Antoninum Imp. hamo piſcantem fingit, cui ſe piſces ultro ad capiendem objiciant. Hinc nata nobis Emblematis inſcriptio ex* III. *Claudian. de laud. Stilic. ubi de leonibus loquitur, qui à Diana ſe capi gaudeant. Lud. Dolcis in ſuis Impreſis Italico verbo communiter ſic dictis, addit:* NON CAPIO, NI CAPIOR. *Quod ut ambiguum, vel de hamo, vel de piſciculo intelligere poſſis. Quo non ineptè, quamvis à magno argumento ad rem ludicram, Seneca illud in Thyeſte referas.*

Non poterit capi,
Niſi capere vellet. *Vt & Proverb.*

Ineſcare homines. *Nihil autum melius, ut puto, hæc explicare poterit, quam inſignis ille Seneca locus Ep.* VIII. *Clamo, vitate quæcunq; vulgo placent, quæ caſus attribuit: ad omne fortuitum bonum ſuſpicioſi pavidique ſubſiſtite. Et fera & piſcis ſpe aliqua oblectante decipitur. Munera iſta fortunæ putatis? Inſidiæ ſunt. Quisquis noſtrûm tutam agere vitam volet, quantum plurimũ poteſt, ita viſcata beneficia devitet, in quibus hoc quoque miſerrimi fallimur, quod habere nos putamos. Habemur. Hinc Martialis illa:*

Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamos,
Et piſcatorem piſcis amare poteſt? *Et:*
Qui potes inſidias dona vocare tuas?

Sic Plato in Timæo, Cicer. teſte, τὴν ἡδονὴν δέλεαρ κακῶν, *voluptatem eſcam malorum dixit, quod ea ſcilicet homines capiantur, ut hamo piſces, quod & Plaut. in Merc. vertit.*

VLTRO

XXIX.

ULTRO SE VOLUERE CAPI.

Dum capimus, capimur, ſi linquimus, haud capiemur,
Inſtructas vitat, qui ſapit, inſidias.

Digitized by Google

XXX.

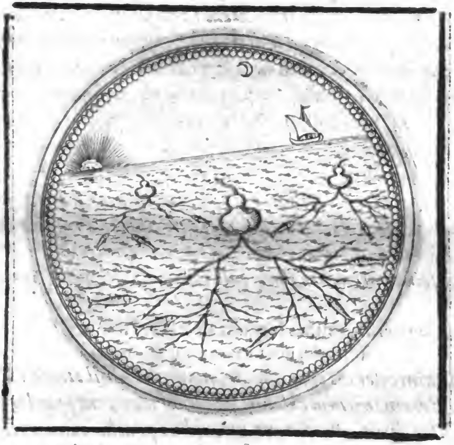
ALIAM etiam hamo piſcandi rationem, quam quæ lineâ vulgo fit, Bellonius in Obſervat. ſuis hodœporicis, ſane expeditam & uberem ediſſerit, quâ uti ſoleant ad Orientem Boſphori & Propontidis accolæ. Verba ejus ſunt: Ducentos aut trecentos hamos longa quadam ſerie ex fune, quem cucurbitæ ſuſtinent, pendentes diſponunt, quibus eſcam è carnibus aut piſcibus conſtantem affigunt: eum deinde funem noctu ad integrum vel dimidium milliare in mare deferunt, iſticque tota nocte relinquunt, ut piſces, qui cibum quærunt, quales ſunt murænæ, ſquatinæ, caniculæ, raiæ, atq; alii ſimiles, hamis capti hæreant. Poſtridie mane, niſi tempeſtas impediat, hamos, quos è longinquo propter annexas ingentes cucurbitas ſtatim agnoſcunt, repetitum eunt, & prædam domum referunt. Compendioſam mehercle abſque ſumptu magno & labore conſtantem piſcationem, cujus periculum facere non fuerit difficile. Cum autem illi piſces ſpe prædæ ex cucurbitis in tectas illas hamorum inſidias incurrant, ac miſerè pereant, idem ferè hujus Embl. qui prioris poterit eſſe ſenſus & explicatio. Cucurbitæ illæ in ſpeciem magni quid polliceri videntur, ſed intus vacuæ ſunt, & in aquis noxia illa tela abſcondunt. Igitur, ut P. Syri ſententia habet: Grave eſt malum omne quod ſub aſpectu latet. Sic argutè neſcio quis apud auctorem Etymologici: ὡς οὐκ οἶδ' εἴτις ἰχθὺς ὑπὸ τοῦ δελέατος τῆς ἡδονῆς ἀπαλιεύθην, Attractus fui à voluptatis eſca, ita ut neſciam, an ullius piſcis potuerit magis.

PRÆ-

Digitized by Google

XXX.

PRÆDÆ SPES VANA CAPIT.

Piſciculos viden' ut pompoſa cucurbita fallat?
Nil ſolidi illa tamen, ſed tegit inſidias.

Digitized by Google

XXXI.

P. Bellonius in iisdem Obſ. ſuis hanc ad Euxinum, Boſphorum & Propontidem piſcandi rationem, quæ obſcura nocte fieri ſoleat, inter alias commemorat. Binos viros cymbam occupantes, unum quidem hanc impellere, alterum vero & tædam accenſam & fuſcinam tenentem obſervare dormientes piſces, datoq; rectori naviculæ ſigno, quo illam impellere debeat, ſi prædæ certus jam ſit, magno impetu tridentem in quieſcentis piſcis dorſum vibrare, eumq; captum ad ſe attrahere. Affirmat autem hunc piſcandi modum ad lumen cum fuſcina, cum ad polypos, loligines, magnas & paruas, tum ad omnis generis piſces ſquamis præditos max. eſſe accommodum. Dormire vero piſces non minus, quam terreſtria animalia, certum eſſe: nec deeſſe, qui eos ronchos ducentes exaudiverint. Id quod & Plinius tangit lib. x. c. ult quamvis Oppian. II. ἁλιευτ. piſces pleroſque omnes, præter ſcarum, ſomnũ neget capere, quo ſibi metuant à potentioribus. Profecto autem ad excitandam in hominibus vigilantiam, & vitandam omnem omnino ſecuritatem hoc Emblema conducit. Nam, ut Horat. canit:

Vt jugulent homines ſurgunt de nocte latrones,
Vt te ipſum ſerues non expergiſceris?

Nemo enim celerius opprimitur, quam qui nihil timet: Et frequentiſſimum initium calamitatis, ſecuritas, ut præclarè Vell. Paterculus dixit. Pertinent autem huc præclara enarratio ſententiæ Homericæ in progrymnaſm. Theonis Sophiſtæ:

οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Dedecus eſt totam conſultum ſtertere noctem:

quam ipſe Iupiter protulit. unde & Theon omnibus ceteris in Homero γνώμαις eam præfert, & exemplis illuſtrat ac confirmat.

STER-

XXVII.

STERTENTES.

OPPRIMIT HOSTIS.

Vt capiat piſces, piſcator nocte laborat,
Vt ſeipſum ſervet ſurgere nemo paret?

HIC-

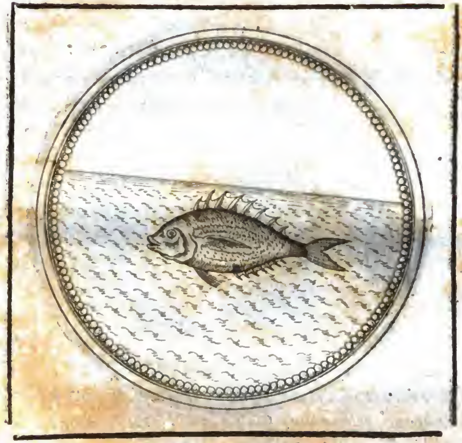
XXXII.

HICESIVS *apud Athenæ. lib.* VII. *ait, nomen Melanuri ideam quoque ipſius nobis proponere, ut ex caudæ nigra nota ſtatim internoſcatur ab aliis piſcibus. Eundem cum Plauti ophtalmia, & Plin. oculata piſcem eſſe, Rondelet. vult, & oculatam vertit Th. Gaza. Meminit ejus Ariſtot. quoque Artemidor.* II *Onirocrit. Oppian. & Ovid. in Halieut. Iſidorus item & alii. Hujus autem rominatim eſu & uſu Pythagoram ſuos vehemẽter prohibuiſſe apud Suid. & Diog. Laertium reperio, his verbis :* παντὸς δὲ μᾶλλον ἀπηγόρευε, μήτε ἐρυθῖνον ἐσθίειν, μήτε μελάνουρον, *ut erraſſe videantur, qui ad ſepiã referunt natum inde proverb.* Μὴ γεύεσθαι τῶν μελανούρων. *Quod minus etiam rectè Mars. Ficinus, vel quisquis primus fuit, generaliter vertit, eosque ſecutus Eraſmus retinuit:* Ne guſtes ex iis quibus nigra eſt cauda, *ac ſi Pythagoras non ſpeciatim Melanurum piſcem nominaſſet. Quamvis ſciam Pythagoricos aliàs omnino à piſcibus abſtinuiſſe, cujus rei cauſſam reddit Athen lib.* VII. *& Plut. in Sympos. Idem Plut. in fin. lib.* περὶ παιδῶν ἀγ. *hoc etiam Symbolum explicat: non eſſe habendum commercium cum improbis, qui nigris ac infamibus ſunt moribus. Quo ſenſu Antiphanes quoque à melanuro & mugile abſtinendum eſſe ſuaſit. Tryphon autem Grammaticus Græcus inter ænigmatum exempla hoc commemorans, in hunc modum interpretatur: Ne mendacem ſermonem protuleris. Mendacium enim ad extremum nigreſcit & obſcuratur. Sed & Horat. & Catullus, aliique homines malos, nigros vocant. Vitanda igitur eſt improborum ſocietas, ne & alteri cuidam Proverb. quod ex Numenio & Eubulo Athænæus adfert, & tangit Suidas, locus ſit:* ἕπεται πέρκη μελανούρῳ, Comitatur perca melanurum. *Nam & hic piſcis niger eſt, quod nomen ejus ſimiliter indicat.*

Digitized by Google

XXXII.

GUSTARE NE-FAS.

In vita quisquis niger eſt, hunc diſce cavere,
Nauſea Pythagora ceu Melanurus erat.

Digitized by Google

XXXIII.

INTER *piſces ferè omnes unius Canthari caſtitas, & odium promiſcuæ Veneris Oppiani verſibus in* I. *ἁλ.celebratur:*

> Vxores ſargi multas, & merulus ardens
> Ducunt, aſt alii contenti conjuge ſola,
> Cantharus ætnæus, contemnens agmina lecti.

Idem etiam Phile in Iambis aſſerit. Oppianum imitatus Aelianus ſcribit, Cantharum pro una uxore decertare, non aliter, quam Menelaus olim cum Paride: quam quidem ſi ſemel ſortitus ſit, non attingere illum aliam: neque ad fidem tuendam tabulis illis ei opus eſſe, nec dote: neque malæ tractationis pœnam timere, neque Solonē vereri. Et adjungit exclamationem dignā memoria: Ὦ νόμοι γενναῖοι, καὶ πόλεις σεμναί, οἷς ἀκόλαστοι ἄνθρωποι οὐκ αἰδοῦνται μὴ πείθεσθαι: *O nobiles verò leges, & reſp. graves, quibus libidinoſi homines non parêre nihil verentur! Eant igitur nunc, quibus adulteria commixtionesque nefandæ, ludibrium & jocus ſunt, & piſcis hujus memoria tandem ſe excrucient. Certè enim ut Seneca dixit in Agamemn.*

> Nec regna ſocium ferre, nec tedæ ſciunt.

Quin etiam inter quadrupedes Cameli & Elephantes, inter volucres columbæ. turtures, cornices, & ciconiæ, ut rerum naturalium ſcriptores tradunt, unius comparis conſortium norunt, turpes hymenæos deteſtantur. Qua de re in priorib. Centuriis quadam. Sed inſigne eſt de Meleagro Oenei filio exemplum ἰλ. I. *qui cum in expugnatione patriæ neq; à civibus neq; à parentib. commoveri potuiſſet, tandem Cleopatræ uxoris precibus excitatus cives & urbem excidio eripuit. Ceterum de mutua & reciproca in matrimonio fide plura notatu digniſſima collegit patris mihi loco reverendus, Philippus Camerarius, IC. in meditationibus ſuis hiſtoricis, & nos etiam alibi quadam attigimus.*

Digitized by Google

XXXIII.

CONTENTUS CONIVGE SOLA.

Conjuge contentus laudatur Cantharus una,
Maſculus & totum femina conjugium.

Digitized by Google

XXXIV.

ACARNANIS *piſcis eſt marinus, pagri vel erythrini forma, cum quibus etiam confundi eum plerumq́; ſcribit Rondeletius. Ab Athenæo dicitur ἀκαρνάν, & commendatur à dulcedine. Acarne apud Plinium legitur in Catalogo piſcium. Ariſtotel. autem acharnam ſcribit æſtate laborare & extenuari,* VIII. *hiſt. an.* XIX. *Vnde nobilis quidam Italus in ludis equeſtribus Symbolum hoc oſtentavit, quemadmodum refert in ſuis Impreſis (utamur enim hac voce uſu ferè facta latina) Scip. Bargaglius Senenſis. Non autem dubito, quin inventor more gẽtis ad amoris ſui ignes reſpexerit.* Eſt *enim, ut de Didone canit Virg.* mollis flamma medullas. *Et ut Delphis ille apud Theocritum ait Idyll.* II.

ἔρως δ' ἄρα καὶ Λιπαραίω
Πολλάκις Ἀφαίςιο σέλας φλογερώτερον αἴθει.

amor enim vel Lipareo,
Sæpè Vulcano flammam ardentiorem excitat.

Quo etiam pertinet pulcerrimum epigramma Græcum IV. ἀνθολ. *quod vertit Alciatus Embl.* CVII. *Et quæcunq; apud Poëtas paſſim de amoris ignibus leguntur. Quin & B. Auguſtinus etiam in ſacris litteris non ſemel ignem pro amore uſurpari obſervavit, ut Iob.* XXXI. *& Pſalm.* LVII. *Caveat igitur ſibi unusquisque ne dum amoris illecebras veluti Solis ſui radios excipit, aduratur ab iis, & ſic non tantum corpore & facultatib. extenuetur, ſed quod longè gravius eſt, in anima quoque periculum, ac veluti Phædria Terentianus in exitium ruat voluntarium. Argutè ſane & lepidè, atque ad hoc Emblema non impertinenter de Thraſilli amoribus L. Apulejus* VIII. *Metam. ait, Quidni? Cum flamma ſævi amoris, parva quidem primo, vapore delectet, ſed fomẽto conſuetudinis exæſtuans, immodicis ardoribus totos comburat homines. Simile autem huic eſt Embl.* XV. *Cent.* III.

VIO-

Digitized by Google

XXXIV.

VIOLENTO ABSUMITUR ÆSTU.

En radii poſſint quid Solis, & æſtus amoris,
Ii torrent piſcem, torret at hic homines.

Digitized by Google

XXXV.

POMPILUS *piſcis eſt pelagius, & circa naves frequens, quas, & comitari eum, & in portum tuto deducere tradunt* Oppian. Athen. Aelianus, Ovid. *&* Plinius. *De experientia autem ipſa atteſtatur Gu. Rondeletius. Hinc &* καλλίχθυς καὶ ἱερὸς ἰχθὺς *dicitur, tanquam ſervator navigantium, ut apud Euſtathium & Varinum in* ἱερὸς *legimus : Quod ubi minus ſecurè naves agi in pelago animadvertat, prænatatione ſua tutũ iter demonſtret, ut P. Bellonius tradit. Hinc & Neptuno, & incolis Samothraciæ ſacratus eſt. Quodſi nautæ huic ſuo duci magnam habent gratiam, & eum ſanctè venerantur: & quam gratiam referent memores diſcipuli fidis ſuis magiſtris, qui Ulyſſis exemplo illorum aures adverſum noxios Sirenum cantus obſtruentes præter horrendos ſcopulos Scyllæ & Charybdis eos ad virtutis & ſapientiæ portum ſalvos perducunt? Iuvenalis quidem in hanc rem divinum votum eſt Sat.* VII. *& accurata Ariſtot. diſputatio* IX. *Eth.* I. *Graviſs. etiam Artemidorus* II. *Onirocrit.* LXXIV. *dixit :* Γονεῖς καὶ διδάσκαλοι. καὶ γὰρ οὗτοι ὅμοιοι εἰσὶ θεοῖς. οἱ μὲν, εἰσάγοντες εἰς τὸ ζῆν. οἱ δὲ, ὅπως χρὴ τῷ ζῆν χρῆσθαι διδάσκοντες: *Parentes & præceptores : Et hi namq; ſunt diis ſimiles. Alteri ſcilicet in vitam inducentes : alteri vero, quomodo vita inſtituenda ſit, docentes. Non minus rectè uſurpari etiam hoc Embl. poterit ab iis, qui inter varios hujus mundi caſus, tanquã in Oceano quodam jactati, omnem ſpem ſuam in Deo collocant, eoque duce & comite ex omnibus periculis emergunt. Igitur ſecundum Syneſium in Epiſt.* θεὸς ἡγείσθω παντὸς ἔργου καὶ λόγου: *Deus cujusvis & dicti & facti auſpex eſto. Quem ſic alloquitur Boetius lib.* III. *metr.* IX.

Tu requies tranquilla piis, te cernere finis,
Principium, vector, dux, ſemita, terminus idem.

Inſcriptio Symb. eſt ex Ovid. I. *de amore.*

ME

XXXV.

ME DUCE NA-VIS EAT.

Pompilus hic navim tuto propè littora ducit;
Vnus ſed mihi ſit duxque comesque Deus.

Insi-

Digitized by Google

XXXVI.

INSIGNIS *fides & mirè ingenioſa calliditas Scaros piſces celebrat. Scarus enim, tene Plinio, incluſus naſſa nō fronte erumpit, nec infeſtis viminibus caput inſerit, ſed averſus caudæ ictibus crebris laxat fores, atque ita retrorſum erumpit. Quem luctatum ejus ſi fortè alius ſcarus extrinſecus viderit, apprehenſa mordicus cauda adjuvat nixus erumpentis. Quæ ad verbum ex Plinio exſcripſit Iſidorus. Rem porro ipſam Aelianus quoque, Oppianus, Plutarch. Ovid. in fragm. halieut. & Io. Tzetzes, ſatis ſuperque confirmant: Et propterea apud Athenæum* λάβραξ ὁ πάντων ἰχθύων σοφώτατος *dicitur. Nam profecto admiranda hæc illius cum ad ſe, tum ad ſocios liberandos ſolertia eſt, & fides non minori laude digna quam vel Theſei & Pirithoi, vel Damonis & Pythiæ, vel Oreſtis & Pyladis, vel quorumcunque aliorum, quos ſinceræ amicitiæ cultus immortalitati inſeruit. Præclarè autem Val, Max. lib.* IV. *cap.* VII. *diſſerit: Sinceræ fidei amicos præcipuè in adverſis rebus cognoſci: in quibus quidquid præſtetur, totum à conſtanti benevolentia proficiſcatur. Et quæ ibi ſequuntur plura, lectu utiliſſima. Quibus omnino conveniunt & illa Oreſtis Euripidei:*

τοὺς φίλους
Ἐν τοῖς κακοῖς χρὴ τοῖς φίλοισιν ὠφελεῖν.

amicos in malis
Prodeſſe amicis convenit.

Vbi & ratio ſubnectitur eadem, quam Valer. Max. exprimit. Neruosè Seneca in Agamemn.

Poſcunt fidem ſecunda, at adverſa exigunt.

Igitur non malè, ut puto, hæc noſtra inſcriptio ſymbolo huic convenit, quæ eſt ex Lucani verſ. lib. VIII. *de bello civil.*

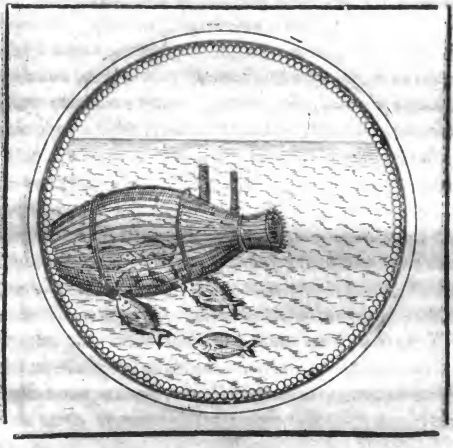
Adverſis non deeſſe decet, ſed læta ſecutos
Nulla fides unquam, miſeros elegit amicos.

ADVER-

Digitized by Google

XXXVI.

ADVERSIS NON DEESSE DECET.

Ecce ſcari ſocios prendant ut vimine clauſos,
Scilicet eſt veræ hoc ſymbolum amicitiæ.

Digitized by Google

XXXVII.

Sargorum *mirum erga capras amorem, & quæ*
ſit ejus occaſione illorum captura, cum Oppian. ad-
modum poëticè deſcribit, tum rem ipſam Aelian.
quoq;, Phile in Iamb. & Plinius confirmant. Aelian-
ni locum, ut eum Gellius vertit, aſcribam: Sargi capras vehemẽ-
tiſs. amant. namq; cum caprarum prope litus paſcentium, unius
aut alterius umbra in litore apparuerit, protinus gaudio exilien
tes, ſummo ſtudio adnatant, ac ſaltu non admodum ad ſaltandũ
idonei, capras contingere affectant, ſenſum caprini odoris perci-
piunt, etiamſi ſub fluctibus natent, itaque voluptate geſtientes
ad eas accedere ſtudent. Quod autem tanta amoris inſania in ca-
pras exiſtunt, ex iis idcirco capiuntur, quæ tantopere deſiderant,
Nam piſcator caprinam pellem extractam cum cornibus, indu-
ens, inſidias parat, ſole à tergo relicto, atq; farinam caprino jure
madefactam in eam maris partem ſpargit, ubi habitare ſolent
ſargi, qui tanquam philtro quodam odoris allecti accedunt, fari-
na veſcuntur, pellis aſſimilatæ capræ conſpectu permulcentur: ex
his autem piſcator multos hamo robuſto capit. &c. Miranda me-
hercle hujus piſcis cum à natura ad amorem quadrupedis & ter-
reſtis animalis inclinatio, tum ex eodem noxia ſtultitia. Sed eo
Emblemate meretricius amor rectè exprimitur, quod eſt Alciati
LXXV. *ubi elegantiſs. Epigrammate rem depingit. Apud Athenæ-*
um, niſi fallor, Nico Attica meretrix, αἶξ, Capra cognominatur,
quod Thallum adoleſcentem, qui in Atticam mel & caricas em-
pturus advenerat, abligurivisſet. Et plane jucundum eſt de ca-
pra & hædo Senis Plautini ſomnium in Mercat. act. II. *ſc.* I. *Saty-*
ri quidem capripedes finguntur eſſe monſtra libidinoſiſs. De qui-
bus præter alios videatur Plinius & Pauſanias.

XXXVII.

FALLACIS FRUCTVS AMORIS.

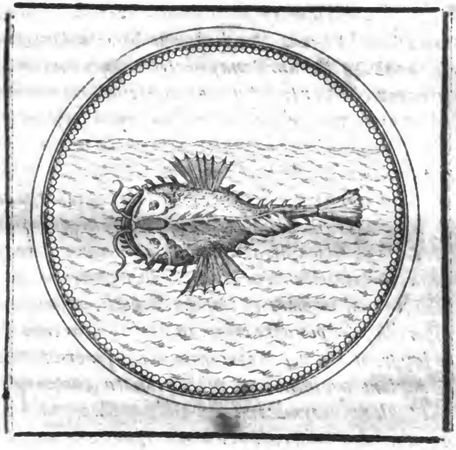
Vt ſtolidus capitur ſpecie deceptus amati
Sargus, ſic capitur quisquis amore furit.

XXXVIIII.

SCITE Ariſtot. IX. hiſt. an. cap. XXXVII. Ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς θαλαττίοις ζώοις πολλὰ τεχνικὰ θεωρῆσαι πρὸς τοὺς ἑκάστων βίους, ſed in marinis quoq; animantib. permulta intelliguntur non ſine ſolerti ingenio efficiratione vitæ commodioris. Subjicitque ſtatim & primo loco Ranæ piſcatricis exemplum, quam in cœno abſconditam gemina ante oculos dependentia fila exerere, & creberr. commovere ſcribit, quæ occurrentes piſciculi prehendant, at ipſa poſt ſubducens fila occultis quibusdam viis, in latas maxillas ſuas deceptos ingerat. Ex quo Ariſtot. loco & Aelianus hanc hiſtoriam, & Plin. quoq; ac Plutarch. tranſcripſerunt, & meminit etiam Cicero II. de N. D. Sed Oppian. II. ἁλ. admodum poëticè hanc ipſius fraudulentam ſolertiam depingit, eamque ſimilitudinibus pulcerrimis ſuo more illuſtrat. Ad quarum priorem quidem de aviculis, tritico & ante & intra portam à captante diſperſo illectis & captis, locus Dionis Sophiſtæ pertinet ἐν τῷ περὶ ἀπιστίας· τὰς νήττας οὐ πρότερον θηρεύομεν, πρὶν ἂν φάγωσι παρ᾽ ἡμῶν, Anates haud prius capimus, quam à nobis objecta edant. Id quod ad falſos amicos, qui benevolentiæ ſimulatione homines in naſſam illectos peſſundant, accommodat, quod & noſtrum hoc ſymbolum exprimit. Nam, ut præclarè Livius dicit, fraus fidem in parvis ſibi præſtruit, ut cum operæ pretium ſit, cum magna mercede fallat. Et verè Seneca init. Declamat.: Magis nocent inſidiæ, quæ latent. Convenit etiam hoc ſymbolum ex inſcriptionis indicatione in homines induſtrios, qui ſuo labore & ſolertia victum & res neceſſarias ſibi acquirunt ac comparant. Dii enim, ut eſt in Proverb. facientes adjuvant, quia non ceſſantibus & ignavis, ſed induſtriis, & pro virili ſua laborantibus ſolent eſſe auxilio.

XXXVIII.

INDUSTRIA PROPRIA NVTRIT.

Fallax rimoſas piſcatrix rana paludes:
Obſidet; incautos piſciculosq; capit.

Digitized by Google

XXXIX.

RAIA à Græcis *βάτος & βάτις, pro ſexus differentia, ut ex Ariſtot. poteſt colligi, dicitur. Ex eo ſcilicet, quod caudam & dorſum recurvis aculeis, agreſtis rubi inſtar, quem Græci βάτον appellant, armatum habeat. Marinus piſcis eſt, & ad magnitudinem non contemnendam excreſcit. Aelianus quidem non majores Argolico clipeo in India non procul à litore gigni prodidit. Sed longè maximas eſſe in mari Gothico Olaus M. obſervavit. Variæ autem ſunt Rajæ ſpecies, & non raro illa cum Rana piſcatrice confunditur, cum toto genere tamen inter ſe differant: etſi piſciculos capiendi eadem ferè utriq; ſit ratio & calliditas. Cæterum Iul. Cæſar Scaliger de Subtil. ad Cardanum ſcribit: Solam Rajam inter omnes piſces in mari Gothico, ubi Rocca dicatur, (Geſnerus eam Germanis & Flandris nominari dicit,* Rooch*) obſervatam eſſe, inſigni pietate, naufragorum cadavera à graſſatoribus piſcibus tueri. Quod fortaſſis ab Olao M. accepit, qui commemorat, hominem naufragum in mari natantem à canibus ſive caniculis, marinis piſcibus tanto cum numero & impetu impeti, ut non tantum crebris morſibus, ſed pondere etiam in profundum eum demergant, ac devorent. Vbi vero Raja caniculis illis ſupervenerit, tum eam ut injuriarum vindicem, magno conatu (cum quidem naturalibus aculeorum armis inſtructa ſit) graſſatores abigere, hominemq; ut enatet, adjuvare pro virib. Tamdiu etiam illum ſæpè tueri, donec ſpiritu penitus intercluſo poſt dies aliquot, dum mare naturaliter ſe purgat, ſurſum feratur. Vnde hominem, qui afflictis calamitate opem ferat, eosq; tueatur contra improborũ injurias, quinque in extinctos pius ſit, Rajæ ſymbolo ſignificabimus.*

MISE-

Digitized by Google

XXXIX.

MISERIS SUCCURRERE PROMPTA.

Sum pietatis amans, hominis nam Raja cadaver
Non patior pelagi monſtra vorare fera.

TORPE-

XL.

TORPEDO *piſcis, Græcis* νάρκη, *qua vi polleat ejus nomen exprimit. Suo enim contactu piſces in ſtuporē & ἀναισθησίαν conjectos, capit & devorat, quamvis tarda ipſa, velociſſimos, ut ſcribit Ariſtot. Nec in ſuū tantum genus hæc illi potentia, ſed etiam in hominem. Nam licet illa non tangatur, ſtuporem tamen manibus piſcatoris impingit, per lineam aut ſetam aſcendens ac ſubiens. Tradunt hæc præter Ariſtot. & Oppianum, Theophraſt. Galenus, Averrhoes, Alex. Aphrodis. Plinius, & alii. & de hoc etiam piſce extat terſiſſ. Epigramma Claudiani* XIV. *Et Plato ejus meminit in Menone:* ἡ νάρκη ἡ θαλασσία ζῶντα ναρκᾶν ποιεῖ. *Diphilus autem Laodiceus in lib. de Nicandri Theriacis non totum piſcem ſcribit torpore inducere, ſed partem ejus tantum. Sed ut ut iſta ſe habeant, certè ad munerum illicitam & clandeſtinam acceptationem, quæ nō quidem corpus, ſed quod pejus eſt, animum ipſum obſtupefaciunt, rectè transferri poſſe videntur. Illorum ſane quanta vis ſit, expreſſit Euripides. cum etiam Deos muneribus duci ſcribit:* πείθειν δῶρα καὶ τοὺς θεούς. *Cui & Ovidius aſtipulatur. Et pulcrè Seneca Thyeſt.*

moventes cuncta divitias,

dixit. Apuleius etiam IX. *Met. ait, pecuniæ difficultates omnes eſſe pervias, auroq; adamantinas perfringi fores. Referenda huc eſt Horat. Ode* XVI. *lib.* III.

Incluſam Danaën turris aënea &c.

Philippus quidem Maced. Rex, ut Cic. meminit ad Att. omnia caſtella expugnari dicebat, in quæ modo aſellus onuſtus auro poſſet aſcendere. Non mirum. Nam Pythia ei conſulenti reſponderat:

ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου, καὶ πάντα νικήσεις,

Ex argento haſtis pugna, ſic omnia vinces.

Verum τῆς ναρκήσεως *in Torpedine piſce cauſſam pulcrè enucleat Theophylactus Simocat.* ἀπορ. φυσικ. δ. *ex quo loco hoc Embl. quis in contagia malo & pernicioſa uſurpare noon ineptè poſſet.*

Digitized by Google

XL.

MUNERA SIC A-NIMVM.

Anne manus torpent tibi cum clam munera ſumis?
Non ſentis? certe mens animusque ſtupent.

Digitized by Google

XLI.

PASTINACÆ, quam τρυγόνα Græci vocant, radius ſive aculeus adeo venenatus eſt, ut tam piſcatores, quam piſces lethaliter vulneret, quibus etiam eo ictus intra paucas horas, niſi remedia adhibeantur, occumbendum eſt. Ea de re poſt Ariſt. Athen. Aelian. Nicand. Plin. inter veteres vel inprimis Oppian. legendus eſt, cujus pulcerr. de Paſtinaca verſiculos Had. Iunius Embl. VIII. latinè reddidit. Clàm autem in mari delitescit. adeo ut ſtabilis ac quieta videri poſſit. accedentes igitur incautius piſces, radio, quem in media parte oblongæ caudæ infixum, quo vult, dirigere poteſt, miro aſtu & nocendi libidine ex occulto figit & enecat. In piſcatorem quidem quod radium etiam ejaculetur, inde Proverb. natum eſſe quidam exiſtimant: Piſcator ictus ſapiet. Tales ſunt homines peſtiferi, qui cum virus ſuū palam in bonos effundere nequeant, latent in inſidiis tamdiu, & calumniis ſibi occultè ad nocendum viam ſternunt, donec eos vel otio ſuo, vel aliena fraude ſecuriores factos, tandem ex aperto aggrediantur, & omnibus fortunis exuant. Nam, ut verè Achill. Tatius lib. VI. ait: ἔστι μὲν ἡ διαβολὴ μαχαίρας ὀξυτέρα, πυρὸς σφοδροτέρα, Calumnia eſt gladio acutior, igne ardentior. Sic Dionyſius Syracuſarum tyrannus, cum ob facinora ferri amplius non poſſet, ocio ſe & inertiæ, ad eximendam tyrannidis ſuſpicionem ſuis, dedidit, donec eam denuo conſecutus, longè crudelius, quam antea exercuit, ut de eo Plutarch. refert. Sed & arbores paſtinacæ radius enecat, Aeliano & Plinio teſtibus, Ex quo eſt Hadr. Iunii Embl. doctiſſimum, in delatores itidem contortum. Busbequius in Itinerar. ſuis, paſtinacam ſævo aculeo metuendam à ſuis comitibus captam fuiſſe narrat, quo dum ipſos appetebat, ſe ipſam transfixerit. Quod & Scorpioni conſuetum eſſe ſæpè vidimus.

QVIE-

XLI.

QUIESCENS LÆDIT.

Sæva venenatæ cautus fuge ſpicula linguæ,
Plus ea quam ferro vulnera facta dolent.

Digitized by Google

XLII.

RADII Paſtinacæ tam exquiſita virulentia eſt, ut etiam à corpore reliquo piſcis avulſus, tamen noceat, & ejus contactu herbæ, arbores, & ſaxa exareſcant, quod proximo etiam ſymb. attigimus. Hoc igitur Telegonum Vlyſsis filium à Circe donatum, eoq; haſtili ſuo præfixo, patrem, ſed inſcienter interfeciſſe canit Oppian. & meminit Parthenius ἐν ἐρωτικοῖς. Quæ etiam de re B. Ambroſ. V. Hexae. c. x. Quid, inquit, loquar turturis (paſtinacam intelligit) aculeum, & hoc mortuæ? Sicut enim viperæ os ſi quis calcaverit recens, nocere perhibetur, & immedicabile vulnus ſerpere: ita etiam turtur aculeo ſuo mortua amplius, quam viva periculi afferre memoratur. Hæc quamvis ita ſint, reliquum tamen paſtinacæ corpus ſalubre nutrimentum præbere, & jucundi cibi eſſe conſtat, adeò ut etiam Galenus inter boni ſucci alimenta referat, cum caro eius mollis ſit, & facilis concoctionis. Convenit in illos, qui nocendi facultate & viribus inſtructi, iidem tamen juvare etiam & benè de Rep. mereri poſſunt. Quo Plauti illud referri queat in Bacch. Nemo frugi eſſe poteſt homo, niſi qui & benè & malè facere norit. Et Adag. Qui nocere poteſt, & idem prodeſſe. Sed rectius convenit in illos, qui vitiorem malitiaque aculeis reſectis & abjectis, ſalutare in Rep. alimentum in poſterũ honeſtis & laudabilibus virtutis actionibus eſſe annituntur. Nam ut Seneca pulcrè dixit:

Sera nunquam eſt ad bonos mores via.

Sic Phædo ex lupanari, Socratis; Polemon ex Bacchi Schola, Xenocratis beneficio in Academiam perducti philoſophi facti ſunt. Sic Gelonem ex Plutarch. ſcimus & Hieronem & Piſiſtratum, cum malis artibus tyrannidem occupaſſent, moderatos tamen poſtea & reip. ſalutares fuiſſe principes.

HAC

Digitized by Google

XLII.

HAC NOCEO, HAC NVTRIO.

Noxia tela quidem mea ſunt innoxia cuncta
Sed reliqua; & ſanum dat caro noſtra cibum.

XLIII.

MVRÆNAM, quæ adeo Romanis in deliciis fuit, ut ex Macrob. Cicer. Plin. Columella, & aliis conſtat, rectè, ni fallor, exhibet Hipp. Salvianus in pulcerr. ſuo opere Hiſtor. aquatil. & an eadem illa ſit cum lampetra noſtra, & Auſon. Muſtella, multa affert aliis non animadverſa Ios. Scaliger in Auſon. Lect. Eius capitale odium cum polypo, præter Aelian. & alios Oppian. elegantiſſ. deſcribit II. ἁλ. Poſſe nimirum Polypum nullis artibus, nullis virib. murænæ evitare inſultus, ſed cogi quamvis invitum ad neceſſarium prælium devenire, & fruſtra quidem miſerum ſuis cirris & flagellis, velut ſpiris ac vinculis, murænã implicare. Nam & ſua lubricitate illam elabi, & denuo adorientem hoſtem, brachia illi abſcindere & diſcerpere, ac ita tandem devictum conficere. Sic videlicet ratione etiam carentibus implacabile quiddam natura ingenuit, ut Aelian. queritur. Sed cur ita? cum ubiq; fere terrarum, ut eſt in verſu Timonis Phliaſii apud Cl. Alexandr. & Euſeb. lib. ult. præparat. Evangel.

φοιτᾷ δὲ βροτολοιγὸς ἔρις κενεὸν λελακυῖα,

Rixa hominum peſtis ſtridore vagatur inani.

Et murænaquidem in polypum, in murænam locuſta, in diverſum nempe à ſe genus piſcium, odia ſua exercent: at in ſe ipſos & genus proprium, & viſcera ſua, ſæviunt homines. Veriſſima igitur eſt Iuvenalis querela: Sat. XV.

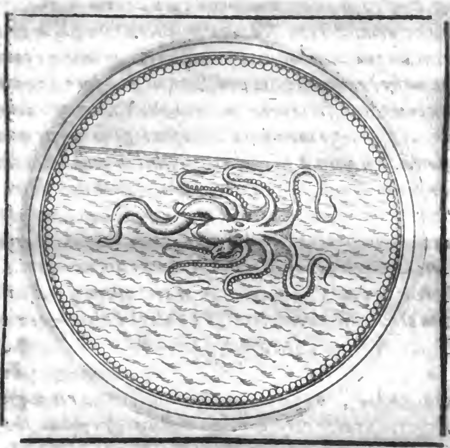
Sed jam ſerpentum major concordia, &c.

Et eodem pertinet Plinii hic locus: Cetera animantia in ſuo genere probè degunt: congregari videmus, & ſtare contra diſſimilia. Leonum feritas inter ſe non dimicat: Serpentum morſus non petit ſerpentes: nec maris quidem belluæ ac piſces, niſi in diverſa genera ſæviunt. At hercule homini plurima ex homine ſunt mala. Iunge cum hoc, quod eſt in III. Cent. LXXVIII.

Digitized by Google

XXXIX.

BELLI DISCRIMINA VBIQVE.

Nusquam tuta fides; ſunt undique triſtia bella:
In terris, cælo, maximo & Oceano.

MVRÆNA

Digitized by Google

XLIV.

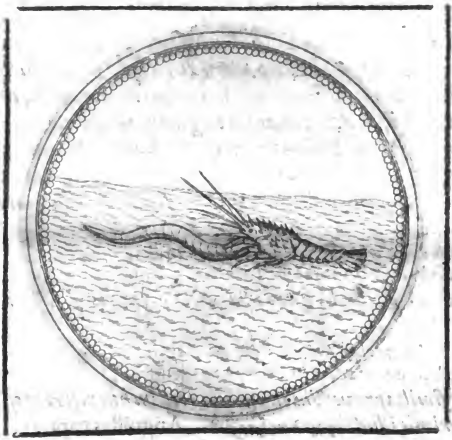
Muræna de polypi victoria facta ferocior, & dentium firmitati confidens, provocatæ viciſſim à carabo ſeu locuſta, non cunctatur, ſed audacter deſcendit ad prælium quod ibidem eleganter deſcribunt Oppian. & Aelianus. Vt autem ab initio ſuperbè contẽnit hoſtem, ita temerè etiam cum illo congreditur, fruſtra ſuis dentibus locuſtæ aculeatum dorſum & partes duriores complectens. Nam hujus ſiliceis forcipibus & robuſtis aculeis, in quæ cæco furore ipſa incurrit, transfixa tandem, ſtultitia miſerè occumbit. Sic videlicet, ut præclarè Livius ait, ſæpè contemptus hoſtis cruentem certamen edidit, & inclyti populi regesque per levi momento victi ſunt. Quo magis præceptũ illud in omnium animis eſſe debet: Nihil in bello oportere contemni; nec ſine cauſſa dici, Matrem timidi flere non ſolere, ut Aem. Probus in Thraſyb. ſcribit. Poterat Muræna in ſuo domicilio tuto conſiſtere, & ſpernere Locuſtæ provocantis minas: ſed nimia fiducia protracta in proprium volens ruit exitium. Vnde rectiſſ. idem Livius, Temeritatem, præterquam quod ſtulta ſit, infelicem etiam eſſe, pronunciat. Et pulcrè Polyb. προπέτειά γε μὴν καὶ θρασύτης καὶ θυμὸς ἄλογος, ἔτι δὲ κενοδοξία καὶ τῦφος, εὐχείρωτα μὲν τοῖς ἐχθροῖς, ἐπισφαλέστατα δὲ τοῖς φίλοις. πρὸς γὰρ πᾶσαν ἐπιβουλὴν, ἐνέδραν, ἀπάτην ἕτοιμος ὅγε τοιοῦτος: *Celeritas & audacia & impetus præter rationem, & vanitas & typhus, hoſtibus quidem percõmoda, noxia vero maximè amicis. Nam ad omnes inſidias, fraudes atque aſtus obnoxius eſt talis. Poteſt etiam hoc Embl. ſignificari Martis* τὸ ἀλλοπρόσαλλον, *qui ſe ab alio ad alium confert, & modo harum modo illarum eſt partium. Homer.* ιλ. σ.

Ξυνὸς ἐνυάλιος, καὶ τὸν κτανέοντα κατέκτα,
Communis Mars, inque vicem perimit perimentum.
Et eod. lib. νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας,
Nunc his, nunc illis contingit vincere.

FACTI

XLIV.

FACTI FORTASSE PIGEBIT.

Non ſemper nimium promptis audacia felix,
Sæpius aſt miſerum dixit in exitium.

Digitized by Google

XLV.

ANGVILLAS *vel max. turbatis & limoſis aquis capi, præter Ariſtotelem, Athenæus quoq; & Cl. Alex. tradunt, & docet experientia. Baſilius M.* IX: *Hexaëm.* τὰς δὲ ἐγχέλεις οὐδὲ ἄλλως ἐρῶμεν, ἢ ἐκ τῆς ἰλύος συνισταμένας. *Ex quo loco & Athen. indicatione rectè Dav. Hoeſchelius, doctiſſ. vir, amicus noſter Etymologum corrigit, apud quem* ἔγχελυς παρὰ τὸ ἔχεσθαι ἐν τῇ ὕλῃ, *legitur, pro* ἐν τῇ ἰλύϊ. *Symbolum autem hoc vel ex Aeſopi apologo, vel ex Ariſtophanis Equitib. rem in turbulentos cives, qui ex Reip. motu diteſcere, & ſæpè, ut Tacit. loquitur, privata vulnera reip. malis operire ſtatuunt, detorquentis, deſumpſit Alciatus, cujus elegantiſſ. in divites pub. malo Epigramma legitur Embl.* LXXXVIII. *Ad illos pertinet Ciceron. in Orat. in Catilin.* II. *dictum: Honores quos quieta reg. deſperant, turbata conſequi ſe poſſe arbitrantur. Nam, ut apud Plutarch. Calliſthenes ait:*

ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκακος ἔμμορε τιμῆς,
In ſeditione honore afficitur etiam peſſimus.

Cui ſimile eſt & illud, quod à Suida, Diogeniano, & Plut refertur:

ἐν δὲ διχοστασίῃ κ᾽ Ἀνδροκλείδης πολεμαρχεῖ:
Seditione orta dux eſt etiam Androclides.

Et ſunt ſimilia proverbia alia, quæ itidem huc referri poſſunt: Sed inprimis illud: ἐγχέλεις θηρᾶσθαι, Anguillas captare. *Junganturq; cum hoc Embl.* XV. *Cent.* II. *& Embl.* LXX. *hac* IV. *Cent. Sed illam quidem* διχοστασίην *Philippo Maced. Regi, magnitudinis & potentiæ occaſionem & cauſſam extitiſſe, ajebat Calliſthenes: Qui, ut Iuſtinus inquit, veluti è ſpecula quadam libertati omnium* (civitatum Græciæ puta) *inſidiatus, dum contentiones civitatum alit, auxilium inferioribus ferendo, victos pariter victoresq; ſubire regiam ſervitutem coegit.*

TVR-

Digitized by Google

XLV.

TURBATO FLU-MINE CAPTA.

Turbato anguillæ capiuntur flumine: ſic res
Turbare in patri ſeditioſus amat.

Digitized by Google

XLVI.

ASELLI *piſcis ſpecies eſt, qui Germanis* Stockfiſch *dicitur, à trunco videlicet, cui aridus & induratus tundendus imponitur. Riget enim tanta ariditate, ut niſi præmaceratus aqua, & inſigniter contuſus, coqui nequeat. Alius piſcis eſt Salpa, licet & is, ſed recens, ferulæ ictibus præmolliatur, ut ex Plin. diſcimus. Eraſmus à re ipſa fuſtuarium piſcem hunc appellavit: ſed à trunco potius eum ſic nominari, notavit Georg. Fabricius. Congruit in homines ſtupidos, inſulſos & bardos, quos fruſtra obſequio aut rectis præceptis emendes, ſed plagis verberibus adigere neceſſe habeas, ut faciant officium. Quo etiam Adag. pertinet;* Phryx plagis emendatur. *Quod ſalsè Cicero adducit pro L. Flacco in teſtes Aſiaticos: Aſia veſtra conſtat ex Phrygia, Myſia, Caria, Lydia. Vtrum igitur noſtrum, aut veſtrum eſt hoc Proverb.* Phrygem plagis fieri ſolere meliorem. *Quod & apud Suidam ſimiliter extat:*

Φρὺξ ἀνὴρ πληγεὶς ἀμείνων καὶ διακονέστερος:

Verberatus Phryx melior & obſequens erit magis.

Servos ſane naturâ etiam quoſdam eſſe, Ariſtoteles in polit. diſputat, & quidam ingenio adeo ſunt duro, ut niſi ſeverè coerceãtur, frugi eſſe nequeant. Sed & hic tamen modus tenendus eſt. Nam & M. Varro ſervos quoque verbis potius, quam verberibus caſtigari putat oportere. Et reſcripto D. Antonini nimia dominorum aſperitas in ſervos adeò punitur, ut cogantur eos bonis conditionib. vendere. Expedit enim, ut Iuſtinianus Imp. ait in Inſtit. Reip. ne ſua re quis malè utatur. Sed modica caſtigatio ſervorum legibus permittitur, ut & propinquorum, tit. C. de emendat. ſeru. & propinqu.

XLVI.

NON NISI CONTVSVS.

Durus aſellus amat fuſtes, & verbera. numquid?
Sic piger attrahitur verbere ad officium?

XLVII.

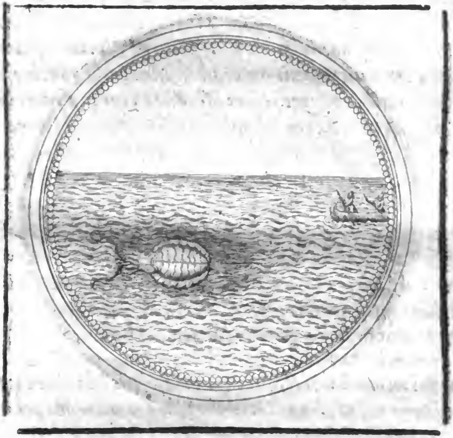
SEPIAM piſcem inſectantibus ſe ad capturam piſcatoribus atramento, quod pro ſanguine ipſi eſt, effuſo ipſum mare offuſcare, atq; ita oculis illorum ſubtractam per incerta itinera elabi ac effugere, ex Ariſtot. Oppian. Aelian. & Plin. diſcimus, qui etiam ex Anaxilao tradit, atramenti illius tantam vim eſſe, ut in lucerna additum, ſummotis aliis luminibus efficiat, ut cuncti aſtantes videantur eſſe Aethiopes. Meminerunt etiam ſepiæ Nicand. in Theriacis, Phile in Iamb. Plutarch. & Horapollo in hierogl. Et ſimilia noſtris ſunt apud Nazianz. Orat. ad Cl. Epiſcopos, & Carm. I. verſ. CCCCC. Sepia autem omnium elegantiſſ. verſus ſunt Ovid. in fragm. hal. Ex quo inſcriptio etiam eſt hujus Embl. Aegyptii Sacerdotes, hominem qui magna polliceretur, ſed fœdè ſpem de ſe conceptam falleret, hac figura demonſtrarunt, ut paulo aliter quam Horapollo annotavit Pierius. Vafri enim & tecti hominis, & ſimulatione artificioſa cunctos fallentis ſignum fuiſſe ſepiam, Sebaſt. Erizius in expoſitione antiquorum numorum Italica affirmat, ubi numiſma, ſub Neronis Caſ. nomine valdè, ut ait, vetus deſcribit, in quo piſcis, vulpis, ſepia, pelagii cuncti, & fluviatilis gammarus inciſi fuerint, quæ cuncta in Neronis infamiam fuiſſe ita compoſita exiſtimat. Noſtrum quidem hoc etiam in Sophiſtam torqueri poſſit, ſecundum Platonem, δυσθήρατον ζῶον, quem dum veritatis reti comprehendere niteris, ille effuſa fumorum atra fuligine ſubito evaneſcit. Horat. etiam I. Sat. IV. per nigra loliginis (eſt hac è ſepiarum genere) ſuccum, livorem mentis intellexit, uti vetus ejus Comment. innuit. Ipſum deniq; Ariſtot. Picus Mirandul. ſepiæ comparat, fortè quod de anima immortalitate animi ſui ſenſum obſcurius propoſuiſſe illi viſus fuiſſet. Quod nos in medio relinquimus.

HAC

Digitized by Google

XLVII.

HAC ELUDIT RETIA FRAUDE.

Hic niger eſt piſcis, fallitque cruore ſequentes,
Nempe etiam mendax fallit ubique niger.

Digitized by Google

XLVIII.

INTER *marinas teſtudinas, de quibus cum veteres, tum recentiores, quædam miræ ſunt magnitudinis. Et Indicæ quidem, Taprobanicæ max. ut Plin. Aelian. & ex Plin. Solinus ſcribunt, tantæ, ut ſingularum ſuperficies habitabiles caſas integant. Rondeletius in mari Gallico captam fuiſſe anno* M. D. XX. *tam magnam refert, ut funibus tracta homines tres ſupra dorſum ſtantes veheret. Tradunt autem de marina teſtudine Ariſtot. Oppian. & Plinius, illam fervente ſole, circa meridiem maximè, liberius ſe radiis ejus in ſummitate maris exponere, donec ſui oblita, cortice interim teſtaceo Solis calore exiccato, amplius in ima maris ſe immergere nequeat. Hoc igitur pacto voluptate liberè ſpirandi deceptam, fruſtraq; ſe supernè volventem gurgitem deſiderantem, in piſcatores hoc obſervantes incidere, illisq; prædæ fieri. Simili modo ex Varrone Macrobius aſſerit, murænas ſolaribus radiis ſiccatas & torrefactas amplius ſe curvare non poſſe, nec in aquam immergere, atque ita in ſummo fluitantes opportunam præbere venantibus capturam. Sic Martialis in Xeniis:*

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exuſtam mergere ſole cutim.

Contra illos locum habebit, qui cæca voluptatis libidine capti, ei adeò ſe exponunt, ut non animadvertant paratam ſibi perniciē, donec ab ea penè conſumpti fuerint, ita ut omnium direptioni, adde etiam ludibrio, pateant. Sit itaq; cunctis perpetuo in mente graviſſima illa Maſonii apud Gell. lib. XVI. *cap.* I. *nota ſententia: & illud etiam, quod Phornutus refert, ut vulgo jactatum.*

Μὴ τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκληρὰ ἔχῃς,
Ne quære mollia, ne dura feras,

Digitized by Google

XLVIII.

EMTA DOLO-RE VOLVPTAS.

Nemo voluptatum facile hamis ſe explicat, uſtam
Vt teſtudo nequit mergere ſole cutim.

Digitized by Google

XLIX.

NAUTILUS, *ut de eo Ariſt. Athen. Oppian. Plinius, aliiq́ memoriæ prodiderunt, in mari veluti remigans & velificans, ut verbis utar doctiſſ. Scaligeri, adeo ſcitè, miro naturæ luſu, concham ſuam regere novit, ut mari tranquilliore pedes duos extra illam tanquam rudentes extendat, intra quos tenuis membrana velut velum panditur vento aſpirante, ſubter vero alii duo aquam contingentes gubernaculis ſimiles & domum & navem & piſcem deducunt: Sic ut ad hanc ſimilitudinem naves primum exædificatas & conformatas Oppian exiſtimet. Quod ſi mali quid alicunde immineat, tum rudentes omnes, vela, gubernacula contrahens, impletusq́ multa aqua in fundum maris tuto ſe demergit. Et hanc Nautili navigationem elegantiſſ. epigrammate Callimachus quoque deſcripſit. Icon autem hic piſcis eſt hominis ad utramq́ fortunam rectè compoſiti. Sapiens enim, ut præclarè Apulejus ait, nec in ſecundis rebus effertur, nec contrahitur in adverſis. Sed rectos oculos tenet, ut Seneca loquitur, nihil ex vultu mutat, ſive illi dura, ſive ſecunda oſtendantur. Quin imo dura prævidet, & declinat. Ergo unicuiq́ in promptu eſſe debet Terentii admonitio:*

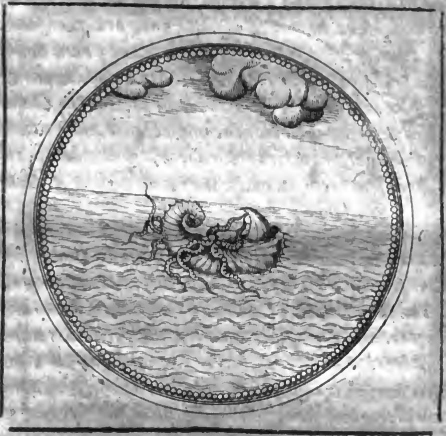
Quamobrem omnes cum ſecundæ res ſunt, maxumè
Meditari ſecum oportet, quo pacto adverſam ærumnam ferāt.

Nam ut pulcerr. B. Baſilius ſcripſit: οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νοήμων κυβερνήτης, ὁ ἐστοχασμένος τῆς ὑποκειμένης φύσεως, μεταχειριζόμενος τὰ συμπίπτοντα, καὶ ὁμοίως ἀεὶ αὐτὸς ἑαυτῷ διαμένων, μήτε ἐπαιρόμενος ἐν ταῖς εὐθυμίαις, μήτε καταπίπτων ἐν ταῖς συμφοραῖς: *Nam ille demum prudens eſt gubernator, qui naturæ ſcopum, quo tendat, ſibi proponens, ea quæ accidunt, moderatur, ſibiq́ ſemper ſimilis, neq́ proſperis extollitur, neque adverſis corruit.*

Digitized by Google

XLIX.

TUTUS PER SUMMA, PER IMA.

Nautilus ut placidum & ſævum mare ſuſtinet aquè,
Sic itidem fortis ſorte in utraque animus.

Digitized by Google

L.

ECHINI *marini tempeſtatem ingruentem vi naturæ præſentientes, lapillis in tergum conjectis ſe operiunt, & arena ſaburrant, ne fluctibus obortis ob levitatem evertantur aut allidantur ad litora, ſed ut hac veluti anchora nixi, inconcuſſi conſiſtant. Quod quidem nautæ animadvertentes, ſtatim pluribis anchoris naves infrenare & ipſi ſolent. Id cum alii (inter quos præcipui ſunt Aelian. Oppian. Plut. & Plin.) conſtanter affirmant; tum Baſilius M. & B. Ambroſ. uterque in Hexaem. eleganter adducunt & explicant. Quæ autem poſſit eſſe accuratior prudentiæ adumbratio? Hæc enim, Seneca paucis omnia complectente, præſentia ordinat, futura providet, præterita recordatur. Quo etiam pertinet Panatii aurea ſententia, quam ex 11. ejus de Officiis A. Gellius recitat. Argutè Pindarus:*

Σοφοὶ δὲ μέλλοντα τριταῖον ἄνεμον ἔμαθον:

Sapientes futurum perendie ventum noverunt.

Nam, ut præclarè Ariſtot. in Eth. diſputat: Φρονίμους οἰόμεθα εἶναι, οἱ τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ, καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις δύνανται θεωρεῖν: *Prudentes cenſemus, qui ea, quæ ſibi, quæque aliis conducent, poſſunt diſpicere. Cui & Platonis illud planè par eſt:* Φρόνιμόν γε φήσομεν ἀποχρῶντα ξύμβουλον καὶ αὐτὸν αὐτῷ καὶ τῇ πόλει: *Prudentem dicemus, ſibi & Reip. conſulere potentem ac validum. Unde Achilles apud Hom.* ἰλ. α. *Agamemnonis accuſans imprudentiam, cum is Briseidem abduxiſſet, ait:*

Οὐδέτι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω:

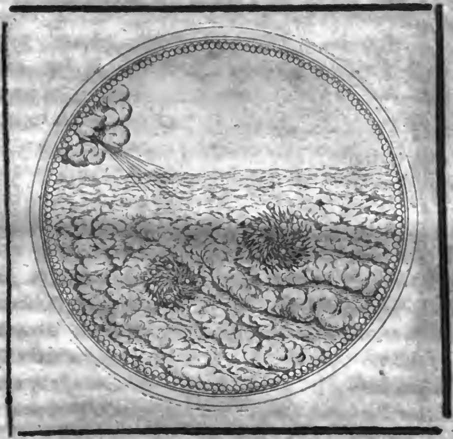
Nec poteſt proſpicere ſimul præterita ac futura:

ubi omnino videndus eſt Euſtathius Commentator. Pertinent huc Proverb. Sapiens divinat: *& ſimilia.*

TVMI-

L.

TUMIDIS NON MERGIMVR VNDIS.

Diſce meo exemplo caſus prænoſſe futuros;
Præviſa ante minus namque pericla nocent.

Digitized by Google

LI.

CANCRORUM *genus, inquit Ariſt.* IV. *hiſt. an* LI. *multiplex eſt, nec facilè enumerandum. Conveniunt autem in hoc omnes, quod univerſis ſit pars dura & teſtacea foris pro cute, mollis & carnea intus, ſupina corporis pleniora & tabellata magis, quibus & ova deponunt, quando pariunt. De his etiam Plin. lib.* IX. *cap.* XXXI. *Omnia ejus generis hieme læduntur, autumno & vere pingueſcunt, ac plenilunio magis, quia nocte ſidus tepido fulgore mitificat. P. Bellonius ſcribit, eos plena luna uberiores, ſilente flaccidos fieri. Quod ex Ciceron.* I. *de divinat. habet, qui generaliter ait, oſtreis & conchyliis omnibus contingere, ut cum luna creſcant pariter, pariterque decreſcant. Sed & Lucilii illud apud Gel. lib.* XX. *c.* VII. *notum eſt:* Luna alit oſtrea, & implet echinos. *Sed hoc quidem ſymbolum, quamvis quidam ad ſuos potiſſimum amores applicuerunt, indicantes ſe ad vultum feminæ adamatæ vel creſcere, vel decreſcere, rectius tamen, & ἠθικωτέρως nos ad Principum & magnatum erga ſuos miniſtros gratiam, vel contra neglectum ac contemptum referre poterimus. Quin & ad litteratos, doctos & ingenioſos viros accommodare, quorum vigor & incrementum, ſicuti econtra miſeria & ſqualor ferè in manu ſunt potentum, ſecundum uſitatiſſ. verſiculum:*

Sint Mæcenates, non deerunt Flacce Marones.

In quam rem ſane eſt memorabilis Plutarchi in Orat. II. *de fortuna & virtute Alexandri ſententia; ita latinè reddita: Vt enim frugum copiam bona temperies & tenuitas aëris gignit, ita artium & bonorum ingeniorum incrementa, benignitas, honor & humanitas regis efficit: & contra principum invidia, ſordes aut ſtudium contendendi omnia iſta extinguit & perdit.*

Digitized by Google

LI.

AD MOTUM LVNÆ.

Creſcentè adcreſco luna, decreſco minuta,
Aulæ num melius pingitur effigies?

Rem

Digitized by Google

LII.

REM totam huius ſive Symboli ſive Emblematis & narrat & explicat omnium pulcerr. B. Baſilius in Hexaem. prout hunc eius locum ſelegit Simon Logotheta, eumque latinè vertit Simon à Maillé. Archip. Turon: Velim itaque, ô homo, doloſorum ac maleficorum exemplum fugias, in imbecilli etiam animalculo fraudis plurimum dolique animadvertens. Cuiusmodi iſtud eſt: Cancer ſummo carnis oſtreorum deſiderio tenetur: ſed propter teſtæ ambitum, difficilis illi eſt huius præda. Teneram enim eius carnem firmiſſ. natura munimento circumvallavit, quo fit, ut ὀστρακόδερμα, teſtam habere ſiliceam dicantur. Atque ubi duæ illæ conchæ cavæ adamuſſim inter ſe commiſſæ oſtreum circumplexæ fuerint vanas atque inutiles cancro denticulatæ forcipes ſint neceſſe eſt. Quid igitur facit? Cum deprehendit eam in ſerenis ventoque carentibus locis cum voluptate apricantē, atque ad Solis radios ſuas pandentem conchas, tum calculo clam interjecto commiſſuram impedit, atque virium ſuarum imbecillitatem ille hoc artificio adjuvare dignoſcitur. Hæc illa eſt animalium, quæ & ratione & voce carens, malitia. Talis eſt qui fratrem dolo aggreditur, quique proximi anguſtias obſervat, atque alienis calamitatibus inſolentius exultat. Eodem ferè modo B. Ambroſ. & ipſe in Hexaem. Veteratoriam autem hanc cancri calliditatem latè deſcribunt Oppian. Plutarch. Plinius. Volunt quidam, dum oſtrea piſciculis capiendis aperta teſta inhiant, ſic illorum dolum à cancro confundi: Vnde etiam originem huius Symb. deſumpſit Iul. Cæſ. Capaccius. Sed verè ne iſta ſic ſe habeant, Rondeletius diſputet. Symbolica certe ſunt, atque ideo huc pertinet veteris Poëtæ apud Ciceron. illud. Qui alteri exitium parat, eum ſcire oportet, ſibi paratam peſtem, ut participet, parem. *Adagium item:* Captantes capimur: *& ſimilia.*

DECI-

LII.

DECIPIENS CAPITVR.

O benè factum, aliis qui fata inimica parabat,
Se magis aſtutum repperit artificem.

Digitized by Google

LIII.

FACIBVS *nocturno tempore accenſis & piſces elici, & inprimis paguros, aſtacos, & cancros, expenitiſſ. etiam cavernis extrahi, capiq́ cum Oppianus, tum Olaus item M inter recentiores, ſcribunt: nec fallit experientia. Plato quidem in Sophiſt: hoc* τῆς θηρευτικῆς τέχνης μυστήριον *vocat* θήραν πυρευτικὴν: *Quam prolixè admodum deſcribit Q. Smyrn. lib.* VII. *ubi Neoptolemum in Trojanos pugnantem cum piſcatorib. noctu ad hunc modum piſcantibus comparat. Simile autem nonnulla ex parte huic eſt Embl.* LXXIII. *infra; docetq́ nihil tam eſſe abditum, quod non veritatis lux in conſpectũ proferat:* quæ, *ut Seneca ait in Troad.* nunquam latet. *Nam, ut Pindar. inquit* X. *Olymp.* ὅ τ' ἐξελέγχων μόνος ἀλαθειαν ἐτήτυμον χρόνος, τὸ δὲ σαφανὲς ἰὼν πόρσω κατέφρασεν: *Et ſolum tempus quod veritatem certam prodit, quodq́ latebat in obſcuro, progrediens enarravit. Cui congruit Matth.* X. *illud:* οὐδέν ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται: *Nihil opertum, quod non revelabitur, nihil occultum, quod non ſcietur. Poteſt etiam huius Embl. hic uſus eſſe, ut quemadmodum luminis fulgore deteguntur in tenebris piſces & paguri: ita quoq́ veritatis ſplendore detegi & diſpelli omnia fuſca mendacia. Vtrumq́ certè præclara Polybii* γνώμη *complectitur, quæ legitur in eius libri* XIII. *Epitome, ſed quia prolixior eſt, hic inſeri non potuit. Pulcrè Menander:*

> Ἔρχεται τ' ἀληθὲς εἰς φῶς ἐνίοτ' οὐ ζητούμενον:
> Venit veritas in lucem, interdum non quæſita.

Et idem Menander:

> Ἀλάθεια θεῶν ὁμόπολις, μόνη θεοῖς συνδιαιτωμένη:
> Veritas cœli civis eſt, & ſola fruitur convictu Deorum.

SECRE-

LIII.

SECRETA RE-
VELAT.

Elicit obſcuris cancros lux clara cavernis,
Falſa etiam vero ſic veniente vides.

Digitized by Google

LIV.

VETERES *hieroglyphicorum auctores, eum rei alicujus irritum eventum & ſpem fruſtratam exprimere voluerunt, cancrum ſive gammarum potius noſtrum fluviatilem, retrogradientē, ſæpius, quam rectà prorepentem, pingere ſolebant, ut apud Pierium Val. legere licet: Et notus eſt verſus Proverbialis Ariſtophan. in Pace, quamvis de Cancro:*

Οὔποτε ποιήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βαδίζειν.

Ambulet ut cancer rectà haud effeceris unquam.

Hujus quidem picturæ inventor fuit Rever. & Nobiliſs. vir ex antiquiſs. Francanica equeſtri familia, Laurentius Truchſeſius, Canonicus VVirtzburgenſis, bonarum litterarum amantiſſimus. Eſt autem vetus hac & communis de Mundi perverſitate querela, de qua inſignis Horatii locus III. *Carm.* VI.

Ætas parentum pejor avis, tulit &c.

Cui convenienter etiam Seneca: Hoc, inquit, majores noſtri queſti ſunt, hoc nos querimur, hoc poſteri noſtri querentur, everſos eſſe mores, regnare nequitiam, in deterius res humanas & in omne nefas labi. Similiter Euripides in Hipp.

Φεῦ τῆς βροτείας ποῖ προβήσεται φρενός;
Τί τέρμα τόλμης καὶ θράσους γενήσεται;
εἰ γὰρ κατ' ἀνδρὸς βίοτος ἐξογκώσεται,
Ὁ δ' ὕστερος τοῦ πρόσθεν εἰς ὑπερβολὴν
Πανοῦργος ἔσται, θεοῖσι προσβαλεῖν χθονὶ
Ἄλλην δεήσει γαῖαν, ἣ χωρήσεται
Τοὺς μὴ δικαίους καὶ κακοὺς πεφυκότας.

Hei; quo progredietur humana mens?
Quis finis temeritatis & audaciæ erit?
Si enim uniuscujusque viri vita ſuperbè propagetur,
Et poſterior priore longè
Deterior ſit, Deos adjicere terræ
Oportebit aliam terram, quæ capiat
Eos qui ſunt injuſti & mali.

ORBIS

LIV.

ORBIS ITER.

Miraris cancri dorſo conſurgere mundum?
Deſine: ſic hodie vertitur orbis iter.

Digitized by Google

LV.

CAMMARI *ſive Gammari noſtrates caudati, quos Cardanum cum Cancris confundentem Scaliger acriter caſtigat, & prorſum & retrorſum promoventur. Illud, collecta leniter & ſublata parum, citoque impulſu rurſum correcta cauda: hoc, contracta ea celeriter, & retrorſum collecta. Sicuti volunt, ſe movent, & imminenti atq; urgenti ſe ſubtrahunt incommodo. Dionyſius Lebeus Batillius, Regius Mediomatricum Præſes, acri cum invectiva in Sophiſtã hæc dirigit, (quamvis non gammarũ, ſed cancrũ ab Hercule debellatum exhibeat depictum) qui quidem adeo lubricus ac verſatilis eſſe ſolet, ut cum jam te conſtrinxiſſe fugitivum putas,*

Effugiat tamen hæc ſceleratus vincula Protheus.

Vnde & Plato Sophiſtam deſcribit ποικίλον εἶναι θηρίον, καὶ (τὸ λεγόμενον) οὐ τῇ ἑτέρᾳ ληπτέον: *multiplicem eſſe belluam, & (ut eſt in prouerbio) non una manu apprehendendam. Scipio verò Bargaglius in Italicis libris de Impreſſis, ut vocant, nos docet, rectè etiam eos uti hoc ſymbolo, qui dum in virtutis curriculo, atq; bonarum artium ſtudiis retrogredi exiſtimantur, tanto in illis ſæpè promoventur celerius, atq; ad illuſtrem Honoris metam tandem pertingunt; Tribuitque hanc Inventionem Ludovico Ludovici Bononienſi Comiti, cum dicto:* RETROCEDENS ACCEDIT. *Nos in adjecto diſticho magis* ἠθικῶς *eos, qui ſibi jam ad propoſitum felicitatis gradum perveniſſe videntur, monuimus, ut caveant, ne res ipſorum ſubito retro ſublapſæ ferantur. Nam ut P.*

Fortunam citius reperias, quam retineas.

Igitur juxtà vetus monoſtichon:

ὅτ' εὐτυχεῖς μάλιστα, μὴ μέγα φρόνει:

Minus inſoleſce, quo magis beatus es.

SIMVL

LV.

SIMUL ANTE RETROQVE.

Ne tibi confidas nimium , ne cepta ferantur
Mox tua , retrogradus cancer ut ire ſolet.

Digitized by Google

LVI.

CANCELLVS *hic vulgo Bernhardus eremita dicitur, quod ſolus in aliena domo diverſetur. Eum accuratè deſcribit Ariſt.* XV. *hiſt. an.* IV. *Scaliger vacuarum teſtarum inquilinum vocat. Cogi. n. in alienis ædibus habitare, quia cauda cruſtis careat. Conchas igitur, quas ad litus vacuas invenit, turbinum puta, buccinarum & purpurarum, ingreditur, teneriores ſui partes illis abſcondens. Factus grandior, capaciores usq; conchas quærit, & incolit, nec unquam niſi ob jam dictam cauſſam eas deſerit. Quo Emblemate an non vita hæc noſtra egregiè exprimitur? Nam præclarè Cato Major apud Cicer. de Senect. dixit: Ex vita iſta diſcedo, tanquam ex hoſpitio, non tanquam ex domo. Commorandi enim natura diverſorium nobis, non habitandi dedit, Et pulcrè Clem. Alexandr.* IV. *στρωμ. diſſerit, quod libenter relinquere debeamus tabernaculum hoc mundanũ, & ad cæleſte potius tranſire. Quæ igitur inſanit eſt, tã operosè & ſplendidè ædificando theſauros profundere? cum veriſſima ſit Horatii ſententia:*

Multo ille tutius vitam exigit
Quicunque parvit primus in ædibus,
Nullum timens, nulli timendus
Pelle ſub exigua quieſcit.

Perpendant igitur illi, qui ac ſi æternùm in hoc mundo victuri eſſent, ita domos ſibi & palatia extruunt, & iſta Hor. II. *Sat.* II.

Nam propriæ telluris herum natura neque illum,
Nec me, nec quenquam ſtatuit: nos expulit ille,
Illum aut nequities, aut fabri inſcitia iuris.
Poſtremum expellet certè vivacior heres.

Vſurpari etiam poteſt hoc ſymbolum ab iis, qui avitis ſedibus vel ob egeſtatem, vel alias cauſſas neceſſario relictis, in peregrino ſolo ſtationem tamen Dei beneficio tutam & commodam alicubi nanciſcuntur, unde etiam non facilè, niſi & hujus in melius cõmutandæ occaſione recedant.

SEMEL

LVI.

SEMEL EMIGRABIMUS OMNES.

Hic nuſquam certis habitamus ſedibus, aſt hinc
Ibimus ad ſuperi cælica regna Dei.

Digitized by Google

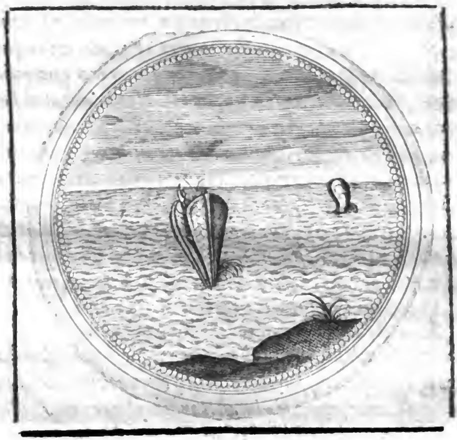
LVII.

ATHÆNEVS ex *Chryſippi Stoici lib.* περὶ καλοῦ καὶ ἡδονῆς *hæc refert: Pinna (inquit, interprete Dalechampio) ac pinna cuſtos mutuas operas præſtant, nec vivere ſeorſum queunt. Pinna quidem oſtreum eſt. Pinna vero comes & tutur, exiguus cancer. Pinna igitur diſcluſa teſta, otioſa & quieta expectat adventantes piſciculos. Aſtans vero cuſtos ſi quis ſubierit, morſu ſignificat. Vellicata ſi concha os comprimit, & eo quod intus eſt exceptum ac incluſum, communi dape cum ſocio veſcitur. Eadem etiam ex Chryſippo Plutarch. de ſolert. an. affert, ubi ait, Chryſippo plurimum atramenti in omnibus libris abſumpſiſſe hunc pinnotherem. Eadem tradunt Ariſtot. quoq; Theophraſt. Aelian. Oppian. Phile in Iamb. Cicero & Plinius. Pinnæ etiam meminit Nemeſius cap. 1. de nat. hom. Et pinnotheris Scholiaſtes Ariſtophan. in veſpis. Horapollo quidem, eumque ſecutus Pierius, ſcribunt, Aegyptios hominem qui à propinquis curetur, hoc hieroglyphico expreſſiſſe. Sed nos ex Ciceron. II. de Nat. Deor. ad civilis ſocietatis conjunctionem inter homines referimus, quam primum conſtituit* ἡ ἔνδεια, *indigentia. Nam, ut Artemidor. ait* III. *Onirocr.* IX. δεῖ δὲ τοῖς ἀνθρώποις βοηθείας. δεῖ καὶ τῶν συλλαμβανομένων: *Auxilio homines opus habent, & adjumento aliorũ. Qua de re in Platon. & Ariſtot. politicis leguntur plurima. Ad hoſpitalitatis etiam, cujus Iupiter ipſe* ξένιος, *Homor & Virg. teſtibus, præſes ſit, iconem exprimendum non inepta fortè hæc pictura fuerit. Quaſi quis in paraſitos quoque* ἀλλοτριοφάγους, *ut eos Athenæus vocat, utatur, non malè fecerit. Nam & Plinius hunc pinnotherum cancrum dapis affectatorem nuncupat, & Pierius à nonnullis piſcem paraſitum eum dici ſcribit, quamvis ſi hoc paraſito pinna careat, fame ipſi pereundum foret.*

COM-

LVII.

COMMUNIA TECTA.

Quam benè conveniunt, & in una ſede morantur?
Quos natura, uſus, junxit & unus amor.

Digitized by Google

LVIII.

PINNA fundo maris ad litora perpetuo affixa, lana quadã ſeu villo extra concham propendente, tanquam radice nititur. Ea lana tenuiſſima eſt, & biſſus Ariſtot. dicetur, ex qua ſunt byſſinæ veſtes nobiliſſimæ, quas IC. per byſſicum opus videtur intelligere in l. ult. §. ſpecies. D. de publican. & vectig. Certum autem eſt, quod pinna hanc ſuam lanam, veluti manum quandam, ad alimentum attrahendum, expandat, ut apud Aeliã. legimus: plane ad ſimilitudinem retis piſcatorii; in quam ubi piſciculos & minuta conchilia, ceteras que maris quiſquilias attraxerit, illis delicatè veſcitur. Et Aelianus quidem hanc ejus lanam σαρκίον vocat: καὶ προτείνει σαρκίον ἐξ ἑαυτῆς, οἱονεὶ δέλεαρ τοῖς παρανηχομένοις τῶν ἰχθύων: & carunculum extra conchas eminentem ex ſeſe prætendit, tanquam eſcam circumnatantibus piſcibus. Sed quid fit? Ipſa pinna ſuis his inventis & piſcatori ad retia conficienda primitus monſtravit viam, & ſimul illi oſtendit, hoc ipſo pacto & aſtu etiam ſe capiendem eſſe. Quod plane ita accidit. Nempe, ut præclarè Seneca in Herc. fur. admonet:

Quod quiſque fecit, patitur: auctorem ſcelus
Repetit, ſuoque premitur exemplo nocens.

Nec reprehendi poteſt, qui hoſtium artes & dolos ſimiliter eludit, eosque propriis ipſorum inventis & machinationibus circũvenit ac ſuperat, atque ita in auctores technas rejicit. Sic enim, ut idem Seneca ait in Thyeſte: Sæpè in magiſtrum ſcelera redierunt ſua. Pertinent huc noti verſus Ovidii:

Iudice me fraus eſt conceſſa repellere fraudem,
Armaque in armatos ſumere jura ſinunt.

Et iſti M. Palingenii in Capricorno:

Nam jus fasque ſinunt, vim vi propellere, fraudem
Fraude, velut meritum merito penſare decorum eſt.

INSI-

Digitized by Google

LVIII.

INSIDIIS CAPIOR PROPRIIS.

En quæ piſciculos capere inſidioſa ſolebam,
Sum Pinna inventis mox peritura meis.

Digitized by Google

LIX.

PVLCERRIME Plinius conchas margaritiferas deſcribens ait, eas anni genitalis impetu ſtimulatas naturali quadam oſcitatione pandere ſe, atqui ita impleri roſcido conceptu, gravidas poſtea eniti, & ſi ſereno cœlo purum nitidũque rorem imbiberint, lucidiſſimas puriſſimasque margaritas progignere. Sed hoc ut fabuloſum Hieronymus Cardanus deridet. Nos utut ea ſint, rectè tamen & piè, opinor, ad hoc accommodabimus, ut quemadmodum margaritæ exiles & nullius adhuc decoris Solis & roris beneficio, creſcunt, augentur, illuſtrantur: Ita noſtrarum virium debilitatem & intellectum in rebus divinis obſcurum adhuc & hebetem, veluti ſerenari ac perfici ab æterno Sole, Domino Salvatore noſtro Iheſu Chriſto, S. Spiritus ejus divino rore, cujus infuſa dona ſunt pietas, fides, religio, lucidiſſimæ margaritæ, quarum efficacia mentis tenebræ & errores univerſi diſcutiuntur, ſic ut omnia noſtra, divina illuſtrante gratia puriora & clariora fiant. In S. enim litteris Sol Iuſtitiæ Chriſtus eſt: & cœli ſereni icon Deum nobis propitium faventemque ſignificat. Rore vero, virtus & fœcunditas exprimitur. Vnde Iſaac filio ſuo Iacobo benedicens præcabatur: Vt Deus illi daret de rore cœli, & de pinguedine terræ, abundantiam frumenti & veni, Geneſ. XXVII. Quidam ad amores ſuos, prout illi ſive læti, ſive turbidi fluxere, Symbolum hoc tranſtulit, cum inſcriptione Hiſpanica: SECUNDO EL TIEMPO. Alii addunt: HIS PERFUSA: oſtendentes nimirum ceu margaritæ Solis & Roris radiis & humore perficiuntur, ſic ſe virtutis & præclaris actionibus celebritatem & gloriam conſecuturos eſſe.

CLA-

Digitized by Google

LIX.

CLARESCUNT ÆTHERE CLARO.

Perfunde ô veræ fidei me Chriſte liquore:
Tunc mea in æternum vita ſerena fluet.

ELE-

Digitized by Google

LX.

ELEGANS *profecto & argutum eſt Epigramma Græcum, quod ex lib.* I. *Epigrammat. feliciter expreſſit latinè Andr. Alciatus Embl.* XCIV. *quo mus oſtreis hiulcis furtivè ob prædam ſe inſinuans fingitur concluſa ab illis teſta multari miſeris modis; Ex quo etiam petita eſt noſtra inſcriptio. Convenit autem Emblema in eos, qui ditiorum domos veniris cauſſa turpiter ſectantes, ſpontaneæ ſe ſervituti mancipant, & nihil inde, niſi infamiam & damnum reportant. Quod Lucianus aureolo plane tractatu* περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων *graphicè admodum demonſtrat. Convenit & in eos, qui perpetua luxuria, & gulæ impotentia, nimiaque vini ingurgitatione præproperum ſibi accerſivorunt exitium. Sicuti reveraplures ſemper gula, quam gladius perdidit; Et ut habent Theognidis verſiculi:*

Πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
  Ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῖον ἔθελουσιν ἔχειν:

Multo plures perdidit ſatias, quam famas,
  Viros, qui plus ſua ſorte habere volunt.

Exempla in omni hiſtoria ocurrũt innumera. Sic Elpenor Vlyſſis ſocius apud Circen vino largius hauſto de ſcalis lapſu exanimatus: Antinous autem poculum adhuc manu tenens ab Vlyſſe interfectus eſt. Quin etiam Alexandrum Magnum, alioquin contra omnem vim humanam invictum, gula & vinum proſtravit. Graviſſima igitur eſt optimi poetæ Oppiani ad vitandam ingluviem exemplo interitus, quem piſci Noctuæ affert voracitas, adhortatio in II. ἀλιευτικῶν. *Sed Chriſtianis præcipuè ante oculos eſſe debet Salvatoris noſtri ſanctiſs. præceptum, Luc.* XXI. προσέχετε ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ. *&c. Repete huc quæ dicta Embl.* LIV. *Cent.* II.

LX.
FALSA OSSA MOMORDIT.

Oſtrea mus petulans avido conſumere morſu
Dum cupit, ecce refert præmia digna gulæ.

LXI.

EX Conchyliorum genere eſt & purpura, quam Oppianus Oſtreis, & Ariſtot. ὀστρακοδέρμοις annumerant. Vnde etiam pretioſiſſimus ejus liquor Oſtrum vocatum à veteribus fuit. De quo cum alii legi poſſunt, tum inprimis Vitruvius lib. VII. arch. cap. XIII. & Iul. Pollux lib. I. cap. IV. Purpuræ autem lingua eſt longitudine digitali, acie & duritie tanta, ut proditum ſit, ea & conchas, & quascunque ſui generis teſtas illam perforare poſſe, unde & Proverb. Purpura voracior, origo eſſe creditur. Vt autem ad paſtũ hoc ex lingua commodum habet, ita eadem ipſi affert extremam perniciẽ. Ita enim Purpuras capi cum alii referunt, tum Plinius. Contexere piſcatores exiguas naſſas, quibus conchas & oſtrea eſca loco injiciant, aut appendant. Eas ſemineces, ſed mari redditas avido hiatu reviviſcentes purpuris appetere, exertisq́; , quantum poſſunt, infeſtare linguis. At conchas aculeo exſtimulatas claudere ſeſe ac comprimere: itaq́; pendentes aviditate ſua tolli purpuras. Ariſtot. & Oppian. paulo aliter purpurarum hanc capturam deſcribunt, & στρόμβοις eas ineſcari tradunt. Poteſt autem & hujus Embl. varia eſſe accommodatio. Nam hic quoq́; captans capitur, & fraus in auctorem recidit. Sed omnium rectiſſ. de lingua hominis uſurpari poterit. Nam & illi hæc, non minus quam purpuræ, ſecundum Anacharſidis Scythæ apud Diog. Laertium dictum, ſimul & bonum & malum eſt. Vnde & Adag. celebratur à Suida & Zenodoto: Γλῶσσα ποῖ πορεύῃ, πόλιν ὀρθώσουσα καὶ πάλιν ἀναστρέψουσα: Lingua quo vadis? urbem ut ſtruam, & rurſus ut deſtruã. Cum quo & Solomonis illud congruit, cap. XVIII. Mors & vita in manibus linguæ. Rectè igitur Heſiodus:

γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης:
Linguæ theſaurus eſt optimus inter homines
Parcæ, & plurimum gratiæ meretur, ſi fuerit moderata.

PRÆDÆ

LXI.

PRÆDÆ PATET ESCA SVI.

Ex lingua vitam, ex lingua haurit Purpura mortem,
Lingua homini & vitam præbet & interitum.

Digitized by Google

LXII.

VT *ad marina quædam monſtra nunc veluti diverta-mur, plures fuere Glauci, unde etiam diverſa de iis figmenta ab Athenæo, Strabone, Clearcho, aliisque commemorantur. Naſonis autem de Glauco Anthedonio fabula vulgo etiam nota eſt. Eum ut piſcatorem, cum fortè captos piſciculos in herba quadam (Athenæus* ἀείζωον, *Sempervivum nominat) ad litus expoſitos, illa tacta in Mare ſubito reſilire conſpexiſſet: eadem deguſtata & ipſum in mare ſe dediſſe præcipitem, & ilico in marinum Deum Oceani Theryosq; ope transmutatum fuiſſe. Hæc Glauci* ἀποθεώσις *eſt, quæ etiam proverbium peperit:* Glaucus comeſa herba habitat in mari. *Cujus tamen veram originem Eraſmus explicat. Eſt & Glaucus piſcis ſed à colore, non ab hoc fabuloſo maris Deo nomen habens. Sane autem hoc ſymbolo ſignificare poſſumus, nullam adeò depreſſam & humilem hominum conditionem eſſe, quam non Dei benignitas & gratia facile extollere & illuſtrare poſſit, atq; idcirco eius providentiæ obſecundandum, & quo Fata, hoc eſt, divina eius voluntas, vocant, ſequendum eſſe. Nam, ut pulcrè Horatius cecinit,*

valet ima ſummis
Mutare, & inſignem attenuat Deus,
Obſcura promens, &c.

Id quod ab Heſiodo mutuatus videtur, ut dictum eſt alibi. Pulcerr. etiam eſt Xenophontis ſententia: Καὶ ὁ θεὸς δ᾽, ὡς ἔοικε, πολλάκις χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς, μεγάλους ποιῶν, τοὺς δὲ μεγάλους, μικροὺς. *Igitur.*

Quò fata trahunt, retrahuntq; ſequamur.

Vt præclarè Virg. VI. Aen. apud quem etiam Sibylla de aureo ramo Aeneam ſic affatur, ut fati providentiæq; divinæ vim exprimat.

Carpe manu. namq; ipſe volens faciliſq; ſequetur,
Si te fata vocant: aliter non viribus illis
Vincere, nec duro poteris convellere ferro.

QVO

Digitized by Google

LXII.

QUO FATA TRAHUNT.

Quid non fata queant? & Glaucus, fabula nota eſt,
Ex humili eſt factus conditione Devs.

Digitized by Google

LXIII.

DE *Sirenum origine, numero, figura, cantu & interitu, alii aliter: & fruſtra in poëticis fabulis quæritur conſenſio. Videri autem de his poſſunt Homer.* ὀδυσσ. μ. *cujus verſus interpretatur Cice.* v. *de Fin. Apollonius in Argon. Plato in Phædro, Virgilius, Ovidius* v. *Met. Lycophron in Caſſandra. Io. Tzetzes in* I. *Var.* XIV. & XVI LXXV. *& alii. Nec me latet ex quorundam ſententia noſtram hanc figuram Nereidum potius eſſe: Sed cum & communior ſit, & Th. Gaza ac TrapeZuntius inſuper affirment, ſe Sirenes hac ferè forma in mari conſpexiſſe, idcirco cum And. Alciato eam retinuimus, inſcriptione petita ex Claudiani Epigr. de Sirenibus. Sane autem nihil hæ fuerunt aliud, quã formoſæ meretriculæ, habitantes in litoribus, quæ quia transeuntes redegerunt ad inopiam, his dictæ ſunt inferre naufragia. Nam hoc expreſſe tradit Dorion in lib. de Piſcibus, & probant Plutarch. junior, Servius & Palæphatus. Iſacius autem Tzetzes,* ἀλληγορικώτερον, *inquit,* δὲ σειρῆνες εἰσιν αἱ ἡδοναί. *Prudenter igitur Socrates:* τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν, τὸν σπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὥσπερ πατρίδα: *Voluptates opus eſt præterire, veluti Sirenes, eum qui ad virtutem tanquam patriam feſtinat. Heliodorus etiam eleganter narrationẽ mellifluam & illecebroſam dixit* σειρήνιον. *Vlyſſes itaq́ hic imitandus, qui Sirenes prævernavigaturus,* Illevit cera ſociorum callidus aures. *Quo pertinet pulcerr. Senecæ adhortatio ep.* XXXI. *ad Lucil. Ad ſummam ſapiens eris, ſi clauſeris aures, quibus ceram parum eſt obdere. Firmiori ſpiſſamento opus eſt, quàm uſum in ſociis Vlyſſem ferunt, &c. Sic ὁ θεῖος παιδαγωγὸς apud Clement.* II. *pæd.* VI. πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν αἰσχρῶν, *puerorum auribus circumponit* σώφρονας λόγους, καθάπερ ὠτωτίδας, *quaſi aurium quædam munimenta, quæ athletis circumligabantur. Et idem Clemens ait:* ἀφεκτέον τῶν αἰσχρῶν ἀκουσμάτων καὶ ῥημάτων καὶ θεαμάτων: *Abſtinendum à turpib. acroamatis, verbis & ſpectaculis.*

MOR-

LXIII.

MORTEM DABIT IPSA VOLVPTAS.

Dulci ſono mulcent Sirenes æthera cantu;
Tu fuge, ne pereas, callida monſtra maris.

Scribit

Digitized by Google

LXIV.

SCRIBIT *Paul. Iovius in Dial de Impreſſis Italico, Sirenem antiquiſſimæ inter Romanas familiæ Columnenſium gentilitium ſignum fuiſſe : Sed ſe fortiſs. heroi Stephano Columnæ, hoc noſtrum peculiariter inventum dedicaſſe, quod & Capaccius attingit. Oſtendere autem illo voluit, quemadmodum Siren ſævas maris tempeſtates, ut pote cujus domicilium ſit mare ipſum, contemnit: Ita etiam magnanimum illum & ſtrenuum ducem omnia pericula, omnes hoſtium minas fortiter ſuſtinere debere. Columnæ enim tantum ut familiæ iſtius inſignia appictæ ſunt. Animoſè igitur Iocaſta apud Senecam in Oedipo:*

——regium hoc ipſum reor,
Adverſa capere: quoq; ſit dubius magis
Status, & cadentis imperii moles labet,
Hoc ſtare certo preſſius fortem gradu.
Haud eſt virile terga fortuna dare.

Et alter Seneca Conſol. ad Marc. vel in naufragio laudandum cenſet, quem obruit more clavum tenentem & obnixum. Quo Proverb. pertinet ex Ennii verſu:

Dum clavum rectum teneam.

Fortiter etiam Iuſtinus Imp. ad Senatum, referente Corippo:

Qui pedibus rectis graditur mala nulla veretur,
Non timet offenſam, neſcit via recta ruinam.

Sed omnium mehercle magnanimitatem Germanorum legati illi ſuperarunt, qui interroganti Alexandro: Et quidnam in rebus humanis extimeſcerent, rato nominis ſui magnitudinem ante omnia ipſis formidoloſam videri, reſponderunt, Nihil ſe metuere, niſi fortè, ne cælum rueret. Vt refert auctor ſupplementi in Q. Curtium, hauriens ea ex Strabonis lib. VII. & Arriano de Alexandro.

CONTE-

Digitized by Google

LXIV.

CONTEMNIT TUTA PROCELLAS.

Fluctibus en mediis laſcivit florida Siren,
Hanc mare, ſed fortem ſors inimica beat.

R INTER

Digitized by Google

LXV.

INTER ἀμφίβια, quibus, ut Florus loquitur, aquam terramq́ incolendi gemina natura eſt, omnium max. & monſtroſiſs. eſt Hippopotamus, Nili & Hydaſpis fluviorum Aegyptii & Indiæ alumnus, cuius Herodot. Horapoll. Aelianus, Strabo, Q. Curtius, Solinus, aliiq́ mentionem faciunt. Ejus deſcriptio extat apud Ariſt. II. hiſt. an. VII. Sed inprimis graphica eſt Ach. Tatii lib. IV. Nili, inquit, equum Aegyptii appellant, reveraq́ & ventre, & pedibus, ſicuti fama fert, equus eſt, niſi quod ſciſſas ungulas habet. Corporis magnitudine maxquemq́ bovem æquiparat. Cauda ei brevis eſt, & pilorum aſperitate, quemadmodum corpus etiam reliquum, carens. Caput rotundum, non parvum: maxillæ ferè equinæ, nares perquam patulæ, ac ignitum fumum tanquam ignis ſcaturigines quædam, ſpirantes: mentum latum, quemadmodum etiam maxillæ: oris hiatus ad tempora usque protenſus: dentes qui canini vocitantur, curui, formo & ſitu equinis ſimiles, verum triplo majores. Effigies ejus eſt cum in antiquo numo Adriani ad Nili imaginem addita: tum in marmoribus etiam quibuſdam vetuſtis, Voraciſs autem eſt animal, ut totas etiam ſegetes depaſcat, ut apud Aelian. & Nonn in Dionys. lib. XXVI. memoratur. Hinc ſanguine ſe gravatum ſentiens, in arundinem caſuras & acutiſs. ſtipites corpus inprimens, venas diſcindit, & ſic morbum præcavet, plane ut artis in venæ ſectione magiſter videri poſsit: ut Plinius innuit. Sed paulo aliter Am. Marcellin. lib. XXII. iſta commemorat, Conſtat autem non in arte Medica ſolum, curationem progredi ex contrariis, ut ex innumeris Hippocr. & Galeni locis liquet, cum quidem ſit medicina πρόσθεσις ἐλλειπόντων, καὶ ἀφαίρεσις τῶν ὑπερβαλλόντων: Sed in omni etiam vita, & max. in Reb. pub. locum hoc habere, in quib. ut ſeditiones & morbi inteſtini evitentur, ſæpè purgatione violenta, ac veluti ſanguinis ſuperflui quadam eductione opus eſt.

CON-

LXV.

CONTRARIA PROSVNT.

Et fluvialis equus corpus cum ſanguine purgat,
Purgatur cæſis publica reſque malis.

Digitized by Google

LXVI.

DE Crocodilo, terreſtri ſimul animali & aquatili, nonnulla jam in II. Cent. circa fin. dicta ſunt. Qui verò accuratam illius hiſtoriam plenè cognoſcere cupit, is legere poterit Herodot. lib. VI. Ariſtot. IX. hiſt. an. cap. VI. Diodor. Siculum lib. I. Achill. Tatium lib. V. in fin. de Clitoph. & Leucipp. Heliodorum in Aeth. Solinum cap. XXXV. Plinium lib. VIII. cap. XXV. & Ammian. Marcellinum lib. XXII. Et Herodotus quidem ac Strabo urbis etiam Crocodilopoleωs meminere. Inter alias hæc Crocodilo eſſe proprietas fertur, ut quamdiu vivit, creſcat. Vivit autem longiſſ. tempore, ut Plinius ſcribit, quamvis Plutarch. περὶ ἰσιδ. κ̀ ὀσιρ. LX. annorum ſpacium non excedere eum aſſerat. Problema autem, an ſemper creſcat Crocodilus, & quæ ſit eius rei cauſſa φυσικὴ, Magnus ille Scaliger in exercere. ad Cardan. enucleat. Ex eo ſane Nobilis vir, Bernhard. Rota Neapolitan. dolorē ob amiſſam conjugem ſuum perinde creſcere ac augeri, quamdiu vivat, hac Crocodili effigie exprimere voluit; teſte Scip. Amirato in Dial. Italico de Impreſſis. Quo referendi ſunt Ovid. elegantiſſ. verſus II. Triſt. V.

Mens tamen ægra manet, nec tempore robora ſumit,
Affectusque animi qui fuit ante manet.
Quæque mora ſpatioque ſuo coitura putavi
Vulnera, non aliter, quam modo facta, dolent.
Scilicet exiguis prodeſt annoſa vetuſtas,
Grandibus accedunt tempore damna malis.

Præclarè etiam Cicero diſputat III. Tuſc. ægritudinis ex vetuſtate levationem non in die eſſe poſitam, ſed cogitationem diuturnam, nihil eſſe in re mali, mederi dolori. Hæc igitur ubi abeſt, fruſtra in tempore quæritur remedium. Sic Arthemiſia illa Mauſoli Cariæ Regis uxor, quæ nobile illud Halicarnaſſi fecit ſepulcrum, quamdiu vixit, vixit in luctu, eodemque etiam confecta contabuit.

CVM

Digitized by Google

LXVI.

CUM TEMPORE CRESCIT.

Noſter ſæpè dolor pariter cum tempore creſcit,
Non ſecus ac Nili bellua vaſta ſolet.

Digitized by Google

LXVII.

CROCODILUS *quadrupes ad Nilum malum, ut Plinius loquitur, tanto hiatu eſt, ut integram buculam poſſit excipere. Non igitur mirum, ſi homines quoque devoret. Sed hoc cum facit, plorare ſcribitur, de quo videatur Adag.* Crocodili lacrimæ. *Verum ut rarus, ita memorabilis eſt de hac re locus apud Photium in Eclogis Aſterii Amaſeæ Epiſcopi:* τοὺς νειλώους κροκοδείλους μιμεῖσθε, οὕς φασι ταῖς κεφαλαῖς ἐπιθρηνεῖν τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἔφαγον, καὶ δακρύειν ἐπὶ τοῖς λειψάνοις τῶν φόνων: οὐ μετάνοιαν τῶν γεγενημένων λαμβάνοντας, ἀλλὰ τὸ ἄσαρκον τῆς κεφαλῆς (ἐμοὶ δοκεῖν) ὀδυρομένους, ὡς εἰς βρῶσιν οὐκ ἐπιτηδείων: *Niloticorum Crocodilorum imitatores eſtis, quos fama deflere hominum capita, poſtquam eos devorarunt, & illacrimari cæſorum reliquiis: non quod pœnitentia facti aliqua afficiantur: ſed quod ita doleant (quantum mihi videtur) ob capitis macilentiam, quaſi quod ad veſcendum minimè ſit idoneum. Vſus autem fuit hoc ſymbolo Sigismundus Gonzaga Cardinalis, poſtquam evecto ſua quoque opera ad Pontificatum Leone X. ejus poſtea ipſum pœnituit, cum adjectione Proverb.* CROCODILI LACRIMÆ, *teſtante Iovio. Tales fuerunt Baſſiani Imp. lacrimæ, quas ficta pietate ſemper promere ſolitus eſt, ut Ael. Spartianus refert, quoties aut mentio incideret, aut imgines conſpiceret Getæ fratris, qui tamen ejus juſſu fuerat interfectus. Talem etiam deſcribit peſſimam illam novercam Demænetam Heliodorus in Aeth. ejulantem nimirum ſuper Cnemone privigno, quem tamen ipſa ſuis calumniis ibat perditum. Tales ſunt etiam noſtro tempore hei nimis multi, qui licet ex intimo corde lætentur miſeriis noſtris, ficto tamen vultu & ſermone, dolore ſe mutuo affici ſimulant.*

DEVO-

Digitized by Google

LXVII.

DEVORAT, ET PLORAT.

Non equidem ambigui dictis mihi fidere amici,
Certum eſt ut lacrymis nec Crocodile tuis.

Digitized by Google

LXVIII.

INTER *ἀμφίβια vitulus quoque marinus eſt. Nam in mari & terra degit, adeo ut Iul. Cæſar. Scalig. in Exerc. ad Cardanum teſtetur, ſe in Illyrio vitulum marinum vidiſſe vineas populantē. Somniculoſum maximè eſt animal, quod præter Plinium aliosque Martialis etiam attingit hoc verſu:*

Dormitis nimium glires vituliq; marini.

Dormit autem extra aquam, ſæpè ſuper ſaxa, ut Oppian. & ex Homero Aelianus aſſerunt, & quidem turbato licet mari, ſecuriſſimè. Huius enim fluctus altiſſimo ſomno oppreſſus nequaquā ſentit, fulminib. verò ſolum ex omnib. marinis non tangi Plinius & Plutarch. auctores ſunt, quod tamen vanitatis arguit Brodæus III. *Miſc.* II. *Sed Pierius etiam docet in hieroglyph. Aegyptios hominem contra omnia pericula, max. contra potentiorum vim, tuto ſe præmunientem ſignificantes, marini vituli pelle indutū pinxiſſe, quod eam fulminis ictum non admittere obſervatum, & Principum iras fulminum inſtar eſſe ex Poëtis notum ſit. Auguſtum certè illa pelle pro ἀποτροπαίῳ fulminis uſum, à Sueton. in eius vita: & de Severo Imp. refertur, quod eadem ſuperſtitione lecticam ſuam corio illius tegi curaverit. De Tiberii etiam corona laurea contra fulgura videndum eſt Embl.* XXV. *Cent.* I. *Viri autem in utraque fortuna recti & conſtantis effigiem hoc Embl. ſubjicit. quo pertinent Horatii illa, adſcripta Embl.* XI. *Cent.* I. *ex Ode:*

Iuſtum & tenacem propoſiti virum, &c.

Cui planè ſimilia Chorus apud Senecam in Thyeſt. poſt act. II. *concinit. Igitur, ſecundum Boet. lib.* II. *de conſ. phil.*

Quamvis tonet ruinis
Miſcens æquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Duces ſerenus ævum,
Ridens ætheris iras.

SE-

LXVIII.

SECURE.

Nec pelagi fluctus, nec cœli fulgura curo,
Frangitur haud fortis forte in acerba animus.

LXIX.

EX amphibiis & Salamandra eſt. Eam non tantum non conſumi igne, ſed flammam etiam extinguere rigore ſuo, plerique veterum affirmant, Ariſtot. Suidas, Nicander, Nazianzen. paræn. ad Virg. Aelian. Plinius & Q. Serenus Sammonicus. Quamvis autem contra diſputent Dioſcorides, & Brodæus III. Miſc. III. Galeni auctoritatem adducat, ipſe tamen Galenus vel de mortua Salamandra agit, vel hoc ſentit, non aliter eam igni ſuccumbere, quam ſi nimis diu in illo moretur. Certè autem non eſſe fabuloſam hanc ignis extinctionem, quæ Salamandræ tribuitur, etiam Magnus ille Scaliger ex Olympiodoro convincit. Nobis ad hoc Emblema occaſionem præbuit Greg. Nazianzeni locus in vita Baſilii M. in quo Salamandram Conſtantiæ iconem faciens, ſe & Baſilium in Athenarum δεισιδαιμονίᾳ ſalvos & ſanos eſſe conſervatos gloriatur. Verba ejus ſunt: καὶ εἴτις ἐστὶν ἢ πιστεύεται ποταμὸς, δι' ἅλμης ῥέων γλυκὺς, ἢ ζῶον ἐν πυρὶ σκαῖρον, (Salamandram intelligi patet ex ejus paræn. ad Virg. verſ. CCCCCLXXX.) ᾧ τὰ πάντα ἁλίσκεται, τοῦτο ἦμεν ἡμεῖς ἐν πᾶσι τοῖς ἥλιξι: Et ſi quis eſt aut eſſe creditur fluvius, dulcedinē ſuam in ſalſo mari retinēs, aut animal in igne ſaliens, à quo cuncta domantur, id ſcilicet ego & Baſilius eramus inter omnes æquales noſtros. Quidam Salamandram in igni etiam nutriri volunt. unde Chymiſtæ ex Avicenna lapidem ſuum philoſophicum hoc typo exprimunt. Et hoc ſenſu Salamandrum igneam Franciſco I. Regi Gall. in uſu fuiſſe Cl. Paradinus innuit, cum dicto Italico: NVDRISCO IL BVONO, ET SPENGO IL REO. Nobis cum Salamandræ conſtantiæ, ignis certa ſinceritatis effigies ſit, placet Opt. Max. Herois & Principis, Io. Caſimiri Palatini ſolemne ſcitum, huic picturæ noviter applicuiſſe.

CAN-

Digitized by Google

LXIX.

CANDIDE ET SYNCERE.

Ambulat en medios Salamandra illæſa per ignes,
Nempe illæſa manet ſemper & integritas.

Digitized by Google

LXX.

SALAMANDRÆ aquatilis figuram veram exprimi ſtuduimus, cum falſa ſit Matthioli, & beſtiola illa à multis cum Corylo & Scinco ferè confundatur. Sed nec hîc ſculptor omne punctum tulit Lacertum (cujus ſpeciem Theophraſtus eam videtur facere) refert propemodum corporis ſpecie, caput maculis albis refertum habet, & in dorſo pinnulam rectam per totum, oris rictum ranæ ſimilem, caudam, ut in Cobitide fluviatili vel potius in anguilla cernimus, nonnihil latam. Degit in fluminibus & ſtagnorum ripis, & per fulgetra & tempeſtates caput exerit. Hinc Plinius ſcribit, nunquam niſi magnis imbribus provenire, & ſerenitate deficere. Eodem plane modo obſcuri ſæpè homines, & quibus ſi in pace domi vivendum eſſet, ne panis quidem ad victum ſuppeteret, per tumultus & bella emergunt, & ad max: cum opes tum dignitates perveniunt. Non meminerunt illi, rem eſſe, ut Syneſius dicit in Orat. de Regno, multo beatiorem pacem, quam bellum, quippe cum pacis cauſſa bellici etiam apparatus fiant. Bellum igitur, ut de Hiſpaniæ populis Iuſtinus inquit, quam otium malunt: Si extraneus deeſt, domi hoſtem quærunt. Omnium autem graviſſ. eſt Neſtoris illa apud Hom. ιλ. ι. obliquè tam in Achillem, quam Agamamnonem exprabratio:

ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,
Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος:

Sine cognatione, injuſtus, ſine domo eſt ille,
Qui bellum inteſtinum amat aſperum.

Quam laudat Ariſtoph. εἰρήνῃ, Ariſtot. πολ. α. & expreſſit Cicero XIII. *Philipp. Ad Emblematis autem meliorem intellectum facit etiam Adag.* In ſeditione vel Androclides belli ducem agit: *Quod Eraſmus in rixoſos Theologos, qui tantum ἐριστικοῖς ſuis ſcriptis clareſcere, & ex rebus ubiq; perturbatis diteſcere cupiunt, rectiſſimè accommodat. Iunge cum hoc Embl.* XLV.

COELO

LXX.

COELO TURBATO ALACRIOR.

Sunt pluviæ mihi vita, necem ſed Sirius affert;
In pace & languent, quos fera bella fovent.

LXXI.

SOLEBANT *veteres in anulis ſignatoriis peculiaria quædam ſigna uſurpare: quemadmodum Syllam Dict. Ingurthæ captivi traditione: Pompeium leone enſifero: Auguſtum primum Sphinge, poſtea Alexandri M. tandem ſua imagine, ſignaſſe ſcribunt Sueton. Plin. Plutarch & plura ejus generis collegit Alex. ab Alexandro.* II. *Gen. dier.* XIX. *Mæcenatis autem Rana inprimis celebris fuit, teſte Plinio. Sunt qui putent, ob ſilentii fidem, quæ in Mæcenate inſignis fuerit, Ranam Seriphiam ipſi placuiſſe, quod, ut Suidas & Plinius litteris prodiderunt, in Seripho inſula ranæ mutæ ſint, ut Aelian. tangit, ex Perſei voto. Theophraſt. aquæ frigiditati cauſſam aſcribit, ut & Theophyl. Simocat. in Quæſt. phyſ. Sane Mæcenatis ſui taciturnitatem Horat. quoq; commendare videtur, cum negat illum de aliis ſecum colloqui:* Quam quæ rimoſa benè deponuntur in aure. *Quanquam Suetonius ſcribit, deſideraſſe nonnunquam Auguſtum Mæcenatis fidem ſilentii, quod is ſecretum de comperta Murænæ conjuratione uxori Terentiæ prodidiſſet. Quidam quod Auguſtus omne terræ mariſque imperium cum Mæcenate communicaſſet, ut Dion auctor eſt, hoc ſigno illum fuiſſe uſum cenſent: Et certè Plinius affirmat, Ranam Mæcenatis propter collationes pecuniarum in magno terrore fuiſſe. Non igitur Seriphia illa aut muta fuit, cum & gemitus tot gentibus expreſſerit. Neque vero hæc conjectura prorſus inepta videtur, moto, ut Seneca ait, ex nimia felicitate Mæcenati capite, ut procul dubio animo etiam fuerit elatiori, quod in omnibus & per omnia abſentis Cæſaris partibus fungeretur. Etſi autem vile admodum & contemptum animal eſt Rana: in hieroglyphicis tamen plurimus illius fuit uſus, ut apud Pierium & Horapollinem, qui volet, reperiet. Claud. quidem Paradinus in Symb. heroicis in priorem illam partem inclinat. Sed ſuum cuiq; ſit judicium.*

MIHI

Digitized by Google

LXXI.
MIHI TERRA LACVSQVE.

Arbitrii jurisque mei ſunt terra lacusque,
An non vel magno principe ſum potior?

ÆLIA-

Digitized by Google

LXXII.

AELIANVS I. *Var. hiſt.* III. *memoriæ prodidit, miram eſſe vafritiem Ranarum Aegyptiarum, quarum ſi quæ fortè in Hydrum, anguem, Nili alumnum incidat, ſubiti arũdinis fruſtrum arreptum, ac ore transverſum mordicus apprehendens, nequaquam remittat Hydrum igitur Ranam cum feſtuca illa ſimul deglutire minimè poſſe, atq; ita illam eſſe extra periculum, vincereque hanc Ranæ prudentiam, Hydrorum robur. Similem Chamæleontis aſtum adverſus ſerpentem idem Aelianus refert ex Alexandro Myndio* IV. *de an* XXXIII. *Sic videlicet ex Corœbi Virgiliani ſententia*: dolus an virtus, quis in hoſte requirat? *Quod ſimile eſt illi Pindarico*: χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ' ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν: Decet omnia agere in hoſtis exitium. *Etſi autem de his, benè ne dicta ſint, an ſecus, viri docti, & in his princeps ille Scaliger, de re poët. niſi fallor, diſputant: certè ſolertia ingenii culpari nequaquam poterit, cum ſæpè aliter qui eſt imbecillior, contra potentiorem tueri ſe nequeat. Sed de omni dolorũ genere in hoſtes, & quatenus illi liceant, copioſè tractat Alb. Gentilis de Iure belli, ubi teſtimonia auctorum quamplurima cumulat. Hoc quidem Symb. noſtrum Lucas Contilis ſcribit ſibi elegiſſe Polydamum Mainum, Academicum Ticinenſem, qui fuit ex familia celeberrimi Iuriſconſulti Iaſonis Maini, quo indicare voluerit, nunquam ſibi fuiſſe animum offendendi alios, ſed tantum neceſſitate urgente ſeſe legitimis modis defendendi. Fuerat autem inſidiis occultisq; machinationibus potentum quorundam continuus ſæpè petitus, à quibus tamen candore morum, & laudabilium actionem exircitatione in rebus publicis privatisque ſe ipſum vindicavit, ac ſecurum præſtitit. Sic videlicet ſecundum Pythagoræ verſum*:

ἰσχὺς καὶ τεῖχος καὶ ὅπλον σόφω ἡ Φρόνησις:
Robur & murum & arma ſapienti prudentia præſtat.

VIR-

LXXII.

VIRTUTE, NON VI.

Inſenſum juſta eſt omnis defenſio in hoſtem,
Sæpè tamen potius viribus ingenium eſt.

Digitized by Google

LXXIII.

RANA *Græcis* βάτραχος, *quaſi ὁ τῇ βοῇ τραχὺς dicitur, ut Schol. Theocr. obſervavit*. τὸ γάρ μιλος ὀκκελὸν ἄδει, *ut Moſchus Idyll.* III. *innuit. Certè Ranarum nocturnam illam & moleſtam coaxationem, fulgentis lampadis ſplendore illis repentè objecto reprimi, cunctasq; ilico, ut pote quibus oculos inopinatus fulgor præſtrinxit, conticeſcere, experientia oſtendit. In S. quidem litteris Ranæ, ut pote immunda animalia & loquacia, pſeudophrophetas ſignificant, Apoc.* XVI. *Aegyptiis inter alia* ἱερογλυφικὰ *Rana Sophiſtarum nugas, & contorta aculeataq; Sophiſmata, ut Cicero loquitur, exprimunt, ſive ob vocis tantum argutiam, ſive quod in cœno Ranæ voluptuosè habitent. Quod utrumq; in Sophiſtas congruit. Nam & his loquentiæ multum, ſapientiæ parum, ſecundum Salluſtium, & omnis ad theatricam pompam & inanem oſtentationem actio ipſorum eſt compoſita, ut vivis illos coloribus deſcribit Plato in Sophiſta. Vt igitur Ranæ face noctu accenſa obmuteſcere coguntur: Sic Sophiſtis etiam detectis ipſorum argutiis, & reſolutis fallaciarum ſtrophis irrefragabili veritatis luce tandem adeo os oculiq; confunduntur, ut omnibus ſincerè judicantibus ſint ludibrio pariter & odio. Vetus eſt:*

ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολλὸν χρόνον.
Nunquam mendax diu latet.

Quod pulcrè expreſſit B. Chryſoſt. Οὐδεμίας δεῖται βοηθείας ἡ τῆς ἀληθείας ἰσχύς. ἀλλὰ κἂν μυρίους ἔχῃ τοὺς σβεννύντας αὐτὴν, οὐ μόνον οὐκ ἀφανίζεται, ἀλλὰ καὶ δι᾽ αὐτῶν τῶν ἐπηρεάζειν ἐπιχειρούντων, φαιδροτέρα καὶ ὑψηλοτέρα αὖ εἶν τῶν εἰκῆ κοπιόντων ἑαυτοὺς καταγελῶσα: *Nullo eget auxilio veritatis vis. Quin etiamſi infiniti ipſam velint extinguere, non modo non obſcuratur, verum etiam per eos ipſos, qui incommodare conantur, illuſtrior & excelſior redditur, illos fruſtra ſe torquentes deridens. Iunge Embl.* LIII. *hujus* IV. *Cent.*

LXXIII.

PELLIT MENDA-CIA VERVM.

Lumine perculſæ ceſſant maledicere ranæ,
Et victus veri luce Sophiſta tacet.

Digitized by Google

LXXIV.

HIRUDINES *ſive ſanguiſugæ, Græcis* βδέλλαι, παρὰ τὸ βδάλλειν, ὅ ἐστιν ἐξαμέλγειν τὸ αἷμα, *à ſugendo & emulgendo ſanguinem, ut Scholiaſtes Theocriti habet; tàm ad aquatilia, quàm ad reptilia referri poſſunt. Nam & in aquis degunt, & veluti vermes corpus agglomerando humi ſerpũt. unde eas Oppian.* II. ἁλ. κυανόχροα λίμνης ἑρπετὰ *vocat, nigra ſtagni reptilia. Sanguinem calidum tam avidè exſugunt, ut etiamſi illis in corporibus animalium hærentibus cauda præcidatur, atque inde ſanguis veluti per canalem effluat, ſugere tamen porro non deſinant, donec vel artificio certo removeantur, vel tandem languidæ dehiſcant. Quod Horat. in arte Poëtica expreſſit:*

Non miſſura cutem, niſi plena cruoris hirudo.

Quem verſum egregiè expreſſit Oppianus dicto lib. II. ἁλιευτ. *Verum inſatiabilem hanc ſanguinis cupiditatem ſymbolicè ad varia transferre licebit. Quavis enim hirudine tenaciores & crudeliores ſunt libidinoſæ feminæ, quo Plautini juvenis de ſua amica querela pertinet in Curcul.* Quæ mihi miſero amanti ebibit ſanguinem. *Et de Amoris vi Simætha illa apud Theocr.*

Αἶ αἶ ἔρως ἀνιηρὲ, τί μευ μέλαν ἐκ χροὸς αἷμα
Εμφὺς, ὡς λιμνᾶτις ἅπαν ἐκ βδέλλα πέπωκας:
Heu crudelis amor, quid inhærens oſſibus omnem
Sanguinis humorem bibis ut fluvialis hirudo?

ut Eob. Heſſus vertit. Pertinet huc etiã locus Salomon. Proverb. XXX. *Sanguiſugæ ſunt duæ filiæ, dicentes, Affer, affer, & quæ ibi ſequuntur exempla, max. de inferno, & natura mulieris. Quæ rectè Rodolph. Baynus Cantabrigens. licet ad enormes effrænesq́ concupiſcentias, quæ nunquam explentur, in genere referri queant; duplici tamen metaphora de concupiſcentia carnis conjunctim interpretatur: Nam, ut idem Salom. inquit Proverb.* V. *Pedes ejus deſcendunt in mortem; & ad inferos greſſus penetrant. Poterit etiam uſurpari de cruentis illis tyrannis, qui quo plus ſanguinis fundunt, eo plus ſanguinis ſitiunt.*

Digitized by Google

LXXIV.

VIX IMIS SATIANDA MEDVLLIS.

Nunquam, plena licet, ſatiatur ſanguine hirudo:
Sic ſucco atq; omni ſanguine privat amor.

Digitized by Google

LXXV.

PAVSANIAS *in Corinthiacis deſcribit paludem Lernam ; & addit ; Ad Amymones ſontem platanus exſurgit ; ſub ea Hydram educatam narrant. Equidem facilè adducor, belluam illam tum multo maximam ceterarum fuiſſe, tum vero tam inſuperabili veneno, ut ejus felle ſpicula ſagittarum Hercules infecerit. Caput vero, ut ego opinor, unicum & non plura habuit. At Piſander Camirenſis, quo & fera terribilior, & carmina ſua plus dignitatis haberent, pro uno illi plura capita dedit. Hæc Pauſan. Sed Naucrates quidem Erythræus ſeptem, Zenodotus Epheſius novem, Heraclides Ponticus* L. *capita illi tribuit: quæ quoties unum illorum cædebatur, priorum numerus duplicabatur continuo. Hoc igitur monſtrum Iolai auriga opera Hercules, licet Hydræ Cancer ingens opem tuliſſet, perdomuit, ipſo etiam Cancro conculcato fortiter. Plato ſane in Euthydemo per Hydram & Cancrum callidiſſimos Sophiſtas intelligit, quos viri docti & veritatis amantes, utut illi invicti videri cupiant, inſtar alicujus Herculis retundere ac ſuperare ſoleant, Alii, cum ex uno ſcelere plura ſerpant, non ſecus ac ex hydra uno capite abſciſſo plura renaſcebantur, Herculem uno tempore omnia ejus capita extinxiſſe putant, id eſt, Virtute & Temperantia cuncta vitia repuliſſe. Quo & Horatii illa* II. *Epiſt.* II. *referri poſſunt ac debent, ad quæ alludit noſtrum diſtichon. Alii ad laborioſias & nimis intricatas lites non minus concinnè tranſtulerunt, cum dicto:* SPES ÆGRA SALVTIS. *Quod & Proverbio ſignificari poſſet:* ὕδραν τέμνεις, hydram ſecas. *Quidam dolorem cum tempore usque veluti renaſcentem hoc ſymbolo exprimere ſtuduerunt, cum inſcriptione:* NON SECVS VSQVE DOLOR. *Quo repete Embl.* LXVI. *hac Cent. ſupra, & adde ex Seneca Thyeſte.*

malorum ſenſus accreſcit die:
Leve eſt miſerias ferre: perferre grave.

Digitized by Google

LXXV.

VIX HERCU-
LES.

Exemplo tibi ſit diram qui contudit hydram,
Sternere lativagam qui cupis invidiam.

Refe-

Digitized by Google

LXXVI.

REFERENDUM *huc eſt Græcum Proverbium* ὄφις εἰ μὴ φάγῃ ὄφιν, δράκων οὐ γενήσεται: *Serpens ni edat ſerpentem, draco non fiet. Et hoc quidem Icone ab Aegyptiis Regem, qui multos alios debellaſſet & conſumſiſſet ſignificatum fuiſſe ſcribit Pierius, nec minus recte nos de tyrannis uſurpare poſſumus qui aliorum exitio accreſcere ſtudent. Pertinet huc inſignis apud Polyb. lib.* XV. *locus ille:* τὸν λεγόμενον τῶν ἰχθύων βίον, ἐν οἷς φασὶν ὁμοφύλοις οὖσι τοῦ μείονος ἀπώλειαν τῷ μείζονι τροφὴν γίνεσθαι καὶ βίον: Piſcium vita, *proverbio nota, inter quos tametſi congeneres minoris exitium à validior in eſcam, qua vitam trahat, convertitur. Quo & Varron. illud in Margopoli, referente Nonio, facit:*

Qui pote plus, urget: piſces ut ſæpè minutos
Magnus comeſt: ut aves enecat accipiter.

Pulcrè itaq; Irenæus lib. V. *adverſus hæreſes Valentini: Ad utilitatem, inquit, gentilium terrenum regnum poſitum eſt à Deo, ut timentes regnum humanum non ſe alterutrum homines vice piſcium conſumant: Sed per legum poſitiones repercutiant multiplicem gentilium injuſtitiam. Quo etiam referenda ſunt, quæ copioſè in eandem ferè ſententiam diſſerunt Baſilius M. hom.* VII. *in Hexaem. & B. Ambroſ. lib.* V. *Hexaem. cap.* V. *Paradinus addit:* VNIVS COMPENDIVM, ALTERIVS DISPENDIVM. *Nam injuſti & iniqui homines cum pauperum ruina diteſcunt, & illorum veluti eſca ſe ſaginant. unde quidam aſcribunt:* ALTERIVS ME PRÆDA SAGINAT. *Noſtra inſcriptio eſt ex hoc Senecæ verſu in Hippol.*

Factus præda majori minor: Pro jure vires eſſe.

PRÆ-

Digitized by Google

LXXVI.

PRÆDA MINOR MAIORI.

Majoris minor eſca feræ, velut eſca Draconis
Serpens. Ergo potens opprimit innocuos.

Digitized by Google

LXXVII.

DE *Draconis & Aquilæ cruenta pugna locus eſt apud Homer.* ιλ.μ. *quem Cicero vertit in Mario, ex quo ejus verſus referentur lib. de Divinat. elegantiſſimi:*

Hic Jovis altiſoni ſubito pennata ſatelles
Arboris è trunco ſerpentis ſaucia morſu &c.

Imitatus etiam eſt Homerum Virg. XI. *Aen. ibi:*

Vtque volans altè raptum cum fulva Draconem
Fert aquila, &c.

Plinius ancipitem Aquilæ & Draconis in aëre conflictum eſſe ſcribit, ita ut ſæpè ſimul decidant. Tangit idē breviter Plutarch. quoq; Comm. περὶ φθόνου καὶ μίσους. *Eſt autem hæc imago mutuo ſe Marte conficientium, qualis ferè conflictatio potentiorum inter ſe belligerantium eſſe ſolet, maximè in bellis civilibus, ut Pompeji & Cæſaris congreſſus docere poſſunt. Vnde Proverb. ex Sibylla Erythræa vaticinio natum:*

κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλεν.
Flet victus, ſed victorem morſ atra peremit.

Sic videlicet, ut in Pace Ariſtoph. ait:

Καὶ πίθος πλήξεις ὑπ' ὀργῆς ἀντιλακτίσειε πίθῳ:
Ac recalcitrans per iram teſta teſtam vulnerat.

Qua de re vide Proverb. Teſta colliſa teſtæ. *Et alterum* Cadmea victoria, *ipſis ſcilicet victoribus haud felix, cujuſmodi Græcorum fuit, quorum nulli non magno conſtitit capta tandem Troja. Argutè, ſed verè Pyrrhus Epiri Rex, cum duobus præliis viciſſet Romanos, multosq; amicorum & ducum amiſiſſet, ſi adhuc ſemel, inquit, Romanos vincemus, actum eſt de nobis. Ageſilaus etiam cum ad Corinthum Lacedæmonii viciſſent Athenienſes, multidudine occiſorum audita exclamavit: O infelicem Græciam, quæ tantum hominum ipſa ſibi interemit, quantum ſatis erat ad univerſos vincendum barbores! Vtrumque refert Plutarch. in apophth. Paradinus ex Claudiano addit:* VT LAPSV GRAVIORE RVANT.

Digitized by Google

LXXVII.

VICTOR UTER-QVE CADIT.

Victor uterque cadit. proh quàm victoria acerba eſt,
Cum trahit in præceps una ruina duos!

Digitized by Google

LXXVIII.

NOTA eſt fabula de Heſperidum hortis, quorum cuſtos fuerit Draco pervigil, aurea mala vigilantiſſ. aſſervans, quem interfecerit Hercules. Vnde hodieq; Romæ in Capitolio Herculis pulcerr. ex ære ſtatua, clava inſignis, lævaq; tria mala oſtentans, viſitur: quam rem mythologicè Pierius explicat lib. LIV. Mala quidem illa Agratas in rebus Libycis, eumq; ſecutus Varro, oves fuiſſe tradit, quæ aureæ cognominarenter, quas Hercules ex Africa in Græciam aſportaverit. Quidam rerum aſtronomicarum peritiam ab Hercule in Græciam relatam: nonnulli etiam venas auro copioſas ex Atlante monte fluentes, quas Hercules occupaverit, per mala illa ſignificatas fuiſſe volunt. Draco ſane ab antiquis etiam theſaurorum cuſtodiis præficitur, ut ex Feſto liquet, & Artemid. I. Onirocr. XIII. Et Proverb. vice eſt apud Cicer. XIII. Philipp. Quaſi theſaurum Draco. Fulgentius ſingula mala, quorum fuêre quatuor, mythologicè pro ſtudio, intellectu, memoria & facundia accipit. Natalis Comes in avaros pecuniis ferè immorientes detorquet. Quo referenda eſt elegantiſſ. Phædri Aug. Lib. fabula de Vulpe & Dracone, lib. V. & Horatii increpatio lib. I. Sat. I. Nos per Draconem, perſpicaciſſ. animal, vim animi indagatricem & θεωρητικὴν, per arborem malis aureis fulgentem philoſophiam, & illum ſcientiarum Orbem, quovis auro pulcriorem & pretioſiorem intelligimus: quē mens ſapientiæ cupida, perpetua vigilantia & ſtudio indefeſſo ſectatur, tuetur ac cuſtodit. Nam, ut præclarè Baſſius Parmenſis in Orpheo, nocturno ex ſomnis olivo.

Immoritur,
Qui cupit optatæ donari frondis honore.

Accommodari iſta ſic quoque poſſunt, ut ſignificent, diligentiſſ. cuſtodienda eſſe, quæ nobis elargitus eſt Deus, dona, ne ob ignaviam noſtram ea nobis rurſum auferat.

SACROS

Digitized by Google

LXXVIII.

SACROS CUSTODIT IN ARBORE FRUCTUS.

Aurea ceu vigili ſervabam mala labore,
Tu quoque ſic ſerva cœlica dona tibi.

Digitized by Google

LXXIX.

BASILISCUM *in rerum natura unquam fuiſſe, fabuloſum plerique putant. Vnde Franciſcum I. Reg. Gall. ejus quidem vulgo recepta effigie uſum fuiſſe ſcribunt, ſed cum dicto:* TU NOMINE TANTUM *Rem tamen non pauci affirmant, Nicander, Lucanus, Plinius, Solinus, Scaliger, & Mercurialis, qui in Imp. Maximiliani theſauris Baſiliſci cadaver ſe vidiſſe teſtatur. Baſiliſci etiam venenum tollunt Galenus, Aetius, & Eraſiſtratus, auctore Dioſcoride. De generatione Baſiliſci vulgi opinio fabuloſa procul dubio, veluti Albertus M. demonſtrat, ut canoræ de ea ſint nugæ Lav. Lemnii. Afflatum ejus omni animali exitialem tradunt. Quod cur adeo mirum ſit, cum Thebiorum ad Pontum gentem adeo hominibus peſtilentem eſſe ex Philarcho Plutarch. in Symp. ſcribat, ut illorum obtutum, anhelitum aut loquelam, qui ſuſtinuerint, tabeſcant paulatim ac pereant? Sed experimenti illius, ut baſiliſcum, ſi in ſpeculo objecto ſe ipſum intuitus fuerit, interire viderit, quis auctor eſt? Et hoc tamen in ore omnium. Igitur tanto magis Symbolicum, ut allegat Ant. Ricciardus in Comm. Symb. tribuens hanc inventionem Io. Bapt. Pittono. Eodem enim modo homines exitioſi aliis, tandem malitia ſua ſe ipſos quoque conficiunt. Notus enim eſt verſus:*

οἷα τ᾽ ἀνὴρ ῥέξῃ, τοῖον τέλος αὐτὸν ἱκάνει:

Qualia quisque egit, tali quoque ſine petitur.

Graviſſ. Seneca: Sunt Dii immortalis lenti quidem, ſed certi vindices generis humani, & magna exempla in caput invenientium regeſſerunt; ut juſtiſſ. patiendi vice, quod quisque alieno excogitavit ſupplicio, ſæpè excipiat ſuo. Aegyptios hominem à calumniatoribus objectum periculis Baſiliſci, etiam ſine morſu extinguentis, pictura expreſſiſſe Pierius indicat. Alii addunt: POENA SIBI IMPROBITAS.

NOXA

Digitized by Google

LXXIX.

NOXA NOCENTI.

Improbitas ſolet eſſe ſibi juſtiſſima merces,
Auctor es interitus ſic Baſiliſce tibi.

Inter

Digitized by Google

LXXX.

INTER *omnia, quæ Regum exactionem ex urbe Roma præceſſerunt, Livius hoc etiam commemorat, anguem ex columna lignea elapſum, non fugam tantum in regiam, ſed Tarquiniũ etiam Superbum valdè anxium feciſſe. Quod in L. Brutum accuratè convenit. Sed longè aliter ſimile ferè prodigium accepit L. Sylla, qui Conſul in Sociali bello, cum in agro Nolano ante prætorium immolaret, ſubito ab una parte aræ prolapſum anguem conſpexit: qua viſa Poſthumi aruſpicis hortatu continuo militem eduxit, ac fortiſſ. Samnitum caſtra cepit: fuitq; hæc victoria fundamentum potentiæ ac felicitatis Syllanæ, ut Val. Max. auctor eſt. Sic diu ante apud Homer.* ιλ.β. *Græci apud Aulidem omen quidem futuri decennalis belli, ſed certæ victoriæ ex ſerpente, qui ex ara proſiliens aviculam matrem cum octo pullis conſumpſit, collegerunt: quem Homeri locum elegantiſſ. latinis verſibus expreſſit Cicer.* II. *de divin. & eum imitatus Virgil.* V. *Aen. per anguem ſeptem gyris contortum, ſeptennalem Aeneæ errorem innuere voluit, quemadmodum exponit Servius. Sic alias in oſtentis, angue aut ſumma nominis dignitas, aut regia poteſtas portendebatur. Nota enim ſunt, quæ Cic.* I. *de Divinat. de Roſcio Com. in hanc rem affert: Et præter Herculis exemplum, Severi & Aureliani Impp. & alia plura. Vſum autem hoc ſymbolo ſcilicet Ammiratus ſcribit Ducem Seminariæ in Regno Neapolit. cum hac Inſcriptione noſtra: qua demonſtraverit, ſibi Regi ſuo contra Rom. Pontificem, merenti, nullo omine aut augurio alio opus eſſe: ſed unicum ſinceræ Fidei & Virtutis ſtudium ſufficere. Præclarè igitur Q. Fabius Max. (ut Cic. refert de Senect.) dicere auſus eſt, optimis auſpiciis ea geri, quæ pro ſalute Reip. fierent; quæ contra Remp. ferrentur, contra auſpicia ferri. Vt enim inſigniter dicit Hector apud Homer.* ιλ.μ.

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης:

Vna avis optima, pro patria pugnare tuenda.

VEL-

Digitized by Google

LXXX.

VELLE MONSTRAT ITER.

Tutum monſtrat iter virtus. cur anxius anceps
Augurium expectas, ſi voluiſſe ſat eſt?

Digitized by Google

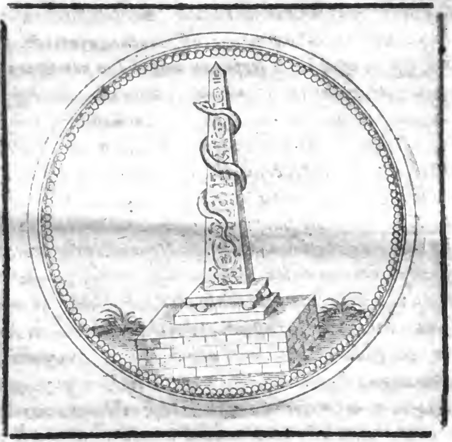
LXXXI.

IN omnium ore ſunt *τὰ πάνδημα ἐκεῖνα τοῦ Ἡσιόδου περὶ τῆς ἀρετῆς ἔπη*, *ut Lucianus ait in Necyomant. quæ & alibi in his Centuriis adducuntur, & vertit Eraſmus Adag.* Difficilia quæ pulcra. *Laudant Cicero, Xenophon, & ante oculos habuit Amm. Marcellinus lib.* XIV. *& alii. Certè cum Obeliſcus, cujus hîc figuram repræſentamus, admodum acclivis, & ſerpens natura inprimis glaber ac lævis ſit, fieri vix poteſt, ut in ſummum ejus cacumen perrepere poſſit. Qui igitur virtutis difficile & periculoſum iter exprimere velit, fortaſſis haud abſurdè hoc ſymbolo uti poterit: Simulq; innuere, non facile pervenire ad Honoris & Gloriæ faſtigium, qui nimis timidè omnia explorat, & trepidè reſilit. Nam, ut pulcrè Theoctiſtus ait:* Φεύγειν δεῖ πάντα τρόπον τὰς σκολιάς, καὶ πρανεῖς. τὰς δὲ ἀποτόμους καὶ ὀρθίους τρίβους ἀσπάζεσθαι: *Obliquæ & declives viæ modis omnibus fugiendæ ſunt: abruptæ autem & recta ſurſum ferentes complectendæ. Et ut Symmachus dixit* IX. *Ep:* LXXXIV. *Virtus durioribus negotiis niteſcit, & aſpernatur declivem facilitatem, maximoq; ſudore arduum laudis annititur. Eleganter etiam Seneca in Epiſt. ad Lucilium: Ad honeſta nitentes, quanto magis incubuerint, minusque ſibi vinci ac ſtrigare permiſerint, admirabor & clamabo, Tanto melior ſurge & reſpira: & clivum iſtum, uno ſi potes, ſpiritu exupera. Generoſos animos labor nutrit. Et paulo poſt: Animi eſt ipſa tolerantia, quæ ſe ad dura & aſpera hortatur, & dicit: Quid ceſſas? non eſt viri, timere ſudorem. Xenophon quidem* II. *ἀπομν. ubi Heſiodea illa adducit, hanc pulcerr. γνώμην præmittit:* Διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν, ὥς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες: *Curæ quidem laborioſæ efficiunt, ut ad pulcra & honeſta facinora perveniatur, ſicuti virorum optimorum habet adagium.*

Digitized by Google

LXXXI.

INVIA VIRTU-TI NVLLA.

Sudore hæc magno conſcendit culmina ſerpens,
Nempe eſt virtutis ſemita difficilis.

Digitized by Google

LXXXII.

Γῆρας ὄφεως, Senecta anguium apud Dioſcorid. & alios, nominantur exuviæ veteris pellis, quas inter ſaxa & ſtirpes relinquere ſerpentes ſolent. Dicuntur & σύφαρ quibusdam, & Lucretio eleganter veſtis, lib. III. *& * IV. *Meminêre ejus rei & Nicander in Theriacis: & Nonnus in Dionyſiacis lib.* XLI. *Et Tibulli querela nota eſt. Ariſtot. quidem tam vere, quam auctumno ſenectutem eos exuere ſcribit: Et Plinius fœniculi ſucco ad hoc adjuvari ait. Lactantius Commentatur ad locum Statii* IV. *Thebaid. (ubi & ipſe de Iuventute ſerpentis hoc modo renovata (marathron herbam nominat, quam cum comederit, ſenium deponat ætatis. Cauſſis phyſicis cum alii, tum ad Cardan. in Exerc. Scaliger diſputant. Virgil. autem in Georg. &* XI. *Aen. elegantem hinc ſimilitudinem ſumpſit, verſib. illis, ex quibus eſt noſtra hæc ἐπιγραφή. Variè autem ſymbolum hac explicari ſolet. Quidam exprimere eo voluerunt, ſibi priori fortuna minus lauta relicta, optatiorem jam & lætiorem affulſiſſe. Nonnulli priori vita minus laudabili deſerta in melius ſe mentem efformaſſe innuere ſtuduerunt. Hos in recto propoſito confirmet B. Baſilius, qui appoſitè ad hoc ſymb.* Γίνεσθε γάρ φησι φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις. ὅς ἐπειδὰν ἀποδύεσθαι δέῃ τὴν λεβηρίδα, στενῷ τόπῳ καὶ ἀκριβῶς περισφίγγοντι τὸ σῶμα ἐπιδοὺς ἑαυτὸν, φρονίμως καὶ συνετῶς ἀποδύεται τὸ γῆρας. ὅπερ οὖν καὶ ἡμᾶς βούλεται ὁ λόγος. διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ πορευομένους, ἀποδύεσθαι μὲν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἐνδύεσθαι δὲ τὸν νέον: *Eſtote prudentes, ſicut ſerpentes, qui cum opus fuerit vernationem exuere, per anguſtam rimam corpusq; ſtrictim coercentem repentes, prudenter exuunt ſenectutem. Quod & idem nos imitari ipſa ſuadet ſcriptura, per anguſtam & arctam viam ingredientes, veterem hominem exuere, induere vero novum. Videatur Auguſt in lib.* XI, *doctr. Chriſt.* C. XVI. *& Embl.* XVI. *Cent.* III.

POSI-

Digitized by Google

LXXXII.

POSITIS NOVUS EXVVIIS.

Vt ſolet exuvias veteres deponere ſerpens,
Sic ſcelerum ſordes exue, pulcer eris.

Digitized by Google

LXXXIII.

SERPENTIS *pictura caudam ori ſic inſerentis, ut circulum efficiat, veteres Aegyptios annum & tempus repræſentaſſe, Horapollo teſtis eſt, meminitque Serv. in* V. *Aen. Claudian. autem eandem rem valde poëticè deſcribit* II. *de Laud. Stilic. Quæ certè naturæ rationi convenit, illique circulorum circuitioni, ex qua dierum noctiumque varietas, & menſis annique menſura procedit, de qua poſt Platonem Cicero. Grammatici annum, quaſi annulum dictum putant: qui ab Homero* περιπλόμενος ἐνιαυτὸς *appelletur, quaſi* ἰὼν εἰς ἑαυτὸν. *Latinis annus vertens eſt. Symboli autem uſus varius eſſe poteſt. Nam, ut Virg. imitatione L. varii,* III. *Georg. canit:*

In ſe ſua per veſtigia voluitor annus.

Et de Tempore pulcrè Seneca Troad.

Tempus nos avidum devorat, & chaos.

Omnium etiam rerum in hoc mundo perpetua eſt ἀνακύκλωσις, *ut Polyb. verbo utamur: Vnde ipſius mundi imago hoc hieroglyphico exprimitur, ut apud eundem Horapoll. & Pierium videre eſt. Quo Cor. Taciti aurea illa ſententia pertinet Annal.* IV. *qua affirmat, Reb. cunctis ineſſe quendam velut orbem, ut quemadmodum temporum vices, ita & morũ vertantur. Et illa Cræſi apud Herod.* κύκλος τῶν ἀνθρωπηΐων ἐστὶ πρηγμάτων. περιφερόμενος δὲ, οὐκ ἐᾷ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχέειν: *Humanarum rerum circulus eſt, qui rotatus ſemper, eosdem fortunatos eſſe non ſinit. Sane quæ de Rerump. periodis Plato & Ariſtot. diſſerunt, ex ſcriptis ipſorum petenda ſunt. Nec enim hîc inſeri ob opuſculi rationem poſſunt. Quin & Regem, & ipſum denique imperium hac figura intellexiſſe Aegyptios, ſcriptores hieroglyphici indicant. Itaque vetuſtum Adriani Imp. honori ſacratum numum Seb. Erizzus declarat. Nam & ſerpens Regni icon eſt, unde caput ſerpentis, divûm regina Iuno, dextra tenet; Et circuli figura omnium habetur perfectiſſima. Pet. Coſtalius in Pegmate ſuo litium æternitatem hoc ſymb. ſubjicit.*

FINIS.

Digitized by Google

LXXXIII.

FINISQUE AB ORIGINE PENDET.

Rebus in humanis adeo in ſe cuncta recurrunt,
Finis ut unius ſit caput alterius.

Serpen-

Digitized by Google

LXXXIV.

SERPENTEM, *venenatum & inprimis noxium animal. max. inviſum eſſe homini, ut pote cujus ſemini perpetuæ cum eo fuerunt & erunt inimicitiæ, ipſa natura nos docet, & S. pagina confirmat. Hinc videmus, ad conficiendos & tollendos è medio ſerpentes, ſi in quos fortè incidimus, inprimis nos eſſe cupidos, nec ſatiari, donec multis ictibus conciſos relinquamus tandem. Vtinam vero homines in concidendis & extripandis vitioſis cupiditatum affectibus & in diſpergendis fugandisq; voluptatum illecebris, quæ veluti ſerpentes animis illorum ſe inſinuant, tam vigilantes eſſent ac ſtudioſi! Nam ſecundum* III. *Od.* XXIV.

ſcelerum ſi bene pœnitet:
Eradenda Cupidinis
Pravi ſunt elementa.

Sed nos in hoc ſymb. per ſerpentinam figuram Diabolum, humani generis acerrimum hoſtem ſignificare voluimus, qui niſi cæleſti manu, hoc eſt, virtute Dei conficiatur, noſtra tela flocci ſolet facere. Quò præclarus ille Iuſtini locus pertinet ex Dialogo cum Tryphone Iudæo: ὁ διάβολος ἐφέστηκεν ἀεὶ ἀντικείμενος, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἕλκειν πάντας βουλόμενος. καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ, τουτέστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ, ἡ πεμφθεῖσα ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐπιτιμᾷ αὐτῷ, καὶ ἀφίσταται ἀφ' ἡμῶν. καὶ ὥσπερ ἀπὸ πυρὸς ἐξεσπασμένοι ἐσμὲν, ἀπὸ μὲν τῶν ἁμαρτιῶν τῶν προτέρων καθαρισθέντες, ἀπὸ δὲ τῆς θλίψεως καὶ τῆς πυρώσεως ἣν πυροῦσιν ἡμᾶς ὅ τε διάβολος καὶ οἱ αὐτοῦ ὑπηρέται πάντες: *Nobis quidem diabolus inſtabat, ſemper adverſans & ad ſe trahere volens: & Angelus Dei, id eſt, virtus Dei, per Chriſtum nobis miſſa, increpat illum, & à nobis repellit: & ſumus perinde atq; ex igne extracti, à peccatis videlicet priſtinis purificati, atq; ab afflictionibus & exploratione ignis probati: qua nos exercet diabolus, & adminiſtri ejus omnes.*

COELO

LXXXIV.

COELO REPETI-TA PLACEBVNT.

Cæleſti auxilio vetus ille extinguitur anguis,
Humana elidit ſpicula miſſa manu.

Digitized by Google

LXXXV.

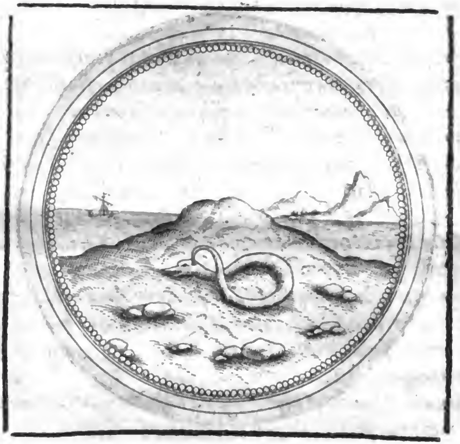
SERPENTEM *callidiſſimum eſſe omnium animalium, etiam S. pagina atteſtatur, vulgoq; priſci credidere, ut ex Virg. ecl.* VIII. *patet, quia rumpi poſſent carmine magico ſerpentes, idcirco ipſos, ſi præſentirent, recantare, ſeu incantationem retorquere & exſolvere, ut ex Plinio, ſecundum Adr. Turnebi lectionem, licet colligere: Et veteres Aegyptios hominem refractarium & in obœdientem hac hierographia denotaſſe ſcribit Pierius. Certè Pſal.* LVIII. *mentionem facit ſurdæ aſpidis: quæ ſcilicet aurem utramque obturet ad voces incantatoris; alteram nempe in terram defigendo, alteram caudæ ſuæ acumine occludendo, ut teſtes ſunt ad eum locum Arnobius, Hieron. Auguſtinus, Caſſiodorus & alii. Ierem etiam* VIII *minatur Deus populo Iſraëlitico ſerpentes, qui incantari nequeant. Tangit etiam rem eandem Clem. Alexandr.* στρωμ. VII. *& Epiphan. contra Ophitas. Verum ut dextrè S. ſcripturæ indicata ſimiliaq; loca accipi debent, ne ſtabiliatur de vi verborum Magicorum ſuperſtitioſa opinio, & ita confirmentur magni illius Serpentis pernicioſa ludibria; Sic nihil vetat, quo minus adducamus quæ olim & vulgo, quamvis falsò, de ſerpentum aſtutia hac in parte jactata fuère, ut pote illis in rebus imitanda, quæ uſui nobis eſſe poſſunt ad evitãda exitioſa & turpia. Vnde & Chriſtus nos eſſe jubet prudentes, ut ſerpentes: Sed adjecta ſalutari mentione columbinæ ſimplicitatis, qua vafrities ſerpentina refrænetur, ut B Hieronymus in Oſeam innuit. Monentur igitur adoleſcentes potiſſimum, ſerpentis hic depicti more obturare aures ad quævis obſcœna & noxia, ita ut nec in animum, nec in ſenſus admittant ullas voluptatum illecebras, ne earum vi, veluti voce Theſſala, miſerè tandẽ diſrumpantur ac pereant. Principes etiam monet hoc ſymbolum, obturent aures aſſentatoribus & ſcurris, quorum opes illi ſæpius, quam hoſtes everterunt, ut alibi hac ex Q. Curtio, & ſimul plura in hanc rem adducta leguntur in his etiam Centuriis.*

MEN-

Digitized by Google

LXXXV.

MENTEM NE LÆDERET AVRIS.

Carminis inſidias ſerpens magici exit opertis
Auribus: illecebras ſic fuge, tutus eris.

Digitized by Google

LXXXVI.

PLINIVS *omnibus hominibus contra ſerpentes ineſſe venenum ſcribit: illosque ſaliva jejuni hominibus ictos, non ſecus ac contactu aquæ ferventis fugere, quaſi in fauces penetraverit, etiam mori illos. Tangit rem eandem Ariſtot. quoque: & Lucret. lib.* IV. *in ejus cauſſas phyſicas inquirit. Verſus ejus ſunt iſti:*

Sæpè etiam ſerpens hominis contacta ſalivis
Diſperit, ac ſeſe mandendo conficit ipſa, &c.

Hoc ſane ut benignæ naturæ memorandum eſt beneficium, ita ſobrietatis, temperantiæ & caſtitatis luculentum eſt teſtimonium. Iejunus enim ſit homo oportet, qui hac efficacia non velit deſtitui. Sobrietatis igitur tanta vis eſt, ut contra omnia luxuriæ & libidinis venena præſentiſſ. ſit antidotum. Vnde etiam Græcis tã auguſto nomine σωφροσύνη, *quaſi* σώζουσα τὴν φρόνησιν, *quod mentem illibatam conſervet, dicitur. Quod & Hierax vult lib. de juſtitia, ubi virtutem illam, quæ* ἀφροσύνην καὶ ἀκολασίαν *repellit, ait ſapientes vocaſſe* σωφροσύνην, σωτηρίαν *ſcilicet* οὖσαν φρονήσεως, *incolumitatem prudentiæ. Eam Plato* πολ. δ΄. *definit. quod ſit* κόσμος καὶ ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια: *decus, & certarum voluptatum & cupiditatum continentia. Præclarè igitur Xenophanes Ep. ad Lamproclem* Κακὸν οὐδὲν φύεται ἐν ἀνδρὶ, θεμέλια θεμένῳ σοφίας, σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν: *Nihil innaſci malum poteſt in homine, qui ſapientiæ fundamenta jecerit, Temperantiam & Continentiam. Temperantia enim, ut Seneca ait in Ep. voluptatibus imperat; alias odit, atque abigit, alias diſpenſat, & ad ſanum modum redigit, nec unquam ad illas propter ipſas venit. Appoſitè etiam ad hoc ſymb. Macarius hom.* XVI. *Igitur in omnibus, inquit, opus eſt ſobrietate, ne bona quæ videmur habere, vertantur in perniciem noſtram.*

Digitized by Google

LXXXVI.

SOBRIETATIS OPVS.

Emoritur ſerpens hominis contacta ſaliva:
Hei mihi quam magnum ſobrietatis opus!

Digitized by Google

LXXXVII.

SOLENT *in Italia, more ſanè laudabili inſtituta eruditorum hominum Collegia, quæ illi veterum imitatione Academias, & ſe Academicos nominant, in locis publicis, in quibus convenire, & ſe in ſtudiis rebusq́; honeſtis ac liberalib. exercere conſueverunt, iſtiusmodi affigere depicta ſymbola, quæ illi Impreſas vocant: Quæ ſi nomen Collegii & profeſſionem ritè exprimant, cenſentur eſſe lectiſſima. Exempla quamplurima cum alii recenſent, tum Scip. Bargaglius Senenſis de novo Romæ inſtituto ejusmodi Academicorum, qui ſe* Renovatos *nuncupabant, Collegio, hoc, quod proponimus, commemorat. Significare autem illo procul dubio voluerunt, nō ſecus ac ſerpentes hieme ſub terra in ſqualore & tenebris latent, vere autem novo Solis calore protrahuntur: Ita ſe quoq; temporis iniquitate preſſos delituiſſe, ſed mox meliore aſpirante fortuna, & favore Mæcenatum recreatos, ac veluti renovatos, coiviſſe in pub. Academiæ ſocietatem, in qua illuſtres ingenii & doctrinæ ſuæ fructus cunctis oſtenſuri eſſent. Poterit autem in univerſum uſurpari ab iis, quibus poſt triſtiorem fortunam ſerena lux affulſerit. Nam ut ait Pindar. in Pyth.*

ἄλλοτ᾽ ἀλλοῖαι πνοαὶ ὑψιπετᾶν ἀνέμων:

Aliàs alii flatus ſublimiter volantium ventorum.

Quo omnino Horat. illa x. *Od. lib.* II. *referenda*:

Informes hiemes reducit, Iupiter idem Summovet &c.

Et Theocriti illa Idyll.4.

Θαρσεῖν χρὴ φίλε Βάττε. τάχ᾽ αὔριον ἔσσετ᾽ ἄμεινον,
Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ᾽ ὕει:

Quæ nos ita ita vertere conati ſumus:

Fidere Batte decet. non ſi nunc eſt malè, erit cras.
Spes vivis tantum, non eſt ſpes ulla ſepultis.
Nunc pluit: aſt cœlo nunc fulget Iupiter alto.

Refer item huc trita illa: Poſt nubila Phœbus. *Et*,
Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur hora.

QVOS

Digitized by Google

LXXXVII.

QUOS BRUMA TEGEBAT.

Vere novo latebris ſerpens prorepit opertis,
Gloria ſic artes ad loca ſumma vehit.

Serpens

Digitized by Google

LXXXVII.

SOLENT *in Italia, more ſanè laudabili inſtituta eruditorum hominum Collegia, quæ illi veterum imitatione Academias, & ſe Academicos nominant, in locis publicis, in quibus convenire, & ſe in ſtudiis rebusq́ honeſtis ac liberalib. exercere conſueverunt, iſtiusmodi affigere depicta ſymbola, quæ illi Impreſas vocant: Quæ ſi nomen Collegii & profeſſionem ritè exprimant, cenſentur eſſe lectiſſima. Exempla quamplurima cum alii recenſent, tum Scip. Bargaglius Senenſis de novo Romæ inſtituto ejusmodi Academicorum, qui ſe* Renovatos *nuncupabant, Collegio, hoc, quod proponimus, commemorat. Significare autem illo procul dubio voluerunt, nõ ſecus ac ſerpentes hieme ſub terra in ſqualore & tenebris latent, vere autem novo Solis calore protrahuntur: Ita ſe quoq́ temporis iniquitate preſſos delituiſſe, ſed mox meliore aſpirante fortuna, & favore Mæcenatum recreatos, ac veluti renovatos, coiviſſe in pub. Academiæ ſocietatem, in qua illuſtres ingenii & doctrinæ ſuæ fructus cunctis oſtenſuri eſſent. Poterit autem in univerſum uſurpari ab iis, quibus poſt triſtiorem fortunam ſerena lux affulſerit. Nam ut ait Pindar. in Pyth.*

ἄλοτ᾽ ἀλλοῖαι πνοαὶ ὑψιπετῶν ἀνέμων :
Aliàs alii flatus ſublimiter volantium ventorum.

Quo omnino Horat. illa X. *Od. lib.* II. *referenda:*

Informes hiemes reducit, Iupiter idem Summovet &

Et Theocriti illa Idyll. 4.

Θαρσεῖν χρὴ φίλε Βάττε. ταχ᾽ αὔριον ἄσετ᾽ ἄμεινον,
Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος ἄλλοκα δ᾽ ὕει :

Quæ nos ita ita vertere conati ſumus:

Fidere Batte decet. non ſi nunc eſt malè, erit cras.
Spes vivis tantum, non eſt ſpes ulla ſepultis.
Nunc pluit: aſt cœlo nunc fulget Iupiter alto.

Refer item huc trita illa: Poſt nubila Phœbus. **Et,**

Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur hora.

QVOS

Digitized by Google

LXXXVII.

QUOS BRUMA TEGEBAT.

Vere novo latebris ſerpens prorepit opertis,
Gloria ſic artes ad loca ſumma vehit.

Digitized by Google

LXXXVIII.

SErpens, *ut ſæpè jam dictum, Prudentiæ: gladius ſeveritatis & animadverſionis: Corona gloriæ typus eſt. Gladius quidem magiſtratui vindex in iram ei, qui malè operatur,* XIII. *ad Rom. Vnde hodieque magnis Principibus in ſolemnitatibus prægeſtari ſolitus. Sed inprimis memorabile eſt, quod de Trajano Imp. ex Dione Xiphilinus, & Aur. Victor referunt, cum Licinio Suræ Præfecto Prætorio gladium de more accingere deberet, ei prorexiſſe nudum, cum hoc dicto: Tibi iſtum admunimentum mei committo, ſi rectè agam: ſin aliter, in me magis. Etſi autem ſalutaris ſeveritas vincit ſæpè inanem ſpeciem clementiæ, ut Cicero ait ep.* II. *ad Brutum, max. cum flagitia & facinora ſine modo ſunt, ut Tacitus loquitur: certè tamen ut Princeps rectè utatur gladio, magna cautione opus eſt. Non enim diuturna eſt poſſeſſio, in quam gladio inducimur, ut Q. Curtius Rufus dixit lib.* VIII. *Et ſeveritas amittit aſſiduitate auctoritatem, ex Seneca dicto* I. *de clement. qui idem ibid. pulcerrimè, ut arbores, inquit, quædam reciſæ pullulant: Ita regia crudelitas auget inimicorum numerum, tollendo. Quin etiã pronunciare ibidem audet: Principi non minus turpia multa ſupplicia, quàm Medico funera. Igitur Iuſtitiæ quidem ille miniſter ſit, ſed cum prudentia: His enim ducibus veram conſequetur gloriam, ut ſymbolũ hoc noſtrum ſubjicit. Pulcrè Caſſiodorus* XI. *Var. Benigni principis eſt, ad Clementiæ commodum, tranſilire interdum terminos Aequitatis. Quando ſola eſt miſericordia, cui omnes virtutes cedere honorabiliter nõ recuſant. Proprium igitur ſit Principis, ex Taciti monitu in Agric. Omnia ſcire, non omnia exſequi: parvis peccatis veniam, magnis ſeveritatem commodare: nec pœna ſemper, ſed ſæpius pœnitentia contentum eſſe. Ex quibus liquet, veriſſimum eſſe Ariſtotelis dictum:* ἡ φρόνησις, ἄρχοντος ἴδιος ἀρετὴ μόνη: *Prudentia, imperantis propria & unica virtus.*

HIS

LXXXVIII.

HIS DUCIBUS.

Serpentis ritu prudens, ſeverus at idem
Per gladium, & celebris laurea ſerta geres.

Digitized by Google

LXXXIX.

AMPHISBÆNAM *ſerpentem in Libyæ deſertis reperiri tradunt, qui geminum caput, unum in anteriore, in poſteriore corporis parte alterum habeat, eumq; circulatis tractibus incedere, & alterutrum caput ſive attollere, ſive retrotrahere, pro ut uſus & neceſſitas exegerit. Qua de re Aelianus, Plinius, Solinus, alii: Et tangit Lucanus lib.* IX. *hoc verſu:*

Et gravis in geminum ſurgens caput amphisbæna.

Vſus autem hoc Embl. ad teſtandum inſignem ſuum propter amiſſam conjugem dolorem fuit Nobilis Neapolit. Bernh. Rota, cum ſcito: SVPERESSE MORI EST, *ut Scip. Ammiratus commemorat. Quo inprimis Ovidii illa exſulis in navi de conjuge ſua cantata pertinent:*

O benè quod non ſum mecem conſcendere paſſus:
 Ne mihi mors miſero bis patienda foret.
At nunc, ut peream: quoniam caret illa periclo;
 Dimidia certè parte ſuperſtes ero.

Profectò enim cum vir & uxor in legitimo matrimonio etiam S. ſcripturæ oraculo una caro, unumq; corpus ſint, fieri non poteſt, quin ſi unum caput ex illo corpore abrumpatur, alteri vita non quidem erepta, ſed quavis morte ſit acerbior. Non ignota autem ſunt, atq; ideo huc referenda, quæ de Alceſti Admeti uxore Euripides: de Pæti Arria, de T. Sempr. Graccho, de C. & M. Plautiis, Valer. Max. Plinius Secundus in Ep. & Sex. Aur. Victor de viris Illuſtr. memoriæ prodiderunt: & alia exempla ſimilia. De Admeto quidem Chorus apud Euripidem in Alceſ. ait, illum hac extincta in poſterum victurum vitam ἀβίωτον, hoc eſt, minimè vitalem, ut Ennius loquitur. Sed pulcrè idem Chorus ibi concinit;

τί γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μεῖζον, ἁμαρτεῖν
Πιςῆς ἀλόχου;
Quod enim homini majus malum accidere poteſt, quam amittere
Caram conjugem?

NEC

LXXXIX.

NEC MORS, NEC VITA RELICTA.

Parte mei ſupero, pars eſt mihi demta vel, ergo
Cum cara præſtat conjuge poſſe mori?

Digitized by Google

LXXXV.

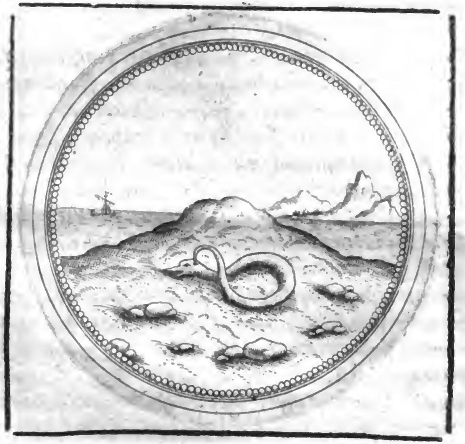
SERPENTEM *callidiſſimum eſſe omnium animalium, etiam S. pagina atteſtatur, vulgoq; priſci credidere, ut ex Virg. ecl.* VIII. *patet, quia rumpi poſſent carmine magico ſerpentes, idcirco ipſos, ſi præſentirent, recantare, ſeu incantationem retorquere & exſolvere, ut ex Plinio, ſecundum Adr. Turnebi lectionem, licet colligere: Et veteres Aegyptios hominem refractarium & in obœdientem hac hierographia denotaſſe ſcribit Pierius. Certè Pſal.* LVIII. *mentionem facit ſurdæ aſpidis: quæ ſcilicet aurem utramque obturet ad voces incantatoris; alteram nempe in terram defigendo, alteram caudæ ſuæ acumine occludendo, ut teſtes ſunt ad eum locum Arnobius, Hieron. Auguſtinus, Caſſiodorus & alii. Ierem etiam* VIII *minatur Deus populo Iſraëlitico ſerpentes, qui incantari nequeant. Tangit etiam rem eandem Clem. Alexandr.* στρωμ. VII. *& Epiphan. contra Ophitas. Verum ut dextrè S. ſcripturæ indicata ſimiliaq; loca accipi debent, ne ſtabiliatur de vi verborum Magicorum ſuperſtitioſa opinio, & ita confirmentur magni illius Serpentis pernicioſa ludibria; Sic nihil vetat, quo minus adducamus quæ olim & vulgo, quamvis falſò, de ſerpentum aſtutia hac in parte jactata fuêre, ut pote illis in rebus imitanda, quæ uſui nobis eſſe poſſunt ad evitãda exitioſa & turpia. Vnde & Chriſtus nos eſſe jubet prudentes, ut ſerpentes: Sed adjecta ſalutari mentione columbinæ ſimplicitatis, quæ vafrities ſerpentina refrænetur, ut B Hieronymus in Oſeam innuit. Monentur igitur adoleſcentes potiſſimum, ſerpentis hîc depicti more obturare aures ad quævis obſcæna & noxia, ita ut nec in animum, nec in ſenſus admittant ullas voluptatum illecebras, ne earum vi, veluti voce Theſſala, miſerè tandẽ diſrumpantur ac pereant. Principes etiam monet hoc ſymbolum, obturent aures aſſentatoribus & ſcurris, quorum opes illi ſæpius, quam hoſtes everterunt, ut alibi hac ex Q. Curtio, & ſimul plura in hanc rem adducta leguntur in his etiam Centuriis.*

MEN-

Digitized by Google

LXXXV.

MENTEM NE LÆDERET AVRIS.

Carminis inſidias ſerpens magici exit opertis
Auribus: illecebras ſic fuge, tutus eris.

Digitized by Google

LXXXVI.

PLINIVS *omnibus hominibus contra ſerpentes ineſſe venenum ſcribit: illosque ſaliva jejuni hominibus ictos, non ſecus ac contactu aquæ ferventis fugere, quæ ſi in fauces penetraverit, etiam mori illos. Tangit rem eandem Ariſtot. quoque: & Lucret. lib.* IV. *in ejus cauſſas phyſicas inquirit. Verſus ejus ſunt iſti:*

Sæpè etiam ſerpens hominis contacta ſalivis
Diſperit, ac ſeſe mandendo conficit ipſa, &c.

Hoc ſane ut benignæ naturæ memorandum eſt beneficium, ita ſobrietatis, temperantiæ & caſtitatis luculentum eſt teſtimonium. Iejunus enim ſit homo oportet, qui hac efficacia non velit deſtitui. Sobrietatis igitur tanta vis eſt, ut contra omnia luxuriæ & libidinis venena præſentiſſ. ſit antidotum. Vnde etiam Græcis tã auguſto nomine σωφροσύνη, *quaſi* σώζουσα τὴν φρόνησιν, *quod mentem illibatam conſervet, dicitur. Quod & Hierax vult lib. de juſtitia, ubi virtutem illam, quæ* ἀφροσύνην καὶ ἀκολασίαν *repellit, ait ſapientes vocaſſe* σωφροσύνην, σωτηρίαν *ſcilicet* οὖσαν φρονήσεως, *incolumitatem prudentiæ. Eam Plato* πολ. δ. *definit, quod ſit* κόσμος καὶ ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια: *decus, & certarum voluptatum & cupiditatum continentia. Præclarè igitur Xenophanes Ep. ad Lamproclem* Κακὸν οὐδὲν φύεται ἐν ἀνδρὶ, θεμέλια θεμένῳ σοφίας, σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν: *Nihil innaſci malum poteſt in homine, qui ſapientiæ fundamenta jecerit, Temperantiam & Continentiam. Temperantia enim, ut Seneca ait in Ep. voluptatibus imperat; alias odit, atque abigit, alias diſpenſat, & ad ſanum modum redigit, nec unquam ad illas propter ipſas venit. Appoſitè etiam ad hoc ſymb. Macarius hom.* XVI. *Igitur in omnibus, inquit, opus eſt ſobrietate, ne bona quæ videmur habere, vertantur in perniciem noſtram.*

SOBRIE.

Digitized by Google

LXXXVI.

SOBRIETATIS OPVS.

Emoritur ſerpens hominis contacta ſaliva:
Hei mihi quam magnum ſobrietatis opus!

Digitized by Google

LXXXVII.

SOLENT *in Italia, more ſanè laudabili inſtituta eruditorum hominum Collegia, quæ illi veterum imitatione Academias, & ſe Academicos nominant, in locis publicis, in quibus convenire, & ſe in ſtudiis rebusq; honeſtis ac liberalib. exercere conſueverunt, iſtiusmodi affigere depicta ſymbola, quæ illi Impreſas vocant: Quæ ſi nomen Collegii & profeſſionem ritè exprimant, cenſentur eſſe lectiſſima. Exempla quamplurima cum alii recenſent, tum Scip. Bargaglius Senenſis de novo Romæ inſtituto ejusmodi Academicorum, qui ſe* Renovatos *nuncupabant, Collegio, hoc, quod proponimus, commemorat. Significare autem illo procul dubio voluerunt, nō ſecus ac ſerpentes hieme ſub terra in ſqualore & tenebris latent, vere autem novo Solis calore protrahuntur: Ita ſe quoq; temporis iniquitate preſſos delituiſſe, ſed mox meliore aſpirante fortuna, & favore Mæcenatum recreatos, ac veluti renovatos, coiviſſe in pub. Academiæ ſocietatem, in qua illuſtres ingenii & doctrinæ ſuæ fructus cunctis oſtenſuri eſſent. Poterit autem in univerſum uſurpari ab iis, quibus poſt triſtiorem fortunam ſerena lux affulſerit. Nam ut ait Pindar. in Pyth.*

ἄλοτ' ἀλλοῖαι πνοαὶ ὑψιπετῶν ἀνέμων:

Aliàs alii flatus ſublimiter volantium ventorum.

Quo omnino Horat. illa x. *Od. lib.* II. *referenda:*

Informes hiemes reducit, Iupiter idem Summovet &

Et Theocriti illa Idyll. 4.

Θαρσεῖν χρὴ φίλε Βάττε. τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον,
Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος ἄλλοκα δ' ὕει:

Quæ nos ita ita vertere conati ſumus:

Fidere Batte decet. non ſi nunc eſt malè, erit cras.
Spes vivis tantum, non eſt ſpes ulla ſepultis.
Nunc pluit: aſt cœlo nunc fulget Iupiter alto.

Refer item huc trita illa: Poſt nubila Phœbus. *Et,*

Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur hora.

QVOS

LXXXVII.

QUOS BRUMA TEGEBAT.

Vere novo latebris ſerpens prorepit opertis,
Gloria ſic artes ad loca ſumma vehit.

SERPENS

LXXXVII.

SOLENT *in Italia, more ſanè laudabili inſtituta eruditorum hominum Collegia, quæ illi veterum imitatione Academias, & ſe Academicos nominant, in locis publicis, in quibus convenire, & ſe in ſtudiis rebusq́; honeſtis ac liberalib. exercere conſueverunt, iſtiusmodi affigere depicta ſymbola, quæ illi Impreſas vocant: Quæ ſi nomen Collegii & profeſſionem ritè exprimant, cenſentur eſſe lectiſſima. Exempla quamplurima cum alii recenſent, tum Scip. Bargaglius Senenſis de novo Romæ inſtituto ejusmodi Academicorum, qui ſe* Renovatos *nuncupabant, Collegio, hoc, quod proponimus, commemorat. Significare autem illo procul dubio voluerunt, nõ ſecus ac ſerpentes hieme ſub terra in ſqualore & tenebris latent, vere autem novo Solis calore protrahuntur: Ita ſe quoq; temporis iniquitate preſſos delituiſſe, ſed mox meliore aſpirante fortuna, & favore Mæcenatum recreatos, ac veluti renovatos, coiviſſe in pub. Academiæ ſocietatem, in qua illuſtres ingenii & doctrinæ ſuæ fructus cunctis oſtenſuri eſſent. Poterit autem in univerſum uſurpari ab iis, quibus poſt triſtiorem fortunam ſerena lux affulſerit. Nam ut ait Pindar. in Pyth.*

ἄλοτ᾽ ἀλλοῖαι πνοαὶ ὑψιπετῶν ἀνέμων:
Aliàs alii flatus ſublimiter volantium ventorum.

Quo omnino Horat. illa x. *Od. lib.* II. *referenda:*

Informes hiemes reducit, Iupiter idem Summovet &

Et Theocriti illa Idyll. 4.

Θαρσεῖν χρὴ φίλε Βάττε. ταχ᾽ αὔριον ἄσσετ᾽ ἄμεινον,
Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος ἄλλοκα δ᾽ ὕει:

Quæ nos ita ita vertere conati ſumus:

Fidere Batte decet. non ſi nunc eſt malè, erit cras.
Spes vivis tantum, non eſt ſpes ulla ſepultis.
Nunc pluit: aſt cœlo nunc fulget Iupiter alto.

Refer item huc trita illa*: Poſt nubila Phœbus. *Et,
Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur hora.

Digitized by Google

LXXXVII.

QUOS BRUMA TEGEBAT.

Vere novo latebris ſerpens prorepit opertis,
Gloria ſic artes ad loca ſumma vehit.

SERPENS

Digitized by Google

LXXXVIII.

SERPENS, *ut ſæpè jam dictum, Prudentiæ: gladius ſeveritatis & animadverſionis: Corona gloriæ typus eſt. Gladius quidem magiſtratui vindex in iram ei, qui malè operatur,* XIII. *ad Rom. Unde hodieque magnis Principibus in ſolemnitatibus prægeſtari ſolitus. Sed inprimis memorabile eſt, quod de Trajano Imp. ex Dione Xiphilinus, & Aur. Victor referunt, cum Licinio Suræ Præfecto Prætorio gladium de more accingere deberet, ei prorexiſſe nudum, cum hoc dicto: Tibi iſtum admunimentum mei committo, ſi rectè agam; ſin aliter, in me magis. Etſi autem ſalutaris ſeveritas vincis ſæpè inanem ſpeciem clementiæ, ut Cicero ait ep.* II. *ad Brutum, max. cum flagitia & facinora ſine modo ſunt, ut Tacitus loquitur: certè tamen ut Princeps rectè utatur gladio, magna cautione opus eſt. Non enim diuturna eſt poſſeſſio, in quam gladio inducimur, ut Q. Curtius Rufus dixit lib.* VIII. *Et ſeveritas amittit aſſiduitate auctoritatem, ex Seneca dicto* I. *de clement. qui idem ibid. pulcerrimè, ut arbores, inquit, quædam reciſæ pullulant: Ita regia crudelitas auget inimicorum numerum, tollendo. Quin etiã pronunciare ibidem audet: Principi non minus turpia multa ſupplicia, quàm Medico funera. Igitur Iuſtitiæ quidem ille miniſter ſit, ſed cum prudentia: His enim ducibus veram conſequetur gloriam, ut ſymbolũ hoc noſtrum ſubjicit. Pulcrè Caſſiodorus* XI. *Var. Benigni principis eſt, ad Clementiæ commodum, tranſilire interdum terminos Aequitatis. Quando ſola eſt miſericordia, cui omnes virtutes cedere honorabiliter nõ recuſant. Proprium igitur ſit Principis, ex Taciti monitu in Agric. Omnia ſcire, non omnia exſequi: parvis peccatis veniam, magnis ſeveritatem commodare; nec pœna ſemper, ſed ſæpius pœnitentia contentum eſſe. Ex quibus liquet, veriſſimum eſſe Ariſtotelis dictum:* ἡ φρόνησις, ἄρχοντος ἴδιος ἀρετὴ μόνη: *Prudentia, imperantis propria & unica virtus.*

HIS

Digitized by Google

LXXXVIII.

HIS DUCIBUS.

Serpentis ritu prudens, ſeverus at idem
Per gladium, & celebris laurea ſerta geret.

Digitized by Google

LXXXIX.

AMPHISBÆNAM *ſerpentem in Libyæ deſertis reperiri tradunt, qui geminum caput, unum in anteriore, in poſteriore corporis parte alterum habeat, eumq; circulatis tractibus incedere, & alterutrum caput ſive attollere, ſive retrotrahere, prout uſus & neceſſitas exegerit. Qua de re Aelianus, Plinius, Solinus, alii: Et tangit Lucanus lib.* IX. *hoc verſu:*

Et gravis in geminum ſurgens caput amphisbæna.

Vſus autem hoc Embl. ad teſtandum inſignem ſuum propter amiſſam conjugem dolorem fuit Nobilis Neapolit. Bernh. Rota, cum ſcito: SVPERESSE MORI EST, *ut Scip. Ammiratus commemorat. Quo inprimis Ovidii illa exſulis in navi de conjuge ſua cantata pertinent:*

O benè quod non ſum mecem conſcendere paſſus:
Ne mihi mors miſero bis patienda foret.
At nunc, ut peream: quoniam caret illa periclo;
Dimidia certè parte ſuperſtes ero.

Profecto enim cum vir & uxor in legitimo matrimonio etiam S. ſcripturæ oraculo una caro, unumq; corpus ſint, fieri non poteſt, quin ſi unum caput ex illo corpore abrumpatur, alteri vita non quidem erepta, ſed quavis morte ſit acerbior. Non ignota autem ſunt, atq; ideo huc referenda, quæ de Alceſti Admeti uxore Euripides: de Pæti Arria, de T. Sempr. Graccho, de C. & M. Plautiis, Valer. Max. Plinius Secundus in Ep. & Sex. Aur. Victor de viris Illuſtr. memoriæ prodiderunt: & alia exempla ſimilia. De Admeto quidem Chorus apud Euripidem in Alceſ. ait, illum hac extincta in poſterum victurum vitam ἀβίωτον, *hoc eſt, minimè vitalem, ut Ennius loquitur. Sed pulcrè idem Chorus ibi concinit:*

τί γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μεῖζον, ἁμαρτεῖν
Πιστῆς ἀλόχου;
Quod enim homini majus malum accidere poteſt, quam a-
Caram conjugem? (mittere.

NEC

LXXXIX.

NEC MORS, NEC VITA RELICTA.

Parte mei ſupero, pars eſt mihi demta vel, ergo
Cum cara præſtat conjuge poſſe mori?

Digitized by Google

XC.

VIPERARVM *hanc commixtionem, veramque illarum effigiem, ex Baldo Angelo Abbatio, & Ferdin. Imperato Neapolitano expreſſimus. Coeũt autem, ut Plinius tradit, tam arcto complexu, tam ſibi ipſæ circumvolutæ, ut una exiſtimari biceps poſſit. Viperæ feminæ mas caput inſerit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. Quod longè ante Horapollo ſcripſit, Aegyptios dicens hac figura mulierẽ, quæ odio proſequens maritum ejus vitæ inſidiaretur, blanda tamen in coitu eſſet, depinxiſſe. Rem autem ipſam ex veteribus affirmant Herodotus in Thalia, Nicander, Galenus, Aelian. Baſilius M. homil. contra fœner. & de Invid. & IX. Hex. Hieronymus ad Præſidium, Prudentius in Hamartigeniâ, & alii: ut miretur Pierius Albertum M. unum contradixiſſe. Sed vera ne ſint hæc, Bald. Angelus in lib. de Viperæ natura & facultatibus enucleet. Symbolica certè eſſe manifeſtum eſt: quæ morbos & cetera ex nimia & immodica Venere incommoda, & quod per illam naturale calore tandem extincto cita mors veniat, accuratè oculis ſubjiciant. Eryximachus quidem apud Stob. breviter* τὴν συνουσίαν μικρὰν ἐπιληψίαν ἔλεγεν, καὶ χρόνῳ μόνῳ διαλλάττειν: *Coitum brevem morbum comitialem eſſe dixit, ac tempore tantum differre. Et ſimiliter apud eundem Democritus:* Ξυνουσίη ἀποπληξίη σμικρή· ἐξέσσυται γὰρ ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου: *Coitus eſt brevis apoplexia. Prorumpit enim homo ex homine. Sed quid aliud ſunt amatoribus ſuis libidinoſæ feminæ, quam viperæ? Illis enim omnem ſuccum & ſanguinem, facultates, & ipſam denique vitam abrodunt & adimũt. Notus enim eſt veteris cujusdam poëtæ Senarius:* ἴσον λεαίνης καὶ γυναικὸς ὠμότης: Par eſt leænæ & feminæ crudelitas. *Omnium autem pulcer eſt Phædri fabula lib. II. de anu & puella diligentibus juvenem, cui hos præmittit verſ.* A feminis utcunq; ſpoliari viros, Ament, amentur; nempe exemplis diſcimus. *Videatur Hadr. Junii Embl. XXXVIII.*

VENVS

XC.

VENUS IMPROBA.

Sic pereat quisquis meretrici turpiter hæret,
Per Venerem ut nimiam vipera morſa perit.

Digitized by Google

XCI.

UBI de viperæ coitu Plinius diſſerit, ſicut in prox. Symb. ejus locum adduximus, pergit idem ibidem: Tertia die intra uterum catulos excludit: deinde ſingulos dieb. ſingulis parit, viginti ferè numero Itaq; ceteræ tarditatis impatientes perrumpunt latera occiſa parente. Paulo aliter Ariſtoteles & Theophraſtus hæc exponunt. Herodotus quidem hanc mari prius interempto pœnam luere feminam affirmat, cui aſtipulantur Horapollo, Nicander, Aelianus, Plutarch. Baſilius M. & Hieronymus. Sed Apollonius apud Philoſtrat. & Maximus Tyrius ſupereſſe partui ſuo viperā tradunt. Quod ſimiliter confirmant Io. Brodæus in Miſc. & Iul. Caſ. Scaliger in Exerc. & latè Bal. Angelus in antedicto libro. Quidquid ſit, typus profecto hic talionis pœnæ eſt inſignis, ut merito ab eo potius, quam ab Oreſte aut Alcmæone ex Tragœdiis exempla ultæ paternæ necis petenda eſſe Aelianus cenſeat. Hinc & noſtra inſcriptio nata ex Seneca verſib. in Herc. fur. Poteſt etiam accommodari in malorum parentum nefariam ſobolem. Nam, ut Niceph. Gregoras argutè ait: τῶν πονηρῶν σπερμάτων ἄξια τὰ γεώργια. *Malorum ſeminum mali fructus. Certè Proclus Archimedi in hanc rationem ſcribit apud Theophylactum Simocatam:* καὶ παῖδας ἕξεις πατρικῆς κακίας εἰκόνας ἀληθεῖς καὶ ἰνδάλματα. οὕτω γὰρ καὶ τὰ τῆς ἐχίδνης κυήματα μητρικὴν ἀνοσιότητα διαδέχεται. τὴν κυοφόρον καὶ τιθηνὴν γαστέρα διαρρηγνύοντα: *Liberos habebis vitiorum paternorum veram & expreſſam imaginem. Sic enim & viperæ partus maternam impietatem æmulantur, dum ventrem qui eos tulit & nutrivit, lacerant. Angel. Politianus alio ſenſu hoc ſymbolum de Marſilio Ficino, paucis annis innumeros ingenii fœtus producente uſurpavit, hac addita* ἐπιγραφῇ: ANTE PARIS, QVAM CONCIPIS. ***Alius quidam vir magnus idem torquet in hoſtes Eccleſiæ, qui illam quidē non ſecus, ac viperea ſoboles matrē, rodant ac lacerent ſed illa tamen incolumi & ſalva, ipſi miſerè pereant.***

SVO

Digitized by Google

XCI.

SUO PREMITUR EXEMPLO.

Ecce ut rapta aluo protrudat Vipera gnatos?
Suſtulit illa patrem, ſuſtulit hanc ſoboles

Digitized by Google

XCII.

EX *Ariſtot. hoc deſumpſimus* : *qui* VIII. *hiſt. anim.* XXIX. *obſervavit, quod vipera Scorpium devoret: ideoq́; venenum alere tanto deterius, adeoque morſum ejus eſſe letiferum, quod venenatis paſci ſoleat. Idem ſæpè in Italia à viperarum captatoribus obſervatum: quãquam capſulis incluſa ſcorpionibus objectis, raro id faciant. Galenus de Theriac. lib.* XIII. *auctor eſt, viperam alia etiam venenata animalcula conſumere, puta bupreſtes, cantharidas & iſtiusmodi, ipſi procul dubio non ingrata cibaria. Eodem ſcilicet modo homines crudeles, & natura facti ad tyrannidem, ſæviores tamen longè evadunt, cum ad inclinationem illam innatam accedit perverſa & flagitioſa educatio, & conſuetudo ex peſſimis moribus inquinatiſſima. Veriſſimè enim Plato dixit* VI. *de Leg.* Ἄνθρωπος δέ, ὡς φαμὲν, ἥμερον. ὅμως μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς τυχὼν καὶ φύσεως εὐτυχοῦς, θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίγνεσθαι φιλεῖ. μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφὲν, ἀγριώτατον, ὁπόσα φύει γῆ: *Hominem autem manſuetum animal eſſe dicimus. Porro ſi cum natura fœlici rectam quoq́; diſciplinam fuerit aſſecutus, in diviniſſimum manſuetiſſimumque animal ſolet evadere. Sin vero non ſatis aut non benè fuerit educatus, ferociſſimum omnium, quæ in terris naſcuntur, animal redditur. Quodſi ad malam naturam & conſuetudinem vitioſam accedat etiam potentia, & regnandi faſtigium, tum certè nihli medium eſt inter præcipitia & ſumma, ut Tacitus loquitur. Rectè enim Plutarch.* ἡ δὲ ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν, νεῦρα τοῖς πάθεσι προστίθησι: *Poteſtas malitiæ conjuncta, nervos ac robur affectibus addit. Et ut Seneca in Hipp. dixit:*

> **durus & veri inſolens**
> **Ad recta flecti regius non vult tumor.**

DIRA

XCII.

DIRA DIRIS PASCVNTVR.

Tetra quod extinguit, non mirum, vipera morſu,
Ecce etenim quali gaudeat illa cibo?

Digitized by Google

XCIII.

ETSI *quæ de Vipera cum Murana coitu litteris conſignata ſunt, falſitatis coarguant Gu. Rondeletius, Hipp. Salvianus, & Bald. Angelus: jucunda tamen & valdè ſymbolica ſunt, quæ de illo apud ſcriptores complures leguntur. Viperam nimirum veneno prius poſito conſortem muranam ſibilo evocare è mari: hanc autem ſponte illi morem gerere, atque in litore cum illa commiſceri. Tradunt hoc conſtanter Horapoll. in hierogl. Oppianus, Aelianus, Phile in Iamb. Licinius Macer apud Plinium, & Achilles Tatius graphicè admodum lib. 1. de Clitoph & Leucipp. Ariſtot. quoque & Theophraſt. muranam non raro in ſiccum exire teſtantur, pluresque qui eadem aſſerant, commemorat Scholiaſtes Nicandri in Theriacis ejus. Sequuntur illos Baſilius M. & B. Ambroſ. in Hex. uterq; ad matrimonio convenientem reverentiam, & conjugale obſequium rem eruditè transferens. Quo ſenſu etiam Alciatus hoc Embl. accepit, & lepidiſſ. Epigrammate deſcripſit. Sed cum non ejusdem generis ſint hæc animalia, idcirco longè rectius ad violationem thori alieni referri fortè poſſet. Nam & in muranarum genere, teſte Ariſtotele, mares ſunt, ut alienigenam ſectari neceſſe non habeant: & pulcerr. Baſilius dicto ante loco ait:* ὅτι μοιχεία τις ἐςὶ τῆς φύσεως ἡ τῆς ἐχίδνης κ̀ μυραίνης ἐπιπλοκή: *veluti adulterium quoddam naturæ eſſe hunc viperæ & murenæ concubitum. Et idcirco eos, qui alienæ matrisfam. corruptores ſunt, conſiderare debere, cujusmodi beſtiæ ſint ſimiles. Aegyptios ſanè hominem* ἀλλοφύλων μίξει χρώμενον *murenæ typo expreſſiſſe etiam Horap. ſcribit. Pulcrum ſane eſt Euphronis illud:*

οὐκ ἐςι μοιχοῦ μεῖζον οὐδὲ ἕν κακὸν:
ἐν ταῖς γὰρ ἑτέρων βούλετ' ἀτυχίαις τρυφᾶν:
Non eſt adultero ullum majus malum:
In aliorum enim infortuniis delicias quærit.

SACRI

XCIII.

SACRI CONCUSSIO LECTI.

Vipera en amplexu gaudet murana. Quid ergo
Diſſimile his brutis turpis adulter agit?

Digitized by Google

XCIV.

VESPÆ, *ignavum pecus, cum murmure tamen volitant, & pungunt acerrimè. Hinc illud, quod Stobæus ex Diogenis diatribis refert, Antiſthenem ſcilicet aliquando à Diogene correptum, quod exigua voce eſſet, & tamen caſtigaret homines, reſpondiſſe: Veſpas itidẽ ſonum haud magnum edere, aculeum tamen habere accerrimum. Lepidum itaque eſt Archilochi mordaciſs. poëtæ Epitaphium, quo in ejus ſepulcro veſpæ habitare dicuntur, in* III. αἰθολ. *ex quo Alciat. Embl. ſuum* LI. *deſumpſit. Sane cum veſpæ à ſe cum noxa pungant, & quid facient, ubi viperæ veneno ſpicula ſua tinxerint? Quamvis autem figmenta hæc ſint, (Refert tamen in Exer. Scaliger, à Cambaiæ Indiæ Rege filium veneno educatum adeo venenoſum fuiſſe factum, ut muſcæ quæ modo ſolo ſuctu cutim perſtrinxiſſet, turgidæ interierint.) jucundam nihilominus & utilem conſiderationem habent. Per viperam enim delatores, peſs. genus hominum, qui clam apud alios innocentes deferunt, intelligere poſſumus. Nam veluti ſuppeditare hæc advolantib. veſpis venenum fingitur, quod illæ poſtea in alios cum pernicie effundant. Per has igitur porro ſignificabimus calumniatores & maledicos, qui quæ ab aliis per mendacium acceperunt, nihilominus pro veris diſpergunt. Vtrique rei graviſſimi criminis. Sed optimum eſt Plautini ſenis votum in Pſeudolo:*

Homines qui geſtant, quique auſcultant crimina,
Si meo arbitratu liceat, omnes pendeant:
Geſtores linguis, auditores auribus.

Nam ut Thucydides dicit: Διαβολὰς ἐ σώφρον οὔτε λέγειν πρὸς ἀλλήλες, οὔτε ἀκέοντας ἀποδέχεσθαι: *Non decet calumnias neque aliis narrare, neque audiendo ſuſcipere. Inſcriptio Symb. Paradini eſt.*

TRANS-

XCIV.

TRANSFUNDIT PASTA VENENUM.

Vipereum exſugit veſparum turba venenum,
Tu fuge, ne noceant hauſta venena tibi.

Digitized by Google

XCV.

VT fœcundiſſimum, ſic nocentiſſ. animal eſt Scorpio: qui minimo inflexæ caudæ ictu, atque inſenſibili materiæ quantitate, ut doctiſſ. Scaliger loquitur, mortem homini affert, gravique per triduum ſupplicio illum conficit, ut Plinius tradit, ſimulque oſtendit, Scorpionis cinerem in vino epotum homini ab eo icto pro remedio eſſe. Certè quotidianis experimentis conſtat, eum in oleo demerſum & ſuffocatum, ſi teratur, & vulneri ab ipſo illato imponatur, medelā eſſe præſentiſſimam. Mira certè natura & arcana vis, cum tam puſillum animalculum & ad mortem & ad vitam deſtinavit homini. Sic Achillis haſta Telepho Regi Myſiæ & vulnus lethale, & præſentem ſimul ſalutem attulit: Qua de re Suidas, in Τήλεφος ἐκ πηλιάδος, *Euſtathius* παρεκβ. τῆς α. ῥαψωδ. τῆς ἰλ *&* ὀδυσσ. λ. *& Hyginus fab.* CI. *& tangit rem Eraſmus in Adag.* Polypi caput. *Noſtrum quidem hoc haud ſcio an non rectè doceat, hoſtes etiam ſæpè noſtros vitam quandoque nobis & gloriam afferre. Quo Xenophontis dictum ſpectat, ſapientis eſſe, etiam ex hoſtibus utilitatem capere. De quo integrum libellum Plutarch. commentatus eſt. Scitè etiam Eraſmus Roterod. in præfat. in Off. Ciceronis, ad feſſos labore in gravioribus litterarum ſtudiis ſimilitudinem hanc tranſtulit, qui ab iisdem, ſed amœnioribus, remedium & recreationem ſolent petere. Elatius vero & ferocius Ludovicus Gonzaga Marchio, qui in ingreſſu Caroli V. Imp. in urbem Mantuam, in veſte triumphali Scorpionis iconem oſtentavit, cum aſcriptione:* QUI VIVENS LÆDIT, MORTE MEDETVR. *Eo enim, ut Paulus Iovius ſcribit, oſtendere voluit, ſe interfecturum, à quocunque læderetur aut afficeretur injuria, ut ejus morte vindictæ ardorem mitigaret ac reſtingueret. Sic ipſi ſcilicet fuit.*

Vindicta bonum vita jucundius ipſa.

Digitized by Google

XCV.

MORTE MEDE-TVR.

Vivens mortem homini inſtillo, mories〈que〉, medelam,
Quam mira alternant vitaque morsque vice?

SCORPIO

Digitized by Google

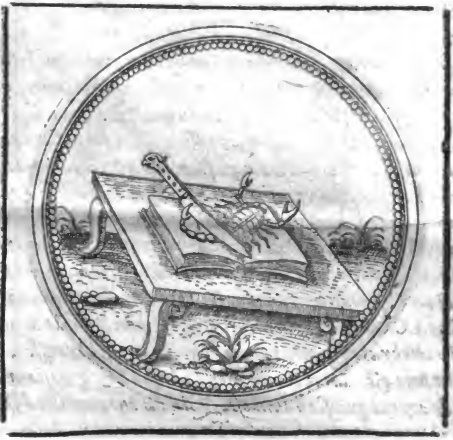
XCVI.

SCORPIO *hominem vafrum, cuique nulla ſit habenda fides, denotat, ut apud ſcriptores hieroglyph. legimus. Non igitur niſi reſecta cauda, in qua illi aculei venenum ſtillantes, ab ejus ictu quis tutus ſit. Similiter ne hoſti quidem ulli, cui arma erepta aut excuſſa non ſint, fidendum, multo minus ad colloquia cum eo veniendum eſt aut ad fœdera, etiamſi per omnia ſacra jurare paratus ſit. Cujus rei ſignificatio libri hic depicti imagine ſubjicitur. Rectiſſ. igitur Q. Cicero, Legatus Cæſaris, reſpondit Nerviis: Non eſſe conſuetudinem Rom. populi, ullam accipere ab hoſte armato conditionem. Et memorabilis eſt ille apud Livium lib.* XXXIII. *inter Philippum Macedonem, & T. Quintium congreſſus, ex quo patet nullam fidem eſſe cum hoſte ad colloquium congredi. Sic ſane* II. *Samuel.* XX. *Amaſa ſub pacis & amicitiæ prætextu à Ioabo interimitur, non attendens cinctum eum gladio. Philip. quidem Cominæus ſæpius monet, quantum ſit periculi in congreſſibus magnorum Principum, & quam dubia ac periculoſa ſint inter ipſos plerunque contracta fœdera. Et affert cum alia exempla, tum inprimis lib.* III. *Ludovici Regis Galliæ, Peronæ in Caroli Burgundi poteſtate periclitantis: & lib.* VI. *de Ioanne Burgund. Duce à Rege Carolo iu mutua ſalutatione interempto: quæ ſunt illuſtria. Rectè igitur Demoſthenes in Phil. dicit, urbibus ad cuſtodiam multa quidem inventa eſſe, valla, mœnia, foſſas, &c. quæ tamen omnia manibus conficiantur, & ſumptus poſtulent ingentes. Verum unum commune munimentum à natura ineſſe animis hominum* τῶν φρονούντων, *idque cum ceteris ſalutare eſſe, tum max. plebi contra tyrannos:* „Ἀπιςίαν,, *nempe. Et ſane in celebrem illum de hac Epicharmi verſiculum integrum etiam ſcriptum Dio Pruſaenſis contexuit, quod Græcè & latinè avus meus olim edidit.*

NE

XCVI.

NE JURATO QVIDEM.

Non niſi deſecta credam tibi, Scorpio, cauda,
Armaque ni ponas, fœdera nulla dabo.

XCVII.

EX Plutarch. libello περὶ φιλοπλουτίας adducitur Adag. κοχλίου βία: Cochleæ vita: *Domiporta enim hæc eſt, Cicer. II. de Divin. ut hallucinentur Eraſmus & Crinitus, qui quod à Cicerone de Cochlea dictum eſt:* Terrigenam, herbigradam, domiportam, ſanguine caſſam, *teſtudini tribuerunt. Teſtudinis enim ſanguinem Plin. claritatem viſus facere, ſuffuſionesq; oculorum tollere aſſerit. Sed hoc noſtrum de iis uſurpabitur, qui vel à forenſi luce remoti, fugiunt omnem turbam ac tumultum, vel domi latitantes cavent ſibi à periculis & injuriis, quibus expoſiti ſunt, qui vivunt peregre. Celebratur enim illud:* οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος: *Et Gaius IC. ſuam cuique domum tutiſſim. eſſe refugium & receptaculum dixit. Iucundum etiam eſt Claudiani Epigramma de Sene Veronenſe, extra pomœria ſui agelli nunquam egreſſo: & inſcriptionem noſtram ex Ovid. acceptam unusquisque ſtatim videt:* Benè qui latuit, benè vixit. *Benè qui latuit, nempe cum ratione & judicio, & ubi neceſſitas, fortè etiã utilitas publica ſic exigit. Nam & hac in parte* τὸ μέτριον *inprimis ſervandum, ut in Embl.* XCI. *Cent.* II. *admonemur. Inepti enim, qui, ut Seneca ait, adeo in latebras refugerunt, ut putent in turbido eſſe, quidquid in luce eſt. Inter ſe iſta miſcenda ſunt, & quieſcenti agendum, & agenti quieſcendum eſt. Quidam aureum illud* τὸ γνῶθι σαυτὸν *aſcribunt: alii ex Perſio:* TECUM HABITA. *Referenda itẽ huc, quæ in laudẽ* αὐταρκείας *alibi adducta ſunt; Et ſimul Horat. illa in Ep.*

——fuge magna: licet ſub paupere tecto
Reges, & regum vita præcurrere amicos.

Pulcrè etiam in hanc rem Turpilius, in Lindia:

Profecto ut quiſq; minimo contentus fuit,
Ita fortunatam vitam duxit maximè:
Vt Philoſophi aiunt iſti, Quidvis ſat eſt.

BENE

XCVII.

BENE QUI LATVIT.

* *Exemplo domi porta tibi ſit cochlea, quisquis*
Exoptas tuto conſenuiſſe domi.

Digitized by Google

XCVIII.

PRIORI *cohærens & hoc eſt, cum inſcriptione ex Perſii Sat. I. Quod evidentur monet, ne immaturè prodeamus fortè cum certo vitæ noſtræ periculo. Rectius, qui cum eodem Perſio Sat. VII. gloriari poteſt:*

Hic ego ſecurus vulgi, & quid præparet Auſter
Infelix pecori, ſecurus, & angulus ille
Vicini noſtro quia pinguior: &c.

Sed hoc quidem Cochleæ telo confixæ Symbolo uſum fuerunt Ferdinandum Calabriæ Ducem, poſtquam à Rege Hiſpaniæ in bello Navarrenſi, quod in Gallorum caſtra tranſire paraſſet, in Sciativæ arcem, qua Aragonii Reges ad Illuſtrium virorum carcerem utebantur, conjectus fuit, ſicut eam hiſtoriam Fr. Guicciardinus recenſet lib. XI. Oſtendere nimirum miſerr. Princeps eo voluit, quod Achæis T. Quinctius apud Liv. lib. XXXVI. ſimilitudine pæne eadem ob oculos poſuit: Teſtudinem ubi collecta in ſuum tegimen eſt, tutam ad omnes ictus eſſe, ubi exerit partes aliquas, quodcũque nudavit, obnoxium atque infirmũ habere: Meminit & Plutarch. in vita T. Flaminii. Hinc rectè Plautus: Feliciter ſapit, qui alieno periculo ſapit. *Quo pertinet pulcherrima Polylii ὑποθήκη lib. I. quam ita latine interpres reddidit: Nam cum duo hominibus modi propoſiti ſint, quibus facilè mutari in melius queant, unus ob ſuam cuiusque calamitatem, alter ob alienæ exemplum: proculdubio primus efficax quidem eſt, ſed non ſine detrimento ejus, cui accidit. Secundus verò, etſi non habet in ſe tantum virium, ideo tamen præſtat, quod omnis damni prorſus eſt expers. quo fit, ut priorem quidem nemo ſit, qui ſpõte eligat. cum abſque dolore & periculo accidere id nequeat. Hunc v. ſemper amplecti convenit, quod per eum ſine detrimento cernere licet, quod eſt melius: Idcirco rectè conſideranti, opt. ad veram vitam inſtitutio videtur eſſe experientia, q̃ fit ex commemoratione rerum ab aliis geſtarum (Polybius πραγματικὴν ἱστορίαν nominat.) Hæc. n. duntaxat abſque omni damno optimos veri judices perficit.*

Digitized by Google

XCVIII.

NEC TE QUAESI-VERIS EXTRA.

Non tibi tela nocent latitanti, erumpere at auſum
Configant: temerè qui ruit, ille perit.

XCIX.

PAULATIM, *& cum prudenti cunctatione Cochlea per acclive & ſalebroſum iter ad excelſum montis jugũ perrepere conatur, idque ſolertia & labore indefeſſo & continuo tandem aſſequitur. Quod Symbolum affert Io. Baptiſta Pittonus aſcripto:* NON TEMERE. *Solent autem eodem modo homines virtutis amantes, laboris iter, quod ad gloriam ducit, non defugere, quamvis arduum inprimis illud ſit ac difficile. Nam & Conitus Smyrnaus in Clypei Achillei deſcriptione lib.* v. *virtutem in celſiſſimo monte collocat, in cujus veſtigium non niſi extremo cum ſudore & periculo ingenti pervenire liceat. Quod Silvis Italicus imitatus, & Herculis Prodici hiſtoriam ad Scipionem ſuum eleganter transferens, ſic virtutem inter alia loquentem introducit:*

Caſta mihi domus, & celſo ſtant colle penates,
Ardua ſaxoſo perducit ſemita clivo
Aſpera principio (nec enim mihi fallere mos eſt)
Proſequitur, labor ad nitendum intrare volenti.

Alii nobili Catonis dictorem explicant: SAT CITO, SI SAT BENE *Non male Nam & praclaros conatus temeritas corrumpit: & tempeſtivum eſt, quidquid Reip. ſalutare eſt. Conſtantia modo adſit & tolerantia, & moram facile compenſabit felix gloria. Nemo enim, ut veriſſimè dixit Saluſtius, ignavia immortalis factus eſt. Sola virtus clara æternaque habetur. Pulcerr. etiam Pindarus Olymp* VI. ἀκίνδυνοι δ' ἀρεταὶ οὔτε παρ' ἀνδράσιν, οὔτ' ἐν ναυσὶ κοίλαις τίμιαι. πολλοὶ δὲ μέμνανται, καλὸν εἴ τι ποναθῇ. *Virtus periculorum expers, neque apud homines, neque mari habetur in pretio: at multi memorant, ſi quid honeſti laborioſè peractum eſt. Inſcriptio noſtra eſt ex Caſſ. Parmenſis verſibus de Orpheo, relatis Embl.* v. *Centur.* I. *quod jungendum eſt cũ hoc: ut & Embl.* CXII. *Cent.* II. *&* XXXIII. *Cent.* III. *& ſimilia.*

NON

XCIX.

NON LEVIS ASCENSVS.

Diſce puer virtutem ex me verumq́; laborem,
Si veræ ornari laudis honore cupis.

PERVVL-

Digitized by Google

C.

PERVVLGATA *eſt Biantis* (*Quidam Stilponi Megarenſi aſcribunt*) *ſententia, cujus cum patriam Prienē cepiſſet hoſtis, ceterique ita fugerent, ut multa de ſuis reb ſimul aſportarent, ipſe admonitus à quodam ut idem faceret: Ego vero* (*inquit*) *facio*: Nam omnia mea mecum porto. *De Simonide etiam Poëta ſimilis eſt apud Phædrum Aug. lib. fabula* LXXIX. *lib.* IV. *qui ex naufragio nihil aſſumens, rationem hanc reddidit*: Mecum mea ſunt cuncta; *tum quidem ceteri rerum arreptarum onere gravati vel periiſſent in mari, vel in prædones incidiſſent: ipſe vero ſua arte ſtatim divitias acquiſiviſſet. Ariſtippus quoque ex ſimili infortunio elapſus, & ob doctrinam benignè ſuſceptus, comites navigationis ad hortandos cives ſuos rogavit, tales ut ſibi opes pararēt, quæ enatarent ſimul cum naufragis. Ex his Nobilis fœmina Fulvia Spanocchia hoc Symbolum eruditè commentata eſt, ut pingeret Cochleam domiportam, quæ penates ſuos & omnem ſubſtantiam circumfert, nec ullo alio indiget diverſorio cum Biantis dicto*: OMNIA MEA MECVM. *Sed noſtra inſcriptio eodem ſenſu ex Claudiano aſſumpta eſt. Pertinetque ad Symp. illuſtrationem Plauti illud*: Virtus omnia in ſe habet: omnia ad ſunt bona, quem penes eſt virtus. *Cetera enim humanæ fortunæ ſunt ludibria: Virtus & doctrina de ipſa fortuna triumphant. Hinc pulchrè B. Baſilius*: μόνη γὰρ κτημάτων ἡ ἀρετὴ ἀναφαίρετον, καὶ ζῶντι, τελευτήσαντι παραμένουσα: *Sola omnium poſſeſſionū virtus homini auferri nequit, ſuperſtiti & extincto commorans. Nam ut vetus dictum habet*: ὁ σοφὸς ἐν αὑτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν: *Quod Phædrus in ante tacta Fab. ſic enunciavit*: Homo doctus in ſe ſemper divitias habet *Cum quo Carneadis etiam ſimile congruit in libr. Teleſiaco, ut apud Fulgentium legitur*:

πᾶσα τύχη αἰσθήσειν φρονοῦντος κατοικεῖ:
Omnis fortuna in ſenſu habitat ſapientis.

FERT

C.

FERT OMNIA SECVM.

O felix ſecum ſua quicunque omnia portat,
Fortunæ vivens liber ab arbitrio.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google